

Digitaliseret af | Digitised by

Forfatter(e) | Author(s):

Voltaire, François-Marie de.; [François-Marie de Voltaire] ; oversatte af det Franske [ved Jens Schelderup Sneedorf].

Titel | Title:

Verden som den er eller Babues Syn, skreven af ham selv og Memnon

Udgivet år og sted | Publication time and place: Sorøe : trykt hos Jonas Lindgren, 1758

Fysiske størrelse | Physical extent:

48 s.

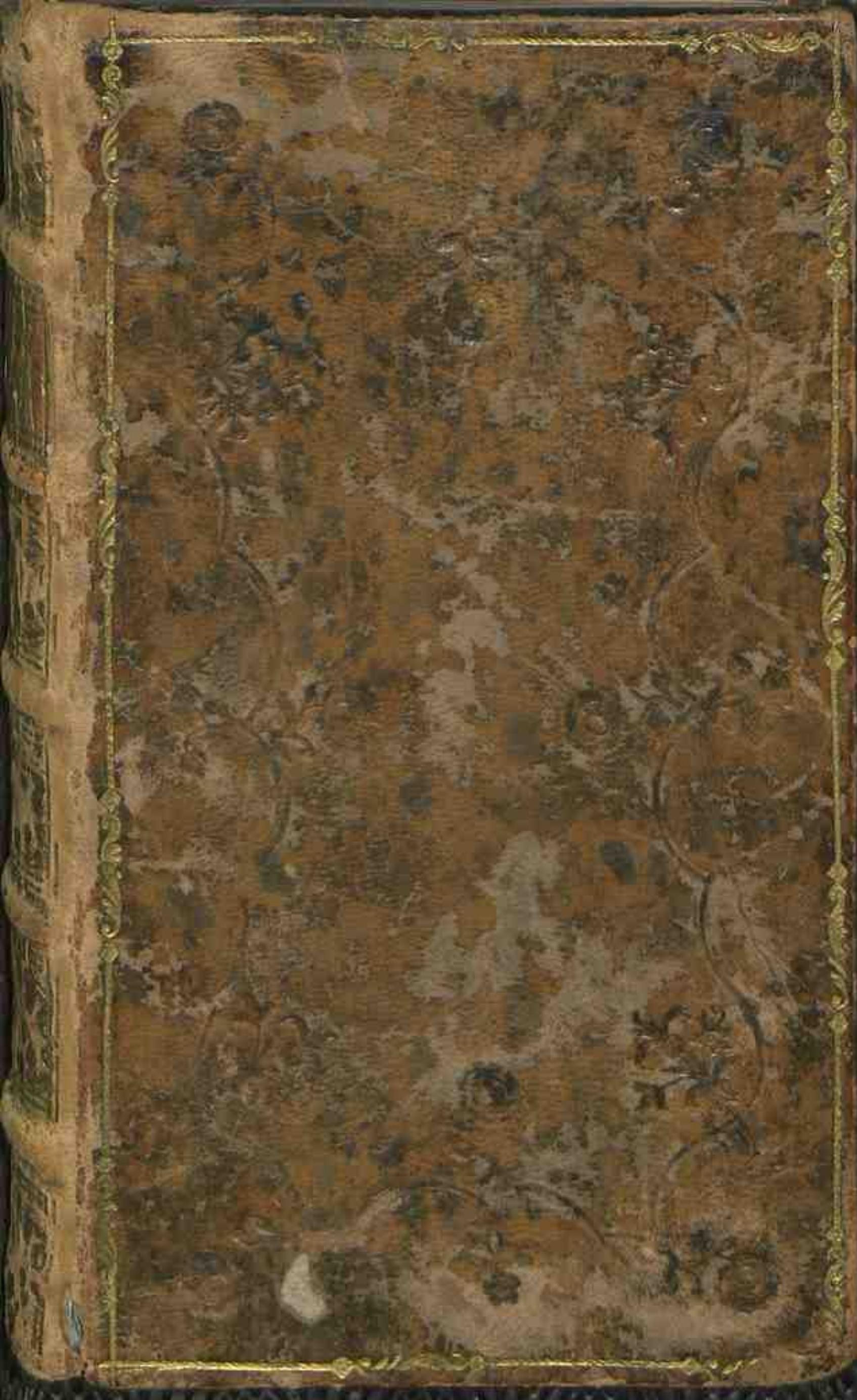
DK

Materialet er fri af ophavsret. Du kan kopiere, ændre, distribuere eller fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk altid at kreditere ophavsmanden.

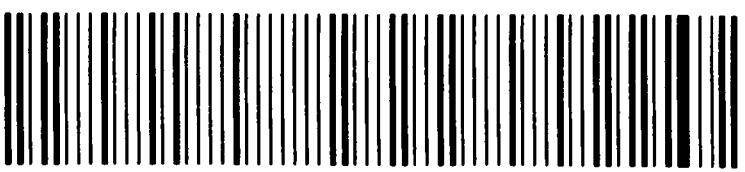
UK

The work is free of copyright. You can copy, change, distribute or present the work, even for commercial purposes, without asking for permission. Always remember to credit the author.

DET KONGELIGE BIBLIOTEK
DA 1.-2.S 58 8°

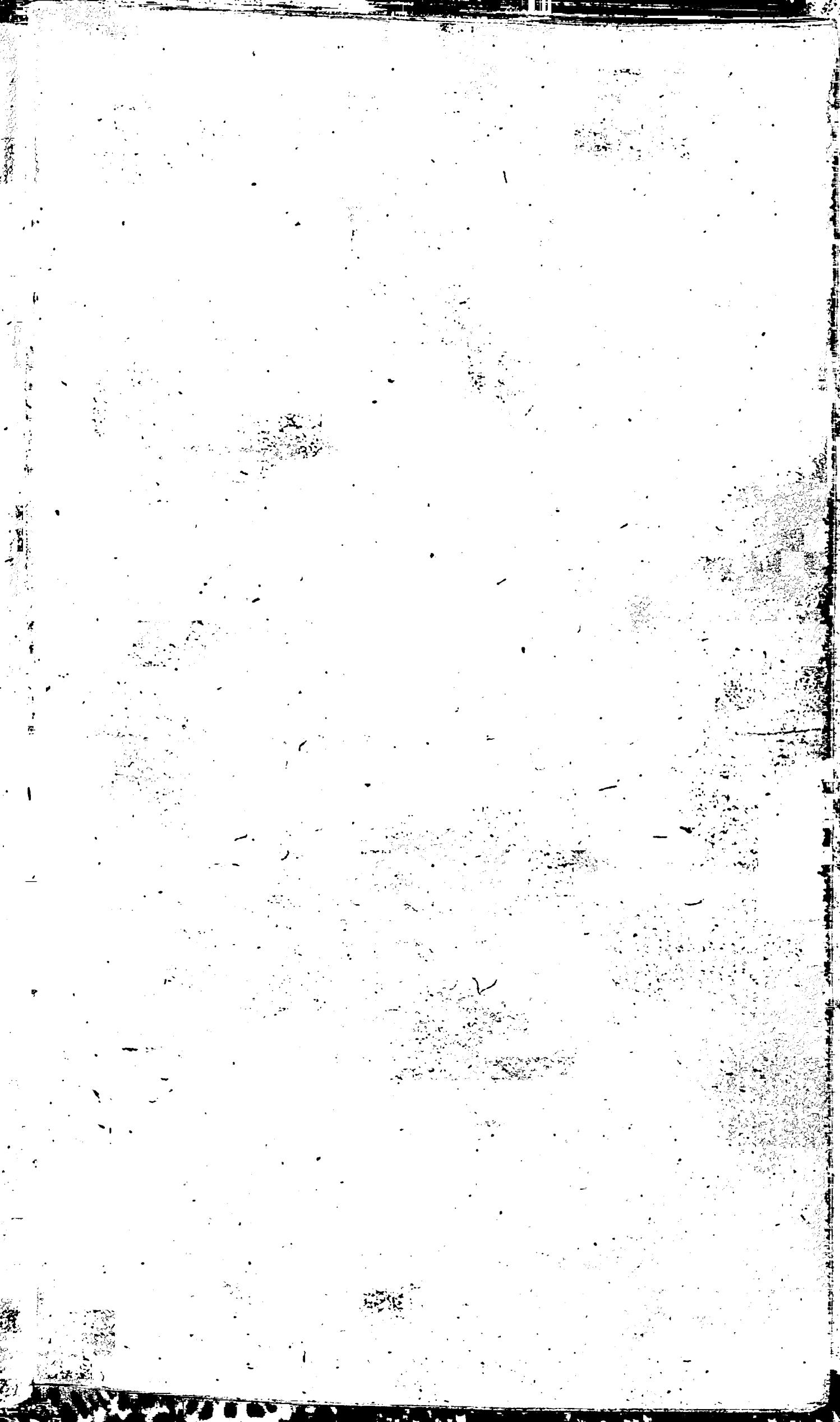
115808133445

+RFX

58,- 361.

Verden som den er

Eller

Sædhes

Gyll,

skreven af ham selv

og

Weimodit.

Oversatte af det Franske.

Sorøe, 1758.

Trykt hos Jonas Lindgren, det
Ridderl. Acad. Bogtrykker.

Til Læseren.

Jeg har intetket at vore Bogtrykkere
J har størst Afgang paa Eventy-
ker, og derfor oversat disse 2. smaa
Stykke viade for at forskaffe min
Forsæggere nogen Fordeel, og ser at
levere en Probe af Fabler i en bedre
Smag end de fleste af dem, som over-
scettes, kibbes og læses i saa stor en
Mengde.

Og da man her som paa alle Ste-
der i Verden er meget mere tilbørlig
til at finde Feil i Indretninger, end
til at see det Gode, hvorfaf endel un-
dertiden kommer af Misbrugene selv,
holder jeg for at de kan tiene mange
ikke aleue til Tidsfordriv, men og til
Opbyggelse. Denne Dadle-Syge,
som hersover Menestkene saa meget af
den Fornoelsse som de kunde have ha-

de af deres egen Lykke, og af andres
yttrer sig gemeensigen allerheftigst
mod saadanne Indretninger, som har
en Wytte og Fremgang der kan oppvække
Misundelse. Det skulle være mig
kert, om nogle af disse uformielige
Mennesker vilde af Babues Historie
lære, at det ikke er saa underligt som
de tro, om man paa et Sted i Ver-
den finder nogle af de Feil som er al-
mindelige paa alle andre; Og af
Memnons, som jeg i sær vil anpri-
se Dem; at ikke have for gode Tan-
ker om Dein selv og om deres egen
Wiisdom.

Ber-

Verden som den er
eller
Babues Sjn,
skreven af ham selv.

I. Cap.

Blant de Alander som forestaae Rigerne i Verden er Ituriel en af de fornemmeste; han har Opsigt over Asien. Han steeg en Morgen need i en Schters Babues Bolig ved Floden Onin og sagde til ham: Babue, Perserne har ved deres Daarligheder og Easter tildraget sig vores Vrede. Der blev i Gaaer holt en Forsamling af Asiens Skyts-Engle for at afgiøre om man skulle straffe Persepolis eller sdelegge

ge den. Gaae hen til denne Bye, undersøg alle Ting, og naar du er kommen tilbage og har giort mig rigtig rede derfor, vil jeg efter din Beretning foretage mig enten at tugte Byen eller at ødelegge den. Men, Herre, sagde Babue, jeg har jo aldrig været i Persien og jeg kender ingen der. Desbedre er det, svarede Engelen, du er da ikke partist; Himlen har givet dig Skionsomhed; og af mig skal du faae Gaver til at vinde Folkes Fortroelighed, gaae, see, hør, gib Agt paa alting og frygt ikke, du skal overalt blive vel modtagen.

Babue satte sig paa sin Kameel og reiste med sine Tjenere; Efter nogle Dages Forløb mødte han paa den store Slette Sennar den Persiske Armee, som brød op for at angribe den Indianiske. Han gav sig i Samtale med den første Soldat som han mødte, og spurte ham hvad der var Aarsag til Krigen: Jeg forsikrer dem sagde Soldaten at jeg veed slet intet deraf. Det er ikke min Sag. Min Forretning er at slaae ihiel og at lade mig slaae ihiel for at fortjene mit Brød; det er

er mig ligemeget hvem jeg tienet. Jeg
kunde gierne i Morgen gaae over til In-
dianernes Leir; thi man siger, at de gi-
ve en halv Kobber-Penge meere om Da-
gen til deres Soldater, end vi faae her
i den Persiske Tjeneste. Vil $\mathfrak{I}$ vide hvor-
for vi slaaes, maa $\mathfrak{I}$ spørge min Capi-
taine derom.

Babue gav Soldaten en siden For-
æring og gif ind i Leiren, han gjorde
strax Bekjendtskab med Capitainen og
spurte ham om Alarsagen til Krigen;
hvorledes meene $\mathfrak{I}$ at jeg kan vide det
sagde Capitainen, og hvad gaaer det mig
an. Jeg boer 200 Mile fra Persepo-
lis. Saa snart jeg hørte at Krigen var
forkyndet, forlod jeg strax min Familie
for efter Sedvane at søge enten Død el-
ler Lykke, siden jeg dog ikke havde andet
at bestille. Men Eders Kamerater, sag-
de Babue, er de ikke bedre underrettede
end $\mathfrak{I}$. Nei, svarede Officeren, der
er ingen uden nogle af de fornemste i Lan-
det som veed hvorfor man slaar hinanden
ihiel.

Babue som forundrede sig over dette Svar, søgte Aldgang til Generalerne, og var saa lykkelig at han vant deres Fortroelighed. En af Dem sagde ham om sider, at Anledningen til denne Krig, som nu i tive Åar havde ødelagt Asien, reiste sig først af en Trette imellem en Gilding ved den store Persiske Konges Hof og en af den store Indianiske Konges Toldbetientere. Tretten angik en Afgift som ungefær helsob sig til tredivte Deelen af en Darik. Voress første Minister, sagde han, og den Indianiske viiste sig begge meget nidsiere i at forsvare Deres Herrers Ret; De blev hidlige og man bragte paa begge Sider en Krigshær i Marken af en Million Soldater. Denne Hær forøges aarlig med mere end Fire Hundrede Tusende Mand; Mord, Brand, Rob og Ødelæggelse tager stedse til, Landene lide og Forfolgelserne vedvare uden Ophør. Voress første Minister og den Indianiske forsikre ofte at de ikke søger andet end det menneskelige Kjøns Lyksalighed, og ved hver Forsikring bliver altid en Bne øde lagt og en Provints udplyndret.

Da-

Dagen efter gif et Rytte at Freden snart skulle sluttet, hvorover den Persiske General og den Indianiske sogte begge jo før jo heller at leve hinanden et Slag; dette Slag var meget blodigt; Babue saae alle de Feil og Ugudeligheder som blev begaaede; han var Vidne til de fornemmestes Opsørel, som gjorde alt hvad de kunde til at deres egen Ansørere kunde tabe; han saae Officerer dræbes af deres egne Folk; og Soldater tage Livet af deres halvdesde Kamrater for at bemægtige sig nogle revne og blodige Pialter. Han gif ind i Hospitalerne hvor de Saarede blev henbragte, af hvilke de fleste ynklig omkom ved deres umenneskelige Forsommelse, som Kongen af Persien betalede dyrt for at hielpe dem. Er det Menneſker, raabte Babue, eller vilde Bester? Nu seer jeg nok at Persepolis maa ødelægges.

I denne Tanke gif han over til Indianernes Leir, hvor han blev lige saa vel imodtagen som i den Persiske, efter det som Engelen havde spaaret ham; men han fant og der de samme Easter som han

tilforn havde anseet med Forstrekkelse. Jeg mærker nok sagde han ved sig selv, at dersom Engelen Iuriel vil udrydde Perserne, maa den Indianiske Engel og ødelegge Indianerne. Siden, da han noiere blev underrettet om det som passerede i begge Armeer, blev han adskillige Gierninger vær, som kom af en Edelmodighed, Høihertighed og Menneske-Kierlighed, der intog ham baade med Forundring og Glæde; Ubegribelige Mennesker, sagde han, hvorledes kan J for ene så megen Nedrighed og Høihed, saa mange Dýder og Laster.

Imidlertid blev Freden sluttet, og Anführerne for begge Armeer, reiste hjem for at soge Belønninger ved deres Høffer, endskjont ingen af dem havde indlagt nogen betydelig Seier, men funs for deres egen Nyttes Skyld udgydet saa mange Menneskers Blod; Man bekientgjorde Freden ved offentlige Skrifter, som ikke talede om andet end om de gyldene Tider og den store Lyksalighed som man nu vilde finde paa Jorden. Gild være lovet, sagde Babue, Persepolis skal nu

nu blive den rene Dybs- og Uſkyldigheds Bolig, og ikke ødelegges som de misundelige Alander har ønsket; Lad os begive os uden Øphør til denne Hoved-Stad i Asien.

2. Cap.

Han kom til denne store Bye igien- nem den gamle Indgang, som var ganske barbarisk og saae meget slet ud. Denne hele Deel af Byen lignede den Tid da den er blevet byggt; thi endftiont Menneskene er saa paastaaende i at rose det gamle fremfor det ny, man må dog tilstaae at de første Forsøg er i alle Ting ufuldkomne.

Babue traf der en Flok Mennesker som bestod af de ureneste og heiligste Personer af begge Klon, denne Flok som saae meget dum ud, trengede sig ind i en stor og mørk Bygning. Af den bestandige Brunlen og Bevægelse som han mærkede, og af de Penge som nogle gav til andre for at saae Tilladelse at sidde, sluttede han, at han maatte være

være paa et Torg, hvor man solte Træ-Stole, men da han strax efter saae adskillige Fruentimer falde paa Knæ og at lade som de saae lige frem, endskont de kastede Ørnene til Siden efter Mand-folkene, merkede han at han var i en Tempel. Nogle grove, heese, vilde og sturrende Roster foraarsagede et Gien-Skrål fra Hvelvingen af en meget ilde lydende Steinme, som gjorde samme Virkning som den Lyd Jagt-Hundene give fra sig, naar man blæser i Jagt-Hornet for at falde dem. Han stoppede Ørnene til, og havde nær tilstoppet haade Ørnene og Næsen med, da han saae nogle Arbeidere komme ind i Templet med Stager og Spader, de løftede en stor Steen op, og kastede Jorden til paa begge Sider, som gav en giftig Stank fra sig; Tilsidst lagde man en Død ned i Hulen og veltaede Stenen oven paa igien. Hvad, sagde Babue, disse Folk begrave deres Døde paa de samme Steider, hvor de tilbede Gild, deres Templer er opfylte med Aladseler. Jeg undrer mig ikke meere over de smitsomme Sing-dumme som er saa almindelige i Persepolis;

lis; Stanken af de Døde og af saa mange Levende som trenge sig sammen paa et Sted er tilstrekkelig nok til at forgifte den hele Jord. Af hvilken slet Bye er ikke Persepolis, jeg vil raade Ituriel til at ødelegge den.

3. Cap.

Midlertid var Solen nær ved Høiden af sit Løb, og Babue skulde spise til Middag i den anden Ende af Byen hos en Frue, som han havde et Brev til fra hendes Mand som var Officeret ved Armeen, han saae sig paa Veien om i Persepolis, han fandt andre Templer som var smukkere og bedre bygte hvor man saae artige Folk, og hørte en behaglig og vel lydende Musik; han saae oftentlige Bandspring, som endskønt de var sat paa ubeqvemme Steber, dog forvisiede Diet med et behageligt Syn; Pladser hvor man saae de beste Konger som har regieret i Persien saavel afbildede at de syntes endnu at leve, andre Pladser hvor han hørte Folket raabe; Naar skal vi see den Herre igien som vi elſte

elße saa høit; han betrægtede med Forundring de künstige Broer, som er bygt over Floden, de smukke og bequemme Gader, og prægtige Huse som er bygt paa begge Sider, i sør det store Huus, hvor nogle Tusende gamle, tappre og saarede Soldater aflegge daglige Taksigelser til Gud og deres Belgiorere. Han gif til sidst ind hos den Frue, som ventede ham til Middag tilligemed et Selskab af meget artige Folk; Huset var net og ziligt; Unretningen mydelig, Fruen ung, smuk, vittig, artig, Selskabet anständigt, og Babue sagde hvert Dieblik ved sig selv: Engelen Ituriel gior ilde, der som han vil ødelegge saa smuk en Bye.

4. Cap.

Enke des mindre mærkede han, at den Frue, som i Begyndelsen havde spurt meget venligt om Nyt fra hendes Mand, talte ved Enden af Maaltidet endnu mere venlig til en ung Geistlig. Han sae en Embeds-Mand som i sin egen Kones Nærvarelse viiste en meget heftig Kierlighed for en Enke, og denne Medlidens-

lidende; som havde den ene Haand om hans Hals, rakte imidlertid den anden til en ung Person, som var meget sinue og besteden. Daue Embeds-Mands Kone stod først op fra Bordet og gik ind i et Kammer for at tale med en Munk, som og var buden til Bords, men kom for sildig, Mønken; som var en veltaffede Mand, talede med så stor Heftighed og Fynd; at da Konen kom ind igjen, havde hun vaade Dien, rode Kinder, og en rykende Stemme.

Da begynte Babue at frygte for at Itur tel maatte have Ret. Den Gade han havde til at vinde Folkets Trostroelighed, behægede Fruen til at aabenbare ham alting, hun tilstod at hun havde Godhed for den unge Geistlige, og forsikrede ham at det i andre Huse i Persepolis gif til ligesom hos hende. Babue sluttede da at saadant et Selskab ikke funde bestaae, at Mistanke, Ulenighed og Hevn, maatte herske i alle Huse; at Taare og Blod maatte flyde i Stromme, at Mændene enten maatte dræbe deres Medbeilere eller blive dræbte af dem, og cir-

delig

delig at Ituriel giorde meget vel, der-
som han strax og paa engang ødelagde en
Bye, hvor der daglig git saa meget Ønt
i Svana.

5. Cap.

Da han var fordybet i disse sorgelige
Forestillinger, kom en alvorlig
Mand i en sort Kappe ind af Døren, og
forlangte meget ydmyg at tale med den un-
ge Embeds-Mand som uden at staae op
eller hilse, gav ham med en stolt og tan-
kefuld Mine nogle Papirer og lod ham
gaae. Babue spurte hvad det var for
en Mand, og Fruen i Huset viskede ham
i Dret, at det var en af de beste Ad-
vocater i Byen, og at han havde stu-
deret Ketten i 50 Aar. Den unge
Herre, sagde hun, som kuns er 25 Aar
og for to Dage siden er blevet Domme-
re, bruger ham til at giøre Udtog af de
Sager som han skal domme i, og som han
endnu ikke har undersøgt; Den unge
Næsebiis, sagde Babue, gør vel i det at
han forlanger Raad af en gammel Mand;
Men hvorfør er ikke denne gamle Mand
selv

selv Dommere; Í stiemter nok, svarede
 Fruen; de som ere blevne gamle i smaa
 og moisommelige Betieninger komme jo
 aldrig til Værdigheder. Den unge Mand
 har et stort Embede fordi hans Fader er
 rig, og fordi Ret at domme ligesaabel som
 andre Ting kan forpagtes. Hvilke Sæ-
 der! hvilken ulykkelig By! raabte Ba-
 hue; Den Norden gaaer alt for vidt.
 De som saaledes har kiøbt Ret til at
 domme, selge vel og deres Domme.
 Jeg finder her en Afgrund af Laster. Í
 det han saaledes tilkiendegav sin Fortry-
 delse og Forundring, sagde en ung
 Krigs-Mand, som samme Dag var
 kommen fra Armeen: hvorfor vil Í ikke
 at man maa kiøbe Dommer-Embeder, jeg
 har jo selv kiøbt mig Tilladelse at gaa Do-
 den i Mode i Spidsen af 2000 Mand
 som jeg anfører. Det har kostet mig
 40000 Guld-Dariker i Aar at ligge
 tredive Retter paa Jorden i en rød Kiol,
 og siden at faae 2 gode Pile-Skud
 som jeg føler endnu. Dersom jeg da
 ødelegger mig selv for at tiene den Persi-
 ske Keiser, som jeg aldrig har seet, kan
 den gode Hr. Dommere nok betale noget

for at have den Fornsielse at blive opvartet af dem som har Sager at føre. Babue blev vred og kunde ikke bære sig for at fortørnes over et Land, hvor man solte alle haade Freds- og Krigs-Betændinger. Han gjorde i Overilelse den Slutning, at man aldeles ingen Kunsthaf maatte have enten om Ketten eller om Krigs-Kunsten, og at dersom end Ituriel ikke ødelagde disse Folk, maatte de dog forgaa ved deres egen slette Opsorsel.

I Disse slette tanker blev han endnu mere bestyrket da han saae en stor, feed og føer Mand komme anstigende, som efter at have med en fræk Mine hilset det hele Selskab, nærmede sig til den unge Officerer og sagde til ham: jeg kan ikke laane Dem mere end 30000 Guld-Darriker; Thi Toldforpagtningerne af hele Landet bringer mig selv i Ålar ikke meer end 300000 ind. Babue erknyndigede sig om hvem denne Mand var som, flagede over at han havde saa liden Fordeel, og han fik at vide at der i Persepolis var 72 borgelige Prindser, som havde forpagtet hele Kongeriget Persien og gav noget deraf til Regenten.

6. Cap.

Efter Maaltidet gif han ind i en af de prægtigste Templer i Byen og satte sig midt i et Selskab af Fruentimmer og Mands-Personer, som var kommen der for at passere Tiden. En Viis Mand steeg op paa et høit Sted og talede længe om Laster og Dyder. Denne Vise Mand delede i mange Deele det som ikke behøvede nogen Inddeling. Han beviste meget ordentlig alt hvad der var klart nok i sig selv, han lærte alt det som man vidste før, og talede med stor Hold sindighed saa heftig at han svedte og stønnede da han gif ned. Den hele Forsamling vaagnede op da han endte sin Tale, og troede at den var meget opbyggelig. See der en Mand, sagde Babue, som har gjort sit Beste for at gisre 2 eller 300 Mennesker kiedsommelige. Men hans Hensigt var god, og Persepolis burde derfor ikke ødelegges.

Da han gif ud af denne Forsamling forte man ham hen at see en offentlig Høitid, som blev holdt alle Dage i Året.

Den var i en stor Sal, hvor man i den ene
Ende saae et Pallads. De smukkeste Da-
mer i Persepolis og de største Mænd som
stod paa begge Sider, forestillede saa be-
hageligt et Syn at Babue troede at den
hele Herlighed bestod deri. To eller tre
Personer, som syntes at være Konger og
Dronninger, lode sig see ved Indgangen
af Palladset; deres Tale var meget an-
derledes end andre Folks, den var afmaa-
let, veklingende og høitavende; Ingen
sov, man hørte til med en dyb Taushed,
som ikke blev afbrudt uden ved nogle
Tegn, hvorved man tilkiendegav en al-
mindelig Fornøjelse og Forundring; Re-
genteres Pligt, Kierlighed til Dyden og
Passionernes Farlighed blev udtrykte
paa saa levende og rørende en Maade at
Babue føldede Taare. Han tvilede ik-
ke paa at jo disse Helte og Heltinder,
disse Konger og Dronninger, som han
havde hørt, var Rigets Prædikantere,
han besluttede endog at overtale Ituriel
til at komme og høre dem, i den fulde
Forsikring at han da ikke vilde være ilde
tilfreds med Byen.

Da denne Høitid var til Ende, vilde han see den fornemmeste Dronning, som i dette smukke Pallads havde Prædiket saa ædel og reen en Moral, han lod sig anmeldt hos Hendes Majestæt og man førte ham op af en liden Trappe ind i et Kammer, som ikke var meget udpyntet og hvor han fandt et Fruentummer som var slet klæd og som sagde ham med en fornemme og bevægelig Mine: Dette Haandverk indbringer ikke saa meget at jeg kan leve deraf; En af de Prinsær, som de har seet, er Fader til et Barn, som jeg snart kommer need med; jeg fattes Penge, og uden Penge kan man ikke giøre Barsel. Babue gav hende 100 Guld-Dariker, og sagde: dersom der ikke var andet Ont i Byen; havde Ituriel ikke saa megen Alarsag til at være vred.

Derfra gif han hen at passere Aftenen hos nogle Kræmmere som solte unytige Kostbarheder. En fornuftig Mand, som han gjorde Bekjendtskab med, førte ham derhen; han kigtede det som stod ham an, og man solte ham det meget

hestig for fire gange mere end det var værd. Da han kom Hjem, viste hans Ven ham, hvor meget han var blevet bedrager. Babue skrev Kræmmerens Navn i sin Tegne-Bog, for at blive mærket af Ituriel naar Byen skulle straf-fes; Så det han skrev, bankede det paa Døren, og det var just Kræmmeren selv som kom for at bringe ham en Guld-Børs, som Babue ved en Førseelse havde glemt i hans Bød; hvor er det mue-ligt, sagde Babue, at Så kah være saa ærlig og ædelmodig, da Så ikke har und-seet Eder ved at selge mig noget smaat Kram for fire gange mere end det er værdt.

Der er ikke en stikkelig Kibmand i den hele Bye, svarede Kræmmeren, som jo havde bragt Eder Eders Guld-Børs igien; men man har bedraget Eder, der-som man har sagt Eder at jeg har solt det som Så har taget hos mig for fire gange mere end det er værd, jeg har solt Eder det for Ti gange saa meget, og dette er saa vist, at dersom Så om en Maaned vil selge det igien, faaer Så ikke engang en
Tien-

Liende Deel dersor: Intet kan være mere billigt; Det er jo Folkets Indbildung, som setter Prisen paa forfengelige Ting; Det er denne Indbildung som forskaffer Leve-Brød til hundrede Arbejdere som jeg holder; Det er ved den jeg har fortient et smukt Huus, Heste og Vogn, og det er den, som er Aarsag til Arbeidsomhed, Smag og Overflodighed.

Jeg sælger fremmede Nationer de samme smaa Ting endnu dyrere end Eder, og dermed gør jeg Staten Dieneste; Da Babue havde betænkt sig lidt, slettede han hans Navn ud af sin Tegne-Bog.

7. Cap.

Babue, som ikke mere vidste hvad han skulle tænke om Persepolis, besluttede at besøge Geistligheden og de Lærde; Siden nogle af dem lagde sig efter Viisdom og andre efter Religionen, haabede han, at den øvrige Deel af Folket for deres Skyld skulde blive staanet; Dagen efter gif han om Morgenen tilig i en Forsamling af Geistlige. Archimandriten

forsikrede ham, at han havde 100000
Rdl. paa Rente, fordi han havde gjort
Løste at han altid vilde være fattig, og
at han havde lige saa stor og uindskrænket
en Myndighed fordi han havde lovet at
være ydmyg, hvorpaa han forlod Babue
og befalede en af hans sinne Ordens-
Brødre at beverte ham.

Medens denne Broder viiste ham alle
de Kostbarheder som der var i dette aan-
delige Fængsel, udspredte man et Rygte,
at han var kommen for at indføre nye
Lærdomme og Skifte i alle saadanne Hu-
se; strax til han Ansøgninger fra hvert
Huus i sær, og Indholdet af alle disse
Ansøgninger var: Lad os forbedre vo-
re Biskor, og ødelegge alle de andre;
Maar man skulle domme af deres For-
svars Skrifter, var alle disse Huse for-
nsdne, men skulle man domme efter de-
res Indbrydes Klagemaal, burde de al-
le ødelegges. Det forekom ham meget
underligt, at der ikke var et iblant dem
som jo for at opbygge Verden gjerne vil-
de regiere den; I det samme kom en lille
Mand frem som var halv geistlig og som
sag-

sagde til ham, jeg seer nok at det store
Værk snart fuldkommes; thi Zerdust er
kommen ned paa Jorden, og vi udbede
os derfor Eders Beskyttelse mod den sto-
re Laina. Hvad sagde Babue, mod
den Pave som boer i Tibet? ja just mod
ham. Vil I da forhylde ham Krig og
holde en Armee imod ham? nei, men
han siger at Menneskene har en fri Willie
og det troer vi ikke. Vi skrive smaa Bo-
ger mod ham, som han ikke læser, han
har knap hørt tale om os forend han for-
dommer os, ligesom en Herre befaler at
man skal pille de smaa Orne af Træerne
i hans Have. Babue kunde ikke nok
forundre sig over disse Menneskers Daar-
lighed som gav sig ud for at være Viise;
Over deres Listighed som har slaaet sig
fra Verden, over deres Hovmod og her-
ste-Syge som prædikede Hdmighed og
Selvfornegelse, og han sluttede deraf at
Ituriel havde billig Aarsag til at ødeleg-
ge denne Slegt.

8. Cap.

Da han kom hjem i sit Huus, lod han
hente nogle lærde Skrifter for at for-
drive
B 5

drive disse ubehagelige Tanke og bad nogle lærde Folk til Bords for at fornise sig; der kom dobbelt saa mange som han havde budet. Ligesom Bremserne ssøge efter Honning, saa emsige vare disse Snylste-Gieste til at spise og snakke. De roste to Slags Mennester, de døde og dem selv, men ikke nogen af dem som levede paa samme Tid, undtagen Verten i Huset. Naar en af dem sagde noget Artigt, slog de andre Dinene ned og beed dem i Læberne af Fortrydelse fordi de selv ikke havde sagt det. De forstod ikke saabel at forstille sig som de Geistlige, fordi de tragtede ikke efter saa høie Ting. Enhver af dem ønskede sig funs en Kammer-Tiener-Plads og en stor Mands Navn; De sagde hinanden de største Grovheder i Dinene og holt det selv for meget smukke i Indfald. Da Maaltidet var til Ende, gik enhver ene hjem; thi der var ikke i den hele Forsamling 2 Personer som kunde taale at see eller tale sammen uden hos de Rige som bad dem til Bords: Babue holt for at der ikke var meget tabt dersom denne Slange-Art forgik ved den almindelige Ødeleggelse.

9. Cap.

Gaasnart han var blevet dem qvit,
satte han sig ned at læse nogle nye
Bøger; de svarede fuldkommen til hans
Giesters Tenkemaade. Han betragtede
i sær med Fortrydelse de Efterretninger
fulde af Ondskab og Bagtale og de Sam-
linger af Skrifter i en slet Smag, som
Misundelse, Nedrighed og Hunger har
frembragt; De usørskanmede Strids-
Skrifter, hvori man staaer Hogen og
angriber Duen; de uvittige og unaturlige
Romaner, hvori man finder saa mange
slette Caracterer paa Fruentimmer, som
Forfatteren selv ikke fiender.

Han fastede alle disse heslige Skrif-
ter paa Ilden, og gik ud at spadsere om
Aftenen. Paa Veien blev han bekient
med en gammel lerd Mand som ikke hav-
de indfundet sig om Middagen for at for-
øge de andre Snylte-Giesters Tal; Denne
Lærde skydede altid de store Selkfaber, han
kente Folk, brugte dem og omgikkes
med dem med Beskedenhed. Babue
fortalte ham med Bedrovelse hvad han
havde læst og hvad han havde seet.

S har

I har læst meget slette Sager, sagde denne viise Lærde; Men det slette har til alle tider, i alle Lande og i alle Slags været overslodigt og det gode været rart. I har havt hos Eder Alsfummet af Pendanter, thi det gaaer saa til i alle Professioner, at de som har mindst Fortjeneste er altid næsteviise og mindst undseelige. De sande Vise leve stille og rolige, og vi har endnu i blant os baade saadanne Folk og saadanne Bøger som fortiene Eders Hsiagtelse; I det samme kom en anden lerd Mand til dem, deres Samtale blev saa aungenem, saa opbygget, saa fri for forudsatte Meninger og saa overensstemmende med Dyden, at Hahue tilstod at han aldrig havde hørt saadant før. Her har jeg fundet Folk, sagde han ved sig selv, som Engelen Itriel ikke kan giøre Ont, uden at være meget ubarmhiertig.

Endskisint han var bleven tilfreds med de Lærde, var han dog endnu meget forbittret paa den øvrige Deel af Nationen. Jer fremmed, sagde den formifte Maud som talede med ham. Mis-

bru-

brugene falde Eder strax i Dinene, og det Gode, som er skult, og som under tiden kommer af Misbrugene selv, mærker ikke. Han fulgte ham derpaa hen til den fornemmeste Geistlige, som havde Opsigt over de andre og Babue fandt i ham en Mand som var værdig til at forstaae saa ærværdig en Forsamling, han fik at vide, at der var mange som lignede ham; at de Ordener og Partier, som syntes at ikke arbeide uden paa hinandens Undergang, var i Grunden nyttige Indretninger, og at et hvert Selskab af Geistligheden gjorde meget til at holde de andre inden deres Grendser; at dersom de undertiden var adskilt i Meninger, lærede de dog alle de samme Pligter; at de underviste Folket, og adlydede selv Lovene, ligesom de Skolemestere der har Opsigt med Børnene selv er Tjenere af Herren i Huset. Han omgikkes med adskillige af dem og fant iblant dem Himmel-Sindede Siele. Han mærkede at der endog iblant dem som forte Krig mod den store Lama havde været meget store Mænd, og troede derfor at det maastee kunde være med Sæderne i Persepolis

ligesom med de Bygninger, hvoraf nogle havde opvakt Medynk, og andre sat ham i Forundring.

10. Cap.

Han sagde til sin Lærde: Jeg merker nok at disse Geistlige, som jeg har holt for at være saa farlige er dog i Gierningen meget nyttige: Men I maa dog tilstaae i det mindste; at Eders unge Embedsmænd som kisher et Dommer-Embede saa snart de har lært at sidde til Hest, maa tidt giøre dem meget latterlige for Ketten og begaae de største Ubilligheder. Det var uden Evil bedre at give saadanne Embeder for intet til gamle Sagførere, som har anvendt deres hele Livstid paa at betragte en Sag paa begge Sider.

Den Lærde svarede: I har seet vores Krigshær, førend I kom til Persepolis; I veed at vore unge Officerer fegte vel, endskjont de har kibt deres Pladser; Maastee I vil og befinde at vore unge Dommere ikke domme ilde, endskjont de har givet Penge for at domme.
Han

Han forte ham Dagen efter til den anseeligste Ret, hvor man skulde følde en meget vigtig Dom. Sagen var alle Folk bekient. Alle de gamle Sagførere som talede var uvisse og ustadige i deres Meninger, de ansorte Hundrede Løve, hvoraf ingen ret kom Sagen ved, de betraktede den paa Hundrede Sider, uden dog ret at oplyse den; Dommerne blev snarere færdige med deres Dom end Advocaterne med deres Evil. Deres Stemmer kom nesten alle overeens; Endnu meere: de demte vel, fordi de fulgte den sande Formuft, og de andre tænkte og menede ilde, fordi de raadsførte sig alene med deres Bøger.

Babue sluttede deraf, at der i Misbrugene selv ofte var meget got; han saae samme Dag at Toldforpagternes Rigdom, som havde forbittret ham saa meget, kunde have en fortreffelig Virkning. Thi da Keiseren behøvede Pengé, sik han hos dem paa en Time en Sum, som han ellers paa de sædvalige Maader ikke havde faaet ind i et halvt Aar. Han saae at disse tykke Skyer,

som

som trække Duggen fra Jorden, gir den ved Regnen tilbage igien hvad de har taget; og da Børnene af disse nye Familier undertiden bliver bedre opdragne end mange af de gamle, er de ofte bedre; og kan en ikke gjerne være en god Dommer, en tapper Krigsmænd og en heqvem Statsmand, fordi hans Fader har været en god Regne-Mester?

II. Cap.

Efterhaanden blev Babue vant til at tale Toldforpagternes Gierrighed, som i Grunden ikke er meere begierlige end andre, og som undertiden kan være nyttige. Han undskyldte og den Daarlighed som Folk begaae at sætte deres Midler til for at faae Tilladelse til at domme og slaaes; En Daarlighed som dog har tilveiebragt store Dommere og Helte. Han tilgav lærde Folk deres Misundelse, siden der dog var adskillige iblant dem som oplyse Verden; han forligte sig med de hovmodige og listige Geistlige, blant hvilke man dog fandt mange flere store Dyder end smaa Easter; Dog havde han endnu uoggle

gle Besværinger tilbage; Fruentimrets Galanterier, og de Uordener som der af maa følge, foraarsagede ham i sær megen Uroelighed og Bekymring.

Da han vilde undersøge alle Men neskelige Vilkaar, lod han sig føre hen til en Minister; og paa Veien frygtede han ved hvert Skrit for at see en Kone dræbt af sin Mand. Da han kom til Stats Manden, blev han 2 Timer staaende i Forgemakket, førend han blev meidt, og 2 Timer efter at han var blevet det. Han besluttede imidlertid ved sig selv at anklage baade Ministeren og hans uartige Tjenere for Engelen I turiel. For gemakket var fuldt af Fruentimmer af alle Classer, af Geistlige af alle Ordener, af Dommere, Rishmænd, Officerer, Pedanter; alle besværede sig over Ministeren. Den gierrige og egennytige sagde: Denne Mand udsuer det heele Land; den egensindige beskylte ham for at være særskindet; den Belystige sagde at han ikke tænkte paa andet end paa sine For noielser. Den Løftige ventede at han snart vilde blive styrtet for hans Under fundighed, og Fruentimret haabede, at

man snart skulde faae en yngre Minister
i hans Sted.

Da Babue hørte disse Taler, kunde han ikke bare sig for at sige: det er ret en lykkelig Mand; han har alle sine Fiender her samlede; han har Magt nok til at undertrykke alle dem som misunde ham, han seer dem som hade ham ligge for hans Fodder. Endelig kom Ministeren ind, og han faae da en gammel Mand som var froget af Alderdom og Forretninger men endnu munter og fuld af Forstand.

Babue stod ham an, og han forekom Babue som en elskværdig Mand. De talede sammen om vigtige Ting, og Ministeren tilstod at han var en meget vlykselig Mand; man holt ham for rig og han var dog fattig, man troede at han var almægtig, og han fant dog altid Modsigelse, de som han gjorde vel imod, var fast alle utaknemmelige, og han havde i 40 Aars tieneste neppe haft et Dieblif Ko. Babue blev meget rørt derover, og tænkte ved sig selv: at dersom denne Mand hadde begaaet nogen Feil og Engelen Ituriel vilde straffe ham derfor,
hav-

havde han ikke nødig at ødelegge ham,
men funs at lade ham blive i sin Post.

12. Cap.

Sdet han talede med Ministeren kom
den smukke Frue ind, som Babue
havde spist hos. Sorrig og Bitterhed
var afmaledede i hendes Øine og Ansigt;
Hun udbros i Bebreidelse mod Stats-
Manden, hun græd og beklagede sig bit-
terlig at man havde negtet hendes Mand
en Tjeneste, som hans Fødsel og Stand
tillod ham at haabe, og for hans lange Tie-
neste gav ham ret til; Hun udtrykte sig
med saa megen Hestighed, hun fremsat-
te sine Besværinger paa saa yndig og
indtagende en Maade, hun besvare-
de alle Indvendinger med saa megen
Konst, og forebragte alle sine Grunde
med saa megen Veltalenhed, at hun ikke
forlod Stuen førend hun havde gjort
hendes Mands Lykke.

Babue gav hende Haanden: Er
det muligt Madame, sagde han, at **I**
kan giøre Eder al den Image for en Mand
som **I** ikke elsker, og som **I** ikke kan ven-
te

te Eder meget Got af? En Mand, som jeg ikke elsker, sagde hun; Min Mand er den beste Ven jeg har i Verden, og der er intet som jeg jo gierne opoffrer for hans Skyld naar jeg undtager min Elskere, og han gør altting igien for min Skyld undtagen at forlade sin Kiereste. Jeg vil lade Eder see hende, det er et smukt Fruentimmer, hun har Forstand og det beste Hjerte af Verden. Vi spise sammen i Aften tilligemed min Mand og min lille Abbed, Kom med og tag Deel i vores Fornøielse.

Fruen forte Babue hjem med sig. Manden som og var kommen hjem og var meget bedrovet, tog mod hans Kone med en ubeskrivelig Glæde og Taknemmelighed; han omfavnede hende, hans Kiereste, den lille Abbed og Babue. Enhed, glæde, Vittighed og Mundighed oplivede dette Maaltid: Eær heraf, sagde den smukke Kone, som han spiste hos, at de som man falder slette Fruentimmer besidde undertiden alle de Fortjenester som gør en ærlig og artig Mand og for at overbevise Eder derom, da spiis med mig i Morgen hos den smukke Leone.

Det

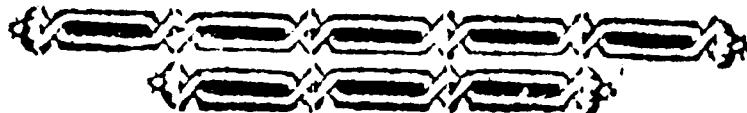
Der er nogle gamle Vestaler som laste hende meget, men hun gør mere got end alle disse tilsammen. Hun skulle for al den Fordeel som der er til ikke giøre den mindste Uret. Hun gir sin Elskere altid de beste Raad, og søger i alting hans Ere: han vilde stamme sig for hende, dersom han forsømte nogen Leilighed til at giøre got, thi intet opmuntrer meere, til gode Gierninger end at have til Bidne og Dommere over sin Opsæsel en Person hvis Hsiagtelse man vil fortíene.

Babue efterlod ikke at mode der hvor Fruen havde sat ham Stevne. Han saae et Huus hvor alle Fornsielser regiereede, Teone var Herfferinde: Hun vidste at omgaaes med enhver efter sin Smag. Hendes naturlige Vittighed, gav de andre Anledning til at vise deres, hun behagede uden at giøre sig megen Umage derfor, hun var ligesaa elskværdig som godgiorende, og det som endnu mere forøgende Værdien af alle disse gode Egenskaber, hun var smuk.

Babue mærkede nok at endflisnt han haade var en Schytter og Gesandt fra en Engel, kunde han dog let, i Fald

han blev længere i Persepolis glemme
Turiel for Theone; han fattede Godhed
for en By, hvor Folket var Høfligt,
venligt og godgiorende; endskont det
tillige var letsindigt, u forsigtigt og fuldt
af Forfengelighed. Han frygtede at Per-
sepolis skulle blive ødelagt, han frygtede
endog for den Beretning han skulle giøre.

Lad os see hvorledes han har sig ad.
Han lod giøre hos den beste Støbere i
Byen en lille Stytte som var sammensat
baade af de kostbareste og sletteste af alle
Metaller, Leer- og Steen-Arter. Han
bragte den til Turiel; vil I vel, sagde
han, slaa denne smukke Stytte i tu, for-
di alt derpaa ikke er Guld og Edelstene.
Turiel forstod ham. Han besluttede at
ikke tænke meere paa at straffe Persepo-
lis, og at lade Verden være som den er;
Hi, sagde han, dersom Alting ikke er
som det burde være, gaaer det
dog an.

M e m u n.

Me innon fattede engang det us-
betænksomme Forset at han
vilde være fuldkommen Viis.
Der er funs saa Mennesker
til som jo engang i deres Liv har tænkt
det samme. Me innon sagde ved sig selv:
For at være meget Viis, og folgelig meget
lykkelig behøver man funs at være uden
Passioner, og det er jo let. For det
forste vil jeg aldrig elſke noget Fruentim-
mer; saasnart jeg seer et smukt Ansigt vil
jeg sige ved mig selv: Disse Kinder bli-
ve jo engang fulde af Rynker; Disse
smukke Dine blive røde, dette trinde Brøst
falder, og dette smukke Hoved bliver skal-
det. Jeg har funs nødig at betragte
hende med de samme Dine, hvormed jeg
vil see hende i Tiden, og hendes Hoved
skal da ganske vist ikke forrykke mit.

For det andet vil jeg altid være me-
get afholden, indgetogen, ædrue og tar-
velig. Naar jeg seer for mig lækker Spise,
gode Venner og behageligt Selskab, har
jeg funs nødig at forestille mig Følgerne af
Umaadelighed, et tungt Hoved, en be-

sværet Mave, Forstands, Sundheds og Tidsspilde, jeg skal da aldrig spise mere end jeg har nødlig. Min Helbred skal altid være lige god og mine Forestillinger altid rene og klare; alt det er jo let, og det er ingen Konst at bringe det dertil.

Siden, sagde Niemnon, vil jeg tænke lidt paa min Lykke, mine Ønsker gaae ikke vit, mine Midler staae meget sikre hos en Toldforpagtere i Ninive; Jeg har det jeg kan leve af for mig selv, og uden at trenge til nogen; og det er jo den største af alle Lyksaligheder i Verden. Jeg skal aldrig blive nød til at giøre Ophænginger. Jeg skal ikke misunde nogen og ingen skal misunde mig, see det er jo og let.

Jeg har Venner, sagde han videre, og dem skal jeg nok beholde, siden jeg ikke har noget at trette med dem om, jeg skal aldrig blive vred paa dem og de ikke heller paa mig. Dette er og uden Vanskelighed.

Da han saaledes havde gjort sin vise Plan færdig i sit Kammer, rakte han Hovedet ud af vinduet og blev 2 Fruentimer vær, som spadserede uden for, den ene var gammel, og saae ud som hun ikke tænkte paa noget. Den anden var ung,

ung, smuk, og lod til at være Tankefuld.
 Hun sukkede, hun græd, og dette gjorde
 hende endnu meere behagelig. Bores
 vuise Mand blev rort ikke af hendes Smuk-
 hed (Thi han var sikkert nok for ei at be-
 gaae den Skrøbelighed) men af den Be-
 drøvelse han saae hende i. Han steeg ned,
 og gik hen til den unge Miniviter, for at
 trøste hende. Denne smukke Person for-
 talte ham med en meget oprigtig og be-
 vægelig Mine, hvor meget hun leed af
 en Farbroder som hun ikke havde, hvor
 stor List han havde brugt for at skille hen-
 de ved nogle Midler som hun aldrig hav-
 de eiet, og hvor meget hun endnu maatte
 frygte for hans Haardhed i Fremtiden.
 I seer ud til at være saa fornuftigen Mand,
 sagde hun, at dersom I vil have den
 Godhed at folge hien med mig, og un-
 dersøge min Tilstand, er jeg forsikret paa
 at I vil hielpe mig af de slette Omsten-
 digheder jeg er i. Memnon betenkte
 sig ikke længe, han fulgte med, for at
 overlægge alting meget viselig og for at gi-
 ve hende et got Raad.

Det bedrøvede Fruentimmer forte
 ham ind i en smuk Stue og bad ham me-

get høflig at sætte sig ned, hun talede med nedslagne Dine, som undertiden fædede nogle Zaare og naar hun saae op mærkede hun altid at den viise Mentor saae stivt paa hende. Deres Samtale var fuld af Venlighed som tog til ved hvert Diekast. Hendes Anliggende gif Memnon meget nær til Hjertet, og han fant meere og mere Lyst til at forbinde sig saa artig og saa ulykkelig en Person. De kom uformørkt i saa fortroelig en Samtale og gav hinanden saa venlige Raad, at ingen funde tale meere om Forretninger, og at de tilsidst ikke vidste hvor de var.

I det samme kom, som man set kant slutte, hendes Farbroder ind; han var bevarbned fra Hoved til Fod, og det første Ord han sagde, var, at han med god Foie funde brække Halsen paa den viise Mentor og hans Fætterske, men tilsidst lod han sig forlyde med at funde tilgive ham for en anseelig Summe Penge. Memnon blev nød til at give alt hvad han havde; Thi paa de Tider var man endda saa lykkelig at man funde slippe dermed. Amerika var endnu ikke bekient, og de bedrøvede

vede Fruentimmer var ikke nær saa farlige som de er nu omstunder.

Menimon gif staufsstb og fortviolet
hiem, hvor han fant en Seddel fra en af
fine gode Venner, som bad ham til Bords.
Dersom jeg bliver ene hjemme, sagde han,
tænker jeg ikke paa andet end paa den be-
drovelige Hændelse, jeg kan ikke spise no-
get og jeg bliver syg. Det er bedre at jeg
gaaer i et Selskab med gode Venner og
gior et farveligt Maaltid. Jeg kan i
deres behagelige Selskab; glemme den
Daarlighed jeg har begaaet i Dag. Han
gaaer der hen, og da man fant ham noget
tungsindig, bad man ham driske et Glas
Viin for at forslaae Tankeerne: Lidet Viin
naar man drikker det med Maade, er en
Lægedom baade for Sielen og Legemet.
Saaledes tænkte den viise Menimon, og
han drak sig drukken. Man foreslog ham
at spille efter Maaltidet. Et regelmæssigt
Spil med gode Venner er en anstæn-
dig Tidssfordriv. Han spilte og man vant
fra ham alt hvad han havde hos sig, og
tre gange saa meget til som blev ham bor-
get. Han kom i Trette i Spillet, blev
hidsig, og en af hans gode Venner ka-
stede

stede ham Ærningerne i Hovedet og slog
ham et Øie ud. Man bragte den viise
Meinon hiem, drukken, uden Penge og
med et Øie. Hansov Rusen ud, og
da han var kommen til sig selv igien, sen-
te han sin Tienere hen at hente Penge fra
Toldforpagteren i Ninive for at betale
hans gode Venner, men han fik at vide
at hans Skyldener havde den samme
Morgen giort et svigagtigt Opbud, som
satte hundrede Familier i Bevægelse.
Meinon som var nær ved at fortvile,
gik til Hove med et Plaster paa det ene
Øie, og en Ansøgning i Haanden, for at
forlange Ret mod en Bedragere. Han traf
i en Sahl mange Fruentimmer, som uden
at finde sig besværede, bar Dragter af
24 Fodder i Omfreds. En af dem, som
kiente kuns lidt til ham, saae ham tvert
an, og sagde, hvilken hesslig en; En anden
som kiente noget mere til ham, sagde:
god Dag Hr. Meinon, det er mig
kjert at at see Dem Hr. Meinon; Men
sig mig, Hr. Meinon, hvorledes har
De mistet Deres ene Øie, og hun gik
bort uden at oppebie Svar. Meinon
skulste sig i en Krog, og ventede paa
en

en Leilighed til at kaste sig for Monarkens Fodder. Tiden kom. Han bukkede sig tre gange ned til Jorden og overleverede sin Ansægning. Kongen var meget naadig mod ham og gav Ansægningen til en af sine Landshøvdinger for at giøre ham Regnskab deraf. Denne Høvding trak Memnon til en Side og sagde med en fortrydelig Mine: Hvor tør I blinde Mand understaae Eder at gaae lige til Kongen, og klage over en Mand som har gjort et ærligt Opbud, som jeg har taget i Beskyttelse og som er Fætter af min Kones Kammer-Pige. Lad den Sag fare min Ven, dersom I ellers vil beholde det Øie som I har tilbage.

Memnon som om Morgenens saa vist havde foresat sig at undgaa Fruentimmer, Drif, Spil, Strid, og i sær ikke at komme til Hove, var saaledes inden Aften blevet bedraget og bestaalet af et smukt Fruentimmer, han havde drukket sig fuld, spilt, været i Klammerie, mist et Øie og været til Hove, hvor man spilte Giæk med ham.

Henvykket af Forundring og fortæret af Sorrig gik han hjem med en dødeslig

lig Angest i Hiertet. Da han vilde gaae
ind, fant han Rettens Betientere hos sig,
som giorde Indforsel i hans Boe og tog al-
ting bort for at betale hans Gield. Han
tabte Modet og blev staende under et
Skuer, hvor han saae det sinukke Fruen-
timmer, som han havde besøgt om Morgen'en,
spadsere med sin kiere Farbroder, og lee-
alt hvad hun kunde, da hun saae Memnon
med sit Piaster. Natten kom paa og Mem-
non maatte ligge paa Straae uden for sit
Huus. Han blev angrebet af en Feber,
sov ind i det samme, og en himmelsk Aand
aabenharede sig for ham i en Drøm.

Han var ganske glimrende af Lys,
havde 6 sinukke Vinger, men hverken Hos-
ved, Fod eller Hale, og lignede intet. Hvem
er du? sagde Memnon, din gode Aand, sva-
rede den anden. Skaf mig da mit Die igien,
mit Huus, mit Gods, min Viisdom, sag-
de Memnon, og fortalte ham tillige hvorle-
des han havde mist alt dette paa en Dag.
Saadant hendes os aldrig i den Verden vi
beboe, sagde Aanden: hvad for en Verden
beboer I da, sagde den ulykkelige Mand.
Mit Fæderneland, svarede han, er femten
hundrede Millioner Mile fra Solen i den
lille Stierne nest ved Sirius, som du seer
der. Det maa være et got Land, sagde
Memnon. I har da vel hos Eder ingen
Nette

flette Fruentimmer, som bedrager en stakkels Mand; ingen gode Venner, som vinder hans Venge, og slaae ham et Øie ud; ingen Bankeroterere; ingen Hovdinger som spiller Gæst med Her og negter Her Retten. Nei, sagde Indbyggeren af Stierne; Vi har intet af alt dette. Vi blive aldrig bedragne af Fruentimmer fordi vi har ingen. Vi begaae ikke Umaadelighed i Spise, fordi vi spise ikke. Vi har ingen Bankeroterere, fordi vi har hverken Guld eller Sølv; man kan ikke slaae Dinenene ud paa os, fordi vi har ikke saadanne Legemer som Æ: Og Hovdingerne kan ikke giøre os nogen Uret, fordi paa vor lille Stierne er alle lige.

Men naadige Herre, sagde Memnon, siden Æ da leve baade uden Fruentimmer og uden Mad, hvormed fordrive Æ da Eders Eid; med at vaage over de andre Rugler, som er os betroet, sagde Alanden, og jeg er kommen for at trøste dig Åf, svarede Memnon, hvorfor kom Æ ikke den forrige Nat for at hindre mig fra at begaae saa mange Daarligheder? Jeg var hos din øeldste Broder Assan, sagde Alanden, han er endnu meere at beklage end du. Kongen af Indien, ved hvis Hof han havde den Ære at være, har ladet stikke begge Dinenene ud paa ham for en lidet Ubekedenhed, og han ligger endnu paa densne Eid i et Fængsel, og har Zern om Hænder

der og Fodder. Det er vel Umagen værd, sagde Memnon, at have en god Mand i en Familie for at af 2 Brodre, den ene skal være En-Diet, og den anden Blind, den ene ligge paa Straa og den anden i Hængsel. Din Skiebne skal blive forandret, sagde Indbyggeren af Stiernen; det er vel sant at du bliver altid En-Diet; men naar jeg undtager det, kan du blive lykkelig nok, saafremt du ikke meere bilder dig ind, at du vil være fuldkommen Viis. Det maa altsaa være umueligt at blive det, sagde Mentor sukkende. Ligesaa umueligt svarede den anden, som at være fuldkommen klog, fuldkommen stærk, fuldkommen mægtig, og fuldkommen lykkelig. Der flettes os selv meget endnu. Der er en Verden, hvor alt dette findes, men i de hundrede tusende Millioner af Verdener, som er adspredte i den vide Luft, har alle Ting deres Grader. Man har mindre Viisdom og Forståelse i den anden end i den forste, mindre i den tredie end i den anden, og saa videre indtil den sidste, hvor alle ere Narre. Jeg er da bange, sagde Memnon, at vores lille Jord-Kugle er juist Daarekisen i denne Verden, som I taler om. Ikke ganske sagde Manden, men den er nær derved, enhver Ting bør være paa sit rette Sted, men, sagde Memnon, Poeter og Philosopher har da Uret som sige, at altting er got. De har stor Ret, sagde Philosophen oven fra, naar de betragte Sammenhengen af den hele Verden. Af, det kan jeg ikke tro, sagde den arme Memnon, forend jeg ikke meere er En-Diet.

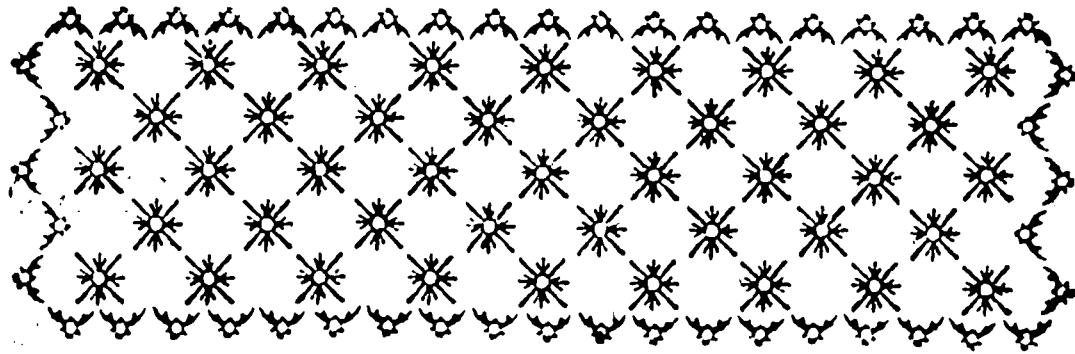
Fortsettelse
af
Sabues
Gyrl,
ester
hans Hjemkomst fra
Persepolis
paa hans
Reise i Schytien.

Skreven først i det
Celtiske Sprog.

Gordø, 1759.

Trykt hos Jonas Lindgren, det
Kiddel. Acad. Bogtrykker

Fortsettelse af Babues Syn.

I Cap.

Sa Babue kom tilbage til Schytien, fortalte han sine Landsmænd alt det Gode han havde seet; og han fortiede det Onde. Han talede ofte om de store Prøver af Edelmodighed og Menneske-Kierlighed, som han havde fundet i den Persiske Krigshær, om de smukke Fruentimmer som han havde besøgt, om de artige Selskaber han havde været i, om de kostbare Bygninger, Stytter, Kunst-Stykker og Skuespil som

han havde seet, om den ærlige Riddemand som havde bragt ham hans Pung igien, om den gamle og vise Lærde og de himmelskindede Geistlige, som han havde ført saa opbyggelige Samtaler med, om de vise Domme, som de unge Embedsmænd havde fældet, om de store Summer som Kongen af Persien funde bringe tilveie paa en Dag, om den elskværdige Minister, som havde talt med saa stor Viisdom og begegnet ham med saa megen Høflichkeit, men i sær om den smukke Theone, og hendes behagelige Selskab, hvori han havde glemt at han var en Schyter og Sendebud fra en Engel; men han talede ikke om den store og blodige Krig, som havde sin Oprindelse af en Trette imellem en af den Persiske Dronnings Eunuker og en af den Indianiske Konges Toldbetientere; om de Byer og Provincer, som blev ødelagde ved den Nidkierhed som den første Persiske og den første Indianiske Minister visite for deres Konges Ere, om de Grumheder og Forræderier, som man i begge Mrmeer udøvede mod sine egne Landsmænd; om de Bygninger og Folk, som han

han havde seet i den gamle Deel af Byen; om den unge Geistlige, som den smukke Frue talede saa venlig med i sin Mands Fraværelse; om Embedsmanden som favnede den unge Enke, medens Munken besøgte hans Kone; om den unge Ræseviis som i sit 25de Åar havde forpagtet ret til at dømme, om den Krigsmand, som for 40000 Guld = Dariker hadde fået ret til at slaae ihiel og lade sig slaae ihiel, om de 72 borgerlige Prindser som udsuede Landet, om den Princesse, som han havde besøgt paa det andet Stokverk, og som han gav 100 Dariker til Hielp til at giøre Barsel; han talede endnu mindre om deres Daarlighed som gav sig ud for at være vise, om deres List som havde staaet sig fra Verden, om deres Hovmod som prædikede Hdmighed og Selvforægtelse, om de Pedanter som han havde haft til Bords, om de slette Bøger han havde læst, om de misfornsie de og utaknemmelige Mennesker som han havde modt i Ministerens Forgemaſt, om de uforstammede Tjenere som havde ladet ham staae i to Timer forend de vilde melde ham, og endelig om

hans smukke Bertinde, som med saa stor Ridkierhed arbeidede paa sin Mands Lykke uden at elste hans Person, og uden at skaane hans Ere.

Han havde, forend han sif Befaling af Engelen at reise til Persepolis, levet meget ensom paa et lidet Gods som han havde ved Floden Onun; han kiente ikke Verden, ikke engang sit Fæderne-Land. Det store Syn han havde seet, formerede hans Mysgierighed, som tilforn ikke havde strakt sig videre end til den Plet Jord som han boede paa og som han dyrkede med sine egne Hænder. Han besluttede at giøre en Reise i sit Fæderneland, for at kiente de Schyter og Celster lige saavel som han kiente Perserne; han føretog sig endog at forbedre deres Sæder; han meente at det ikke kunde være Skadeligt, dersom den Schytiske Erlighed, Tapperhed og Oprigtighed, hvoriblant han fant nogle Feil som kom mere af Mangel paa Oplysning og Kundskab om Verden end af Uvittighed eller Ondskab, blev forenet med den Munterhed, Artighed, Venlighed, Smag og Vittighed, som

som han havde fundet hos Perserne. Han meente at denne Foreening var mulig uden at meddele Schyterne Persernes Easter, og han haabede derfor ved atprise Persernes Øyder og fortie deres Feil at giøre Schyterne til et af de mest lyksalige og forniede Folk paa Jorden.

Han udbad sig Ituriels Bistand paa denne Reise, og i sær Lykke til at vinde sine redelige Landsmænds Kierlighed og Fortroelighed, hvilket han og sit. Han kom hjem til sit Fæderneland paa en af de lykkeligste Tider for Schyter og Cester. Det var just paa den Tid da Mervur regierede over disse Folk, og da denne ædelmodige Prinds ved at indføre Videnskaber, Kunster, Handel og gode Sæder, havde faaet Tilnavn af Theufat, som betyder Folkets Fader. Bahue mødte paa Veien en anseelig Krigshær som laae på Grænderne af Schytien. Han besaae den og forundrede sig over den Orden og Disciplin som han fant iblant sine Landsmænd, hvis Styrke tilforn havde bestaaet i deres Tapperhed alene. Krigshæren var ikke saa stor som

den Persiske eller Indianiske, men den var tilstrækkelig nok ikke alene til at bedække Grændserne, men og til at give sig Anseelse blant de frigende Partier. Men hvor meget Babue end fornøiede sig herover, frygtede han dog, at hans Fæderneland skulle lige saa ilde medhandles som Persien og Indien, dersom det blandede sig i den blodige Krig, som blev ført i Asien. Han spurte en af Soldaterne om Aarsagen til disse Rustninger, og denne, i Steden for at vise ham til sin Capitain som den Persiske, gav ham til hans store Forundring dette Svar: Endskivent den vise Theutats egentlige Hensigter, sagde han, er ikke alene os men og vore Ansørere ubekiente, veed vi dog at hans Undersaatters Liv er saa dyrebart i hans Dine at han ikke opoffrer det uden for deres Sikkerhed: han sætter sin Ere alene i sit Riges Belstand, og han har for at befordre samme gjort saa mange Anstalter til Videnskabers og Handelens Opkomst, at han ganske vist ikke tager Deel i en Krig, som vilde giøre saa stort et Skaar i hans ædle Hensigter, dersom ikke de allervigtigste Aarsager

ger nøde ham dertil. Mere veed jeg ikke at sige Eder med Visshed. Man formeder ellers at denne Krigshær staer her alene for at bedække Grændserne, for at beskytte vore Handlende, og for at understøtte en Freds-Forhandling som vor ædelmodige Prinds arbeider paa imellem Kongerne af Persien og Indien. Han gjorde Bekjendtskab med adskillige Folk ved Armeen, han fant i blant Officererne meget høflige og artige Folk, adskillige talede og levede som Perser, han merkede ikkun's lidet til de Pralerier som han havde hørt saa meget af i Indianernes Leir, og han fornam intet til de Slagsmaal som var saa almindelige i den Persiske. Men han fant dog og nogle King som kom ham selsomme for. Han forstod intet af det Sprog som de talede ved deres Krigs-Øvelser og han forundrede sig ikke lidet, da en af Officererne, som endskjont han var fød i Landet neppe kunde tale Schytisk, forsikrede ham at alle Krigs-Sager blev forrettede paa Egyptisk, at der var mange af den Nation i Armeen og at den eneste Uleilighed man havde af dette tog til Grændserne, var at nogle betiente sig

af Leiligheden til at gaae hjem igien. Men, sagde Babue, kan vores tappre Schytiske Nation, som har indtaget saa stor en Deel af Verden, ikke bringe saa mange Folk tilveie, som den behøver til at forsvare sit eget Land? Den første Aarsag til denne Beblandelse med Fremmede, svarede Officeren, kommer deraf at vi har lært Krigskonsten af Egypterne; men dersor kunde vi maaske nok bruge vores egne Folk nu, dersom Krigs-Standen var saa meget anseet iblant os som den har været i de ældre Tider, og dersom vores Nation siden Kunsters og Handelens Opkomst ikke havde faaet saa mange andre Forretninger at dele deres Lyst og Krefter paa. Babue, som altid tænkte paa Persien, erindrede sig at man og der havde mange Egyptere i Armeen, men at de havde deres egne Regimenter og var sielden blandede med Perserne; han tænkte paa en Indretning som man havde giort i Persien for at forsterke Armeen med Indfødte, og som bestod deri, at fattige Soldater-Børn blev opdragne med de Vilkaar at de skulle tiene deres hele Livs-Tid; han havde bemærket, at dette

dette gjorde meget til at vedligeholde E-
nighed og god Orden i Krigshæren, og
han spurte Officeren, om han ikke meen-
te at man kunde giøre det samme i Schy-
tien. Det vilde koste noget, svarede
han, at spøde disse Indenlanske Solda-
ter-Born indtil de blev bequemme til at
giøre Dieneste. Men vi maa og sende
aarlig mange Penge til Egypten for at
kisbe Folk.

2. Cap.

Han kom fra Krigshæren til en stor
Bye som heed Celtopolis. Denne
var, da han reiste til Persien meget gam-
meldags og uanseelig. Endfiont han
kom ind igennem en Indgang som førte
til den sletteste Deel af Byen, fiente han
den dog neppe igien. Han fik at vide,
at der for nogle Aar siden havde været
en stor Ildebrand, og at alle de smukke
Huse som han saae, var i en meget fort
Tid bleven opbygte. Det eneste hvor-
paa man kunde fiende den gamle Bye
igien, var, at de gamle Gader endnu
var skieve; at nogle var meget smale og
ure-

urene, og at man ikke kunde gaae sikker for det Vand som fled ud af Vand-Render som hængte langt ud over Gaderne. Nei Persepolis, sagde han, er dog en meget smukkere Bye. Jeg har der fundet bredere og ligere Gader, prægtigere Bygninger, store Torve, Stytter, Broer og Bandspring som er Mester-Stykker. Ikke desmindre, sagde Babue, vil jeg dog heller boe her, thi Lusten maa være sundere, siden Schyterne ikke begrave deres Døde i Templer men i store Hsie uden for Byerne. I det samme saae han en sort Vogn med 6 Hæste som førte ganske langsom med et dødt Legeme som opfyldte hele Gaden med Stank, og en Skare af sorte Vogne som fulte bag efter: Det er Skade, sagde en til ham, at dette fornemme Lig, som havde ret at staae 3 Uger inde, ikke har fundet holde sig længere i denne hede Tid, Sygdommen har været Smitsom, og da man frygtede for at Byen skulle anstikkes heraf, har man ikke fundet giemme det længere end i 14 Dage. Man har sendt Bud efter en Egyptisk Læge for at balسامere det, men han er kommen for dig,

dig, og det var meget ilde; Thi fant
har bevist med mange Ord som ingen
forstaaer, at dersom han var kommen
14 Dage før, var den Syge ikke død.
Man fører vel da dette Lig, sagde Ba-
bue, udaf Byen for at begrave det i en
af de længst bortliggende Høie: Neidet
er ikke mere Brug, sagde Manden om
han talede med; Det er kuns Kanariter
og Misdaedere som saaledes begraves den
Afdøde har en aaben Begravelse i det stør-
ste Tempel her i Byen: Babue falt i For-
undring og sagde: jeg finder her adskillige
af Persernes Easter, men jeg har endnu ikke
seet mange af deres Øyder. Jeg frug-
ter at Schyterne ikke vil vinde meget ved
at antage fremmede Sæder. Jeg fant
nok mærke at I er fremmed her i Byen,
sagde en artig Mand, som var kommen
til dem, I kommer uidentvil myelig fra
Persien, jeg har altid holt meget af det
Folk, vil I spise med mig til Middag,
jeg boer i den anden Ende af Byen, og
jeg vil der vise Eder Ting, som I ikke
vil fortryde at I har seet.

3. Cap.

Babue fulste med, han saae sig om
paa Beien, og falt i den dybeste
Ferundring ved at see de store Foran-
dringer som var skeet i denne Bye. Min
Gud, sagde han, hvor meget kan en
god Regierung ikke udrette i en fort Tid.
Hai blev staaende paa den største Plads
i Byen, for at betragte et Pallads som
i Kunst og Pragt langt overgik Slottet
i Persepolis, som var kuns en gammel
og forfaldet Bygning: Men det som
meest sorte ham, var det som han læste
paa Overkristen deraf: At denne kostba-
re Bygning var opført uden at lægge u-
sædvanlige Byrder paa Folket. I maa
ikke tanke, sagde den anden Mand
som visste ham om, at ingen boer prægtig
uden Kongen. Denne store Bygning
er opført af Merkurs Fader. Hans
Son som er elsket af det hele Folk, vilde
at hans Undersaatter skulle efter deres
Stand boe ligesaa vel som han. Vil
I see disse Bygninger, saa folg med mig.
Han førte Babue over en Plads, som i
Størrelse og de omliggende Bygningers
Pragt

Pragt langt overgik de smaa Torve som
 han havde seet i den anden Ende af
 Byen, han blev en Ere = Stotte vaer,
 som var opreist for en af de gamle Kon-
 ger og som nyelig var bleven forbedret.
 Han saae i de Gader som han gif igien-
 nem, en Bygning prægtigere end den
 anden, indtil han kom til en stor Plads
 som var indsluttet af 4 prægtige Pallad-
 ser, som var ikke alene nyere men og
 smukkere end de han havde seet i Perse-
 polis. Manden forte ham ind dem, og
 han fant overalt en Pragt hvori der var
 Smag og Bequemmelighed. Han saae
 Gemakker betrofne med de prægtigste
 Persiske Tapeter, hvoraf nogle var væ-
 vede i Schytien. Han saae Samlinger
 af Malninger, Mynter og andre Mester-
 Stykker af Naturen og Kunsten, som
 han ikke havde seet smukkere. Persepolis.
 Han betragede et nyt Huus som var op-
 fort for Syge og quæstede Folk, og hvor
 disse dagligen gjorde de oprigtigste Bonner
 til Himmelten for deres Bølgørere. Den-
 ne hele prægtige Deel af Byen, som
 her see, sagde Manden, er opbygt i de
 13 Aar Merkur har regieret, og mens
 Ævar

I var i Persien. Men hvorledes sagde Babue, viser man sin Taknemmelighed mod saadan en Regent? Jeg har seet **Erestotter**, opreiste i Persepolis for Regentere som i langt længere Tid ikke har giort nær saa meget Got. I vil oginden fort Tid, svarede hans Ansørere, see en paa denne Plads, som fuldkommen skal ligne vores Theutat og føre den Øvrifrist: For Folkets Fader (*).

Hins Vert forte ham til sidst ind i sit eget huus, hvor han fant et talrigt Selskab ig blev saavel beværtet, at han ikke havde ventet at finde saa megen Høf lighed, Godgiorenhed og Overflodighed hos en Shyter. De talede om lutter alvorlige Ting; thi der var ingen Fruentimmer i Selskabet. Siden begyndte Skaalerne at gaae om og Giesterne at blive mere opmuntrede. De lod til at være mege nidficere og oprigtige; De sover hinanden et evigt Venskab, og at de

(*) Denne Shyte er uder Evil en af dem, som Julius Cæsar sidner endnu i hans Tid at have seet opreist af Schyterne til Merfurs Ere, de Bell. Gall. Lb. 6. c. 16. c. 44.

de efter den Schytiske Maade vilde hevne hinandens Død. De tilbed at optage Babue i deres Selskab, og han glædede sig meget over at finde saa ærlige og oprigtige Folk, hos hvilke han mærkede intet af den Letsindighed og Forsængelighed, som var saa almindelig hos Perserne. Dog funde han ikke bare sig for at tænke undertiden paa den unge, smukke, vittige og artige Frue som han havde spist hos i Persepolis.

5 Cap.

Hvorfor har I ingen Fruentimmer i Eders Selskab, sagde Babue til Verten og hans Giester. Fordi Schyterne er ikke saadanne Giætte som Perserne, svarede en af Selskabet, de vil have deres Fruentimmer for dem selv. I har ikke ganske Uret deri, sagde Babue, som tænkte paa den smukke Frues Opforsel mod den unge Geistlige, paa Embedsmandens Venlighed mod den unge Enke, og paa Konens Omgang med Munken; Men begge Kien, sagde han, kan jo gierne være ar-

tige mod hinanden uden at overtræde Ærbarheds Grændser. Jeg tilstaaer at man i Persien er vel frie, men vi kan jo udvælge det Gode i deres Sæder. Perserne, sagde en anden, holde af Fruentimmer fordi de ere vittigere, smukkere og venligere end det andet Kion, de omgaaes dem meest for at sige og høre artige Ting og tage dem derfor i Selskab med, men vi elsker dem af ingen anden Årsag end fordi de er Fruentimmer og tage dem derfor ikke med. De fordærvede hos os det beste Selskab; hvor de er, kan man ikke snakke og drikke saa frit som man vil. I det samme giften Vocal om for Hermes Trismegistus, som havde været en stor Philosoph og en stor Hexemester i Schytien. De drak deres afdøde Fædres og Olde-Fædres Skaal, og kom i saa heftig en Strid om disse døde Mænds Fortienester, at de sik hinanden ved Haaret, reb Borde og Bænke om, og disse oprigtige Venner som nylig havde sammenoveret sig for at henvne hinandens Død, truede med de forsærligste Eder, at de vilde myrde og efter Schyternes Maneer flaae Huden af hin:

hinanden. Babue blev forskrækket, og lige saa meget som han frygtede i Persepolis for at see Taarer og Blod flyde Strommeviis paa Gaderne, og for at see Mændene dræbe deres Medbeilere, saa meget frygtede han for at see i Schytien den ene gode Ven brække Halsen paa den anden.

5 Cap.

Berten som var en Mand der forenede den Schytiske Oprigtighed med den Persiske Høflighed, gjorde alt hvad han kunde for at stille dette Klammerie, han sagde til Babue, at det gjorde ham Ont at saadant skulle skee i hans Huis, og endnu mere at det skulle hænde sig den første gang han gjorde ham den Ere at besøge ham. En af Selskabet, som var kommen meest til fort i Slagsmaalet, truede at han vilde hevne sig paa en anden Maade; Babue spurte hvem denne Person var som pukkede saa meget af sin Myndighed. Det er en Dommere, svarede Beren; Han har da vel fisht dette Embede? sagde Babue, som tænkte paa den

unge Dommere han havde seet i Perjopolis; thi, sagde han videre, han maa ikke have stor Kundskab om Retten, siden han vil afgiore Sagen med Næverne. Nei, sagde Verten, man følger ikke Dommer-Embeder her som i Persien, det er en gammel Slave, som er bleven frigjort af hans Herre og aflagt med dette Embede. Han betiener sig da vel af en gammel Advocat, sagde Babue, til at giøre Udtog af Sagerne og til at opsette hans Domme. Hans Indkomster er ikke saa gode, sagde Manden, at han kan holde en Fuldmægtige. De bestaae meest i saadanne Ting som han ikke vel kan lade andre holde Bog over. Han behøver det ikke heller. De Lovs som den store Samothes har givet Schytere ne er saa fuldkomne, tydelige og forte at man behøver ikke store Studeringer for at forklare dem; og dette er just en af Schytiens Lyksaligheder, sagde han videre, at Retten beroer ingensteds mindre paa Dommerens Indsigt og Erelighed end her. Babue kunde ikke saa hastig faae dette i Hovedet, og var ikke langt fra at troe at Retten var bedre fa ren

ren i de unge Dommeres Hænder, som klopte den; disse, sagde han ved sig selv, kan ansøres af deres Forældre, de har Tid nok til at lære, Rigdom nok til at ikke lade sig bestikke, de er af skikkelige Familier, har Opdragelse og Følelse af Ere.

6 Cap.

Han gik siden ind i en af de prægtigste Templer, hvor han fant kuns meget saa Folk. De sad alle mit paa Gulvet og de fleste var meget gamle og slet klædte, han saae oven omkring og ved Siderne mange smukke Afdelinger, som syntes at være indrettede til Folk af højere Stand, og han forundrede sig ikke lidet over at finde dem alle tomme. Er det da ikke brugeligt her, som i Persien, sagde han til sin Vert, som fulgte med ham, at smukke Folk gaae i Templen for at passere Tiden? De komme der meget sjeldent, svarede Verten, thi Festdagene er den beleiligste Tid til at medicinere og gjøre Besøgelser: Dette kom han saa meget desmere forunderligt for, som han siden fornemt at den Druide som talede i denne Forsamling

sagde meget bedre og smukkere Ting end de Persiske Mager, som dog altid havde mange Tilhsrere. Det eneste som han ikke kunde begribe i hans Tale, var at han idelig fordsmitte Perserne fordi de havde saa mange Festdage, Templer, og gjorde saa meget af den udbortes Gudstieneste; dersom dette er saa stor en Synd, sagde han til sin Ven, synes mig dog at Schyterne har ingen Fa= re for at begaae den, og han blev ikke lidet bestyrket i denne Tanke, da han mærkede, at saasnart Druiden holt op at tale, var der ingen Folk tilbage i Tempelnen uden han selv og hans Vært.

Han kom dersra til et andet stort Huus, som var meget smukkere end det i Persepolis hvor han havde hørt Prindser og Prindsesser tale saa fortreffelig om Dyder og Laster. Han sluttede af Indretningen og af den store Mængde af Personer af alle Stænder og Kien, som han saae der forsamlede, at det var bestemt til samme Brug, thi han kunde af Mængden nok slutte at det ikke var en Tempel. Han ventede hvert Dieblif at see Konger
og

og Dronninger fremtræde paa Skue-
Pladsen for at tale om de vigtigste Plig-
ter i en høi, rørende og alvorlig Stiil,
at see Tilstuerne agtsomme og henrykte,
men han glemte tillige ikke at undersøge
sin Guld = Børs, om der i samme var
100 Guld = Darifer tilrede, i fald nogen
af disse Damer skulde befinde sig i sam-
me Tilstand som den Persiske. Denne
Forventning slog ham Feil. Man fore-
stillede i Steden for Helte og Heltinder,
Rangsyge Borgere som bad store Herrers
Tienere og Skrädere til Bords, statskloge
Kandestøbere, pedantiske Skolemestere,
stortakende Barberere, stundesløse Dag-
drivere, vegelsindede Kiellinger, dum-
dristige Tienere og viisnæsede Kammer-
Piger. Tilstuerne loe uden Ophør saa
høit at Babue maatte lee med endskønt
han sielden hørte hvad der blev sagt, han
faae funs Bevægelerne, og merkede i-
blant andet at en Person som forestillede
den Lystige, havde saadant et Herstfab
over alle Tilstuerne at han behøvede funs
at røre en Finger for at faae dem til at
lee. Han havde tillige den Fornsielse
at bemærke, at de Schytiske Kammer-

Piger var meget smukkere end de Persiske Heltinder. En lufte smukkeste kom frem i det samme: Tilstuerne klappede, førend hun sagde noget, og Babue klappede med.

Han længtes mere efter at tale med denne smukke Person end med Dronningen paa den Persiske Skueplads: Han besøgte hende, og ønskede hende til Lykke med en Stand, hvor i han ikke twilede paa at hun jo kunde leve vel, siden han havde set saa stor en Forsamling paa Skuepladsen. Dette hænder sig kun engang i blant Ti, sagde det smukke Fruentimmer. Folkes Smag er her meget besynderlig, og det værste er, at hvor meget vi end søger at rette os derefter, kan vi dog aldrig giøre os nogen vis Regel. Et slet Stykke forestilles undertiden mange gange med lige stor Bisald og Tilbehør, da det beste derimod ikke behager uden den første gang og alene fordi det er myt. Her er for nogle Dage siden kommen nogle Indianiske Eunuker til Byen for at synge, nogle ægyptiske Gøglere har staaet en Bod op paa Torvet for at vise nogle unaturlige Kunster. Og jeg
er

er forsikret paa at saa længe de blive her, kommer ingen til os. Han erkynedige sig videre om den smukke Persons Omstændigheder og sik at vide at hun var forlovet med en af de smukkeste Mands-Personer i deres Selskab. Hun beklagede at hun havde intet til Udstry, og Babue gav hende dobbelt saa meget som han havde givet den Persiske Dame, til at holde Brællup.

Om Aftenen gif han ind i en gammel men tillige stor og meget net Bygning hvor han fant alle slags Bahre samlede paa et Sted. De fleste Ting han saae, var giorte i Persien. Han bed paa nogle deraf, for at vide om de Schytiske Kiobmænd havde ligesaas megen Lyft til at bedrage som de Persiske, men til hans store Forundring begjærede man kun halvparten af det som han havde betalt, dersor i Persepolis. Kiobmanden forsikrede tillige at han solte sine Bare saa let alene for at komme i Bekjendtskab med saa brav en Mand, at han tog selv Ekade derpaa, og bad at han ikke vilde sige til andre, hvad han havde givet dersor. Det

er en ærlig Schyter, sagde Babue ved sig selv, men siden han kan sælge disse Vahre saa let, som han dog maa lade hente fra Persien, maa den Persiske Købmand endnu have bedraget mig mere end han tilstod. Babue kibste dobbelt af alting, siden han sik saa got kib. Da han kom hjem og holt disse Vare mod dem som han havde kibt i Persien, fant han at hine baade var meget slettere, og at han i Maal og vægt var bleven bedragen for mere end halvparten. Han følede i sin Lomme om han ikke havde glemt sin Guld-Børs, og var ikke lidet fornøjet da han fant den; Thi, sagde han ved sig selv, jeg merker nok at de Schytiske Købmand er endnu mindre at trøe end de Persiske.

Dagen efter vilde han besøge denne Købmand og beklage sig for ham at han havde handlet ham saa slet. Købmanden tog vel imod ham, han bad ham til Bordet, og Babue fant et Selskab i hans Huus af de fornemneste Personer i Byen som blev paa det prægtigste beværtede. Købmanden takkede for i Gaar, men

men var dog ikke nær saa ydmyg og venlig som han havde været i sin Krambod. Babue fik at vide at han havde Titel af Curete, og at han havde forseet sig i at ikke falde ham Velbyrdig. Babue tog dette siden bedre i agt. Da de havde spist, fik han Leilighed til at tale med Kiosbemanden i Enrom: Eders Bebyrdighed har nok taget Feil, sagde han meget ydmyg, de Vahre som jeg fik hos Eder i Gaar, er meget slette; jeg bliver selv ofte bedraget, svarede Kiosbemanden, enhver ærlig Mand er en Thy i sin Næring, jeg har en stor Huusholdning; jeg handler med mange fornemme Folk og de er ikke alle saa gode Betalere som J. Det gør mig ont, om J ikke er fornaltet; men Kiosbet er jo sluttet. Jeg seer at J er fremmed her i Byen, vil J komme i mit Huus, staar det Eder altid aabent, og jeg vil støaffe Eder Bekjentskaber, som er mere værd end det J troer at J har tabt.

7 Cap.

Babue var ligesaa tvilsaadig i Schye
tiën som han havde været i Persien,
han vidste ikke hvad han skulle tænke om
sine Landsmænd. Han havde fundet sig
saa opbygget af den Tale som han havde
hørt af Druiden i Templet, at han be-
sluttede at soge Omgang med de Geistli-
ge og Lærde i Haab at finde iblant dem
Oplyste og ærlige Folk.

Han besøgte en af de fornemmeste
Druider, og fant ikke hos ham noget af
den Pragt, Rigdom og Overflodighed,
som han havde fundet hos de Persiske Ma-
ger. Han lod og til at være meget yd-
myg, han talede stedse om de Persiske
Magers Hovmod, og i sær om den store
Lama i Tibet, som han kaldede en Th-
ran og en Bedragere, fordi han vilde
have Folk til at troe at han ikke kan tage
Feil. Et Menneske, et skæbligt Menne-
ske, sagde han med stor Heftighed som ikke
kan tage Feil! hvilken Urimelighed? J har
ret, sagde Babue, jeg har og altid holt
meget af vore Druider, der er saa be-
skedne at de tilstaae at de kan feile; og jeg
er

er vis paa at ingen af dem tog det ilde op om man underrettede dem om de Feil som de begaae. Hvad! sagde den fornemme Geistlige, er I en Bantroe, mener I at vore Druider begaae Feil, at kunde feile og at begaae virkelige Feil; er to ganske adskillige Ting. Vi tage ikke Feil, men vi tilstaae gjerne at vi kunde tage Feil; Babue som ikke var oplyst nok for at bescribe denne Forstiel, tav stille og gik bort.

Paa Veien modte han en anden Druide som lignede meget den lille Persiske Mage, der havde taget ham for Zerdust, og som meente at han var kommen for at giore en stor Forandring i Religionen. Eigesom den lille Perser havde flaget over den store Pave i Thibet, saa flagede denne lille Druide over de store Druider. Han talede i en meget yndelig og flagelig Stemme, om Menneskens Uduelighed og om Druidernes Hoomod, han beklagede i sær at der var mange iblant dem som troede at de havde en fri Billie, at de kunde være gode Druider og dog Lærde og Fornuftige, og at Mennesker finde giore noget got. Han beviste med en

me-

meget flynkende Stemme, hvor farligt det var at være fornuftig, retfærdig, lærд flittig og at iagttagе en god Borgeres Pligter, og han sluttede med stor Nidkierhed at Religionen var forderbet, fordi de fleste Druider prædikede nu omstunder for meget om saadanne Ting; Han bagtalede og fordsatte med stor Medlidenhed alle dem som Babue holt for at være oplyste og nidficere Lærere. Babue vidste ikke mere hvad han skulle troe, og satte sig for at undersøge alting noiere.

Han omgikkes med mange Druider og fant at de fleste af dem besad tillige med de Skrsheligheder som ere almindelige for alle Mennesker, mere Indsigt, Ønd og Nidkierhed, end den øvrige Deel af hans Landsmænd, og meget mere end de fleste Persiske Mager. Han beklagede kuns at saa brave Folk, som kunde giøre meget til Nationens Forbedring, ikke besad den Rigdom, Magt og Leilighed til at giøre got, som de Persiske Geistlige. Han talede med den ypperste Druide verom. Denne fornuftige og bestedne Mand ønskede de gode Lærere bedre

dre Vilkaar; Men, sagde han tillige, det var ikke tienligt, at giøre dem saa rige og mægtige som de Persiske; Thi Menneſter blive altid Menneſter, og hvor meget de end nu overgaae andre i Kunſtſab og Selvfornegtelſe, grunder dette Fortrin ſig dog for en stor Deel derpaa at de ingen andre Midler har til at give deres Embēde den Anſeelse ſom det bor have.

8 Cap.

Gabue haabede at finde ligesaa brave Folk iblant de Lærde, og onſkede at giøre Bekientſab med nogle af dem, men han torde ikke bede dem selv til Bords; Thi, sagde han ved ſig ſelv, dersom de er ſaa ærgierrige og misundelige ſom de Persiske og ſaa hidſige og modige ſom Schyterne, frygter jeg for at ſee ligesaa- dant et Blodbad anrettet i mit Hūus, ſom det jeg var Bidne til ved det förste Gieſtebud, ſom jeg blev buden til her i Byen. Han blev i det samme buden til Bords af en foruenarie Mand, hvor han fandt et Selſab af Lærde. Han merke- de ſtrax at hans Persiske Dragt ſtod dem ikke

ifke an. De lod til at være meget forbittrede paa Persernes Moder, og endnu mere paa deres Sprog, de ophiede det Cananiske, Phoeniciske, og beklagede at baade Sæderne og Sproget tabte meget ved Omgang med Perserne. Der er ingen Lærdom og Grundighed i Persernes Skrifter, sagde en af dem som var en Egyp-
ter; Deres Boger er for Fruentimer og Ullerde, de handle kuns om saadan-
ne Ting som er lette at begribe. Men Egypternes Hieroglypher! Deres Syner og Samtaler med Alanderne; Deres Alf-
handlinger om Hexekunsten! De 36, 525 Boger som Hermes har skrevet, og de Hierogrammatiske Forklaringer derover som udgiver Ni Hundrede Millioner Bøbler, de indeholde en dyb Afgrund af Viisdom. Babue som tænkte paa det første Giestebud, svarede dem ifke uden med en høflig Smil, og saae til Verten som var lige saa taus, men syntes dog at finde en hemmelig Fornsielse i Sam-
talens Fortsættelse. J vil tale om Eders Hieroglypher, sagde en af Schyterne, det gamle Celtiske Sprog hvorpaa Samothres Lov er skrevne, er nok saa got. Det
er

er Moder til det Egyptiske Sprog, og J
Herr er Egypter, hvad bilde J Eder vel ind
at være andet end en Angel af Schyter!
Egypteren blev vred, han funde ikke
taale at hans Landsmænd skulle være
Schyter og Elter noget skyldige, han
beviste at alle store Mænd i Schytien fra
Hermes Trismegistus af havde været Eg-
gypter, og at Egypternes Anubis La-
trans, den givende Hund, var ikke,
som nogle falsklig foregav, det samme
som Elternes Huad. Han talede
længe og tillod ingen at sige sig imod.
Men er J og vis paa, sagde Verten, at
Hermes Trismegistus, og Anubis
har været til? Det er Skade, hvi-
skede en af Selskabet Babue i Dret, at
saa brav en Herre er saa ulærd. Jeg
skal bevise det med det første, sagde en an-
den, i et Skrift af 10 Bind som jeg vil
give mig den Ere at tilskrive Deres Vel-
baarenhed. J ti Bind, sagde hans Na-
boe? Der er saa meget at sige om den
store Hermes at jeg vil forbinde mig til
at skrive 20 Bind derom; og jeg, mine
Herrer, sagde den tredie som fortrød
paa at hans Naboe talede alene, jeg

vil bevise Eder i 30 Bind, at han ikke har været til. De begynte derpaa til den store Hermes Ere at sige hinanden mange Ting som var ligesaa ørerørige, men ikke nær saa vittige som dem Babue havde hørt af sine lærde Giester i Persepolis. Han troede at Hermes Trismegistus maatte være en stor Hexemester, og frygtede Kunis for at hans Navn skulle giøre ligesaa fortryllende en Virkning paa dem som skrev om ham, som det nogle Dage tilforn havde gjort paa dem der drak hans Skaal: han saae med Fornuftelse at Verten gjorde Ende paa Tretten ved at staae op fra Bordet, han gik hjem og understod sig at sige til sine Venner, at disse Lærde havde alle de samme Feil som de Persiske, men mindre Smag, og mindre Høflighed.

9 Cap.

Da han kom hjem, foretog han sig at læse nogle nye Bøger; de var baade større og slettere end de han havde læst i Persepolis. Han fant hverken Satirer eller Romaner deriblant, endskont han hav-

havde heller læst de maadeligste Skrifter af dette Slags end de bitre Strids-Skrifter og lange og kiedsommelige Afhandlinger om ubetydelige Ting, hvoraf denne Samling fornemmelig bestod, han betragtede med Væmmelse en lang Undersøgning om det Alar hvori Hermes var fød, en anden om Gomer var Fader til Schn-terne, nok en anden om de Phoeniciske eller Celtiske Caracterer var de ældste. Men han funde ikke længer holde det ud, da han bland disse Papirer fant nogle Stridsskrif-ter mod den store Zoroasters Bøger om Lo-vene, som indeholde de ædle Grund-Regler, der gjorde Perserne saa megen Ære: at man mere bør søge at forebygge La-sterne end foreuge Strafferne; at det ikke er nok at bevæge Folk ved Frngt alene; at man ved Opdragelse og Un-dervisning bør søge at indprente dem Lyst og Kierlighed til det Gode, o. s. v. Han gjorde da det samme ved disse Skrif-ter som han havde gjort ved de Roma-ner, som han havde læst i Persepolis; han fastede dem paa Tlden og gif ud at spad-sere.

Han var saa missfornøjet over det
han havde seet og over det han havde læst,
at Engelen Ixturiel ynkedes over ham, og
sendte en lige saa elskværdig lærde Mand
for at trøste ham, som den han i lige saa-
danne Omstændigheder havde gjort Be-
kiendtskab med i Persepolis. „Det slet-
„te, sagde denne Mand, har til alle Li-
„der, i alle Lande og i alle Slags væ-
„ret overslodigt, og det Gode været rart;
„I har været i Seiskab med Alfakummet
„af Pedanter; thi det gaaer saa til i
„alle Professioner, at de som har mindst
„Fortieneste, er altid meest næsevtise
„og mindst undseelige. De rette Vise
„leve stille og roelige, og vi har endnu
„iblant os saadanne Folk og saadanne
„Bøger som fortiene Eders Hsiagtelse.,
Babuc erindrede sig at dette var just de
samme Ord, som den gamle lærde Mand
havde sagt til ham i Persepolis, og han
sluttede baade deraf og af den Visdom
og Venlighed hvormed han talede, at det
maatte være Engelen Ixturiel selv. En
anden lærde Mand viste ham nogle Skrif-
ter som var fulde af sund Fornuft og
som var skrevne paa Celtisk af en Mand
som

som nogle Lærde hagtaledede efter hans Død, fordi han havde givet alt sit Gods til det Allmindelige, og fordi de ikke kunne skrive saa vel som han; thi de Schytiske Lærde var deri værre end Perserne at de skaaede ikke engang de Døde.

Den vise Lærde gjorde ham siden bekient med andre ligesaa fornuftige og lærde Folk, hvoraf han fant mange i blant Druiderne, ligesaa mange i Krigs-Standen og andre verdslige Betieninger, nogle i Afkroge paa Landet, og adskillige som ingen Betiening havde eller og meget lidt at leve af. Hvorfor er disse saa slet aflagde? sagde Babue, fordi der er ikke lærde Betieninger nok til dem alle, svarede den anden; Kan man da ikke give dem til Dommere, sagde Babue? de blive det og undertiden naar de har studeret Retten, svarede den Lærde. Men de Schytiske Love er jo tydelige og der er jo mange Dommere som ikke har studeret engang? sagde Babue. Desbedre kan de domme, svarede den anden.

IO. Cap.

Han førte ham til en Ret hvor der fulle dommes i en Sag, hvori alle Beviserne var uimodsigelige og Retten meget klar. En gammel Advocat som havde siden Videnskab men lang Øvelse, førte Sagen mod en ung Advocat som havde disse uimodsigelige Beviser og denne klare Ret for sig; Den gamle gjorde Beviserne saa svage og Retten saa uthedelig, at Babue, som gav nogle Algt paa alting, ikke vidste hvad han skulle domme. Vil I nu troe, sagde den lærde Mand, at man kan have for megen Forstand til at domme? Dommeren, som just var den gamle Slave som Babue havde været i Selskab med, og som hverken havde hørt eller forstået, hvad Advocaten havde sagt, domte efter det Begreb som han forud havde gjort sig om Sagen, og alle var forniede med hans Dom.

Babue var og fornøjet, men som han ønskede at Dommeren havde været lidt mere artig i det Selskab, hvor han først havde lært at kende ham, saa onskede

skede han og at Aldvocaterne havde været mere høflige mod hinanden for Retten. Han var hver Dieblik bange for at de skulle faae hinanden ved Hovedet, og at den gamle Dommerne, hvis Kræfter han nylig havde seet Prøver af, ikke skulle være sterk nok til at skille dem ad. De Persiske Dommere, sagde han til den Lærde, er ikke klogere end denne Embedsmand, men deres Aldvocater tale bedre.

II Cap.

Gabue lært i Schytien efterhaanden at være ligesaa fornøjet med altning som han havde været i Persien. Han var ligesaa vel tilfreds med de Schytiske Dommere som med de Persiske, han holt meget mere af Druderne end af Magerne, og endskient han havde mere Afsky for de Lærde som han havde spist med hos den fornemme Mand, end for dem som havde spist hos ham selv i Persepolis, trostede han sig dog dermed at han kiedte andre som var fornuftige og redelige. Det eneste som endnu stod ham for Hovedet, var den Bitterhed og Ufierlighed hvor-

med de beste Venner begegnede hinanden,
og som han frygtede vilde have ligesaa
slemme Folger, som Damernes Galan-
terier i Persepolis.

For at prøve alting i Schytien li-
gesom han havde gjort i Persien, lod han
sig føre til en Minister; Paa Veien fryg-
tede han for at see en god Ven tage Livet af
en anden, en lerd Mand dræbe sin Med-
heilere, og en Advocat brække Halsen
paa sin Modstandere. Han maatte hos
den Schytiske Statsmand staae ligesaa
længe i Forgemakket som hos den Persi-
ske. Men Tienerne var ikke saa meget
Skyld deri, som Mængden af Opvarte-
re. Disse som opfyldte Forgemakket,
var alle fornemme Tiggere, de blev ind-
ladte efter deres Rang. Babue havde
ingen, og maatte derfor bie længe. De
som gjorde Opvartning hos den Schy-
tiske Minister lod ikke til at være saa mis-
fornøjede, som de Babue havde talt med
hos den Persiske. De roeste alle Mi-
nisteren op til Skuerne, nogle iblant dem
bar forgylde Skrifter under Armeene,
som indeholdt Vers, Taler og Tilegnel-
ses

ses Skrifter, hvori de ophoiede States-
mandens Fortienester. Hvor lykkelig er
denne Minister ikke frem for den Persiske,
sagde Babue ved sig selv; Han forbinder
sig lutter fornsiede og taknemmelige Folk.
Han kunde ikke bare sig for at yttre sin
Glæde derover for en Perser som han
fant i Førgemakket og som han havde
kient i Persepolis. Troe intet af alt
hvad I hører og seer, sagde Perseren,
men tal med disse Folk naar de komme
uden for. Perserne er hidlige, aaben-
hiertede og letsindige, de bryde ud med
deres Fortrydelse, og glemme den snart;
Men Schyterne skule længe deres Mis-
fornsielse, og tilgive aldrig.

Omsider kom Babue ind; han fant
i Ministeren en Mand, som forenede
den Schytiske Alvorlighed og Edelmo-
dighed, med den Persiske Veltalenhed.
Engelen Sturiel forskaffede ham hans
Undest, han talede med Babue som med
en Mand der kiente Verden, og han var
saa fornsiet over at see for sig en Person
som han troede at være en ørlig og for-
nustig Mand, at han fra dette Dieblit

glemte den Forskiel der var imellem dem. Han beklagede sig hverken fordi han ikke var rig nok, ikke heller fordi han ei var mægtig nok, ikke heller fordi han havde formeget at bestille; men fordi han aldrig funde vente sig Tak for det han gjorde, eller være vis paa, at de, som han gjorde vel imod, var fornøiede. Man dommer om alting efter Udfaldet, sagde han, de beste Hensigter og den sterste Forsigtighed agtes ikke, dersom Lykken ikke altid foier os, man skuler de største Misforskieler under flittige Oppartninger, slaviske Tilbedelser og hykkelske Loosange, og de som rose mig meest i mine Dine, bagtale mig allerverst, saa snart jeg vender dem Ryggen. Han spurte Babue om han funde tiene ham i noget, og da han betraktede sig og forsikrede at han reiste alene for at kiende Verden, og at han var fornuiet med den lille Eiendom som han havde ved Floden Onun, kiender I da ikke, sagde Statsmanden, en ærlig og fornuftig Mand, som jeg kan giøre vel imod og vente Tak af?

12 Cap.

Sæt samme kom den Mand ind som Babue havde spist hos i det Selskab af gode Venner som soer hinanden en æwig Troskab, og strax derefter fik hinanden ved Håaret. Han beklagede sig at han var blevet angivet af en af hans beste Venner for at have sagt saadanne Ting som han aldrig havde tænkt paa, at Angiveren var en Person som i lang Tid havde nydt meget Got i hans Huus, og som nu sagte at styrte ham alene fordi han havde hørt ham rose i et Selskab. Han beviste sin Uskyldighed saa tydelig, at Ministeren ikke kunde twile derpaa, Babue sagde, at han kente denne Mand, at han havde viist ham megen Høfslighed, og at han troede at han var en Person som Ministeren kunde giøre vel imod og vente Tak af.

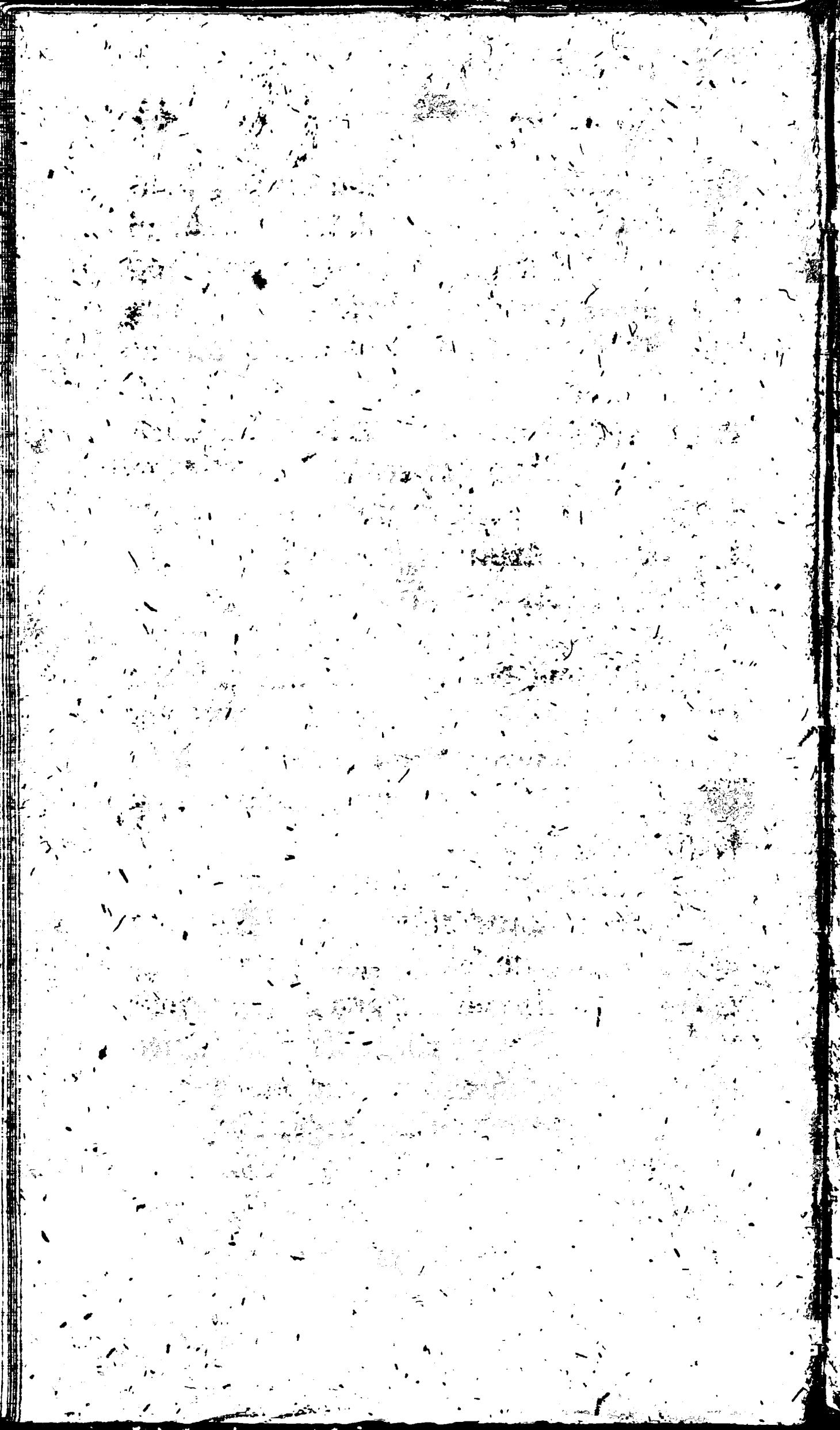
Ministeren forsikrede at han ikke skulle glemme ham, de gif begge forniede bort og Manden bad Babue følge hiem med sig. Da han kom ind i hans Huus, fant han hans hele Familie i Graad, og saae

saae af alle hans Venner ikke mere end to, som var kommen for at troste ham. Babue havde ikke seet disse ørlige Schyster for; thi de kom ellers ikke uden naar de var budne, og det første Selskab havde bestaaet af lutter Smylte-Giester. Den glædelige Tidende som Babue og hans Ven bragte hjem med sig, gjorde saa stor Virkning paa dem at man kunde læse Glæden af deres Ansigter; thi de forsikrede ikke med mange Ord, og endnu mindre med Eder at de tog megen Deel deri. Verten som glædede sig selv over denne Tildragelse, siden den var faldet saa lykkelig ud, fordi den gav ham Leilighed til at kiende sine Venner, sogte at fornosie dette lille Selskab paa alle de Maader han kunde; Venlighed, Oprigtighed og Fortroelighed gav dem saa mange ædle Tanker og saa rorende en Beltalenhed, at det langt overgik alt hvad Babue havde seet og hort hos den smukke Theone: de prisede og følede tillige selv den Lyksalighed som der er i en uskyldig og fortroelig Omgiængelse; de roste Ministeren deres ædelmodige Belgiorere ligesaa meget i hans Fraværelse som

som de andre Opvartere havde rost ham i hans Dine og fortalt ham paa hans Bag. Babue glemte baade Teone, og den smukke Frue, og Persepolis, og den Persiske Minister, og han følede ved at tænke paa den Leilighed som Engelen Tru-
riel havde givet ham til at kende en ædel-
modig Hofmand, at redde en ærlig og
ufkyldig Mand og at finde to oprigtige
Venner, en Fornsieelse som han aldrig
havde følt før.

Dersom der ikke var mere, sagde
han, end disse fire ærlige Folk i Schythien,
vilde jeg dog heller leve her end i blant de
artige og vittige, men tillige letsindige og
forsengelige Perser.

Han gjorde til sidst den Slutning
af alt hvad han havde hørt og seet, at
Verden var sig selv liig; og, at endskønt
hverken alle Øyder eller alle Feil fantes
tillsammen paa et Sted, var der dog li-
ge meget God og ligemeget Ont
overalt.

Breve

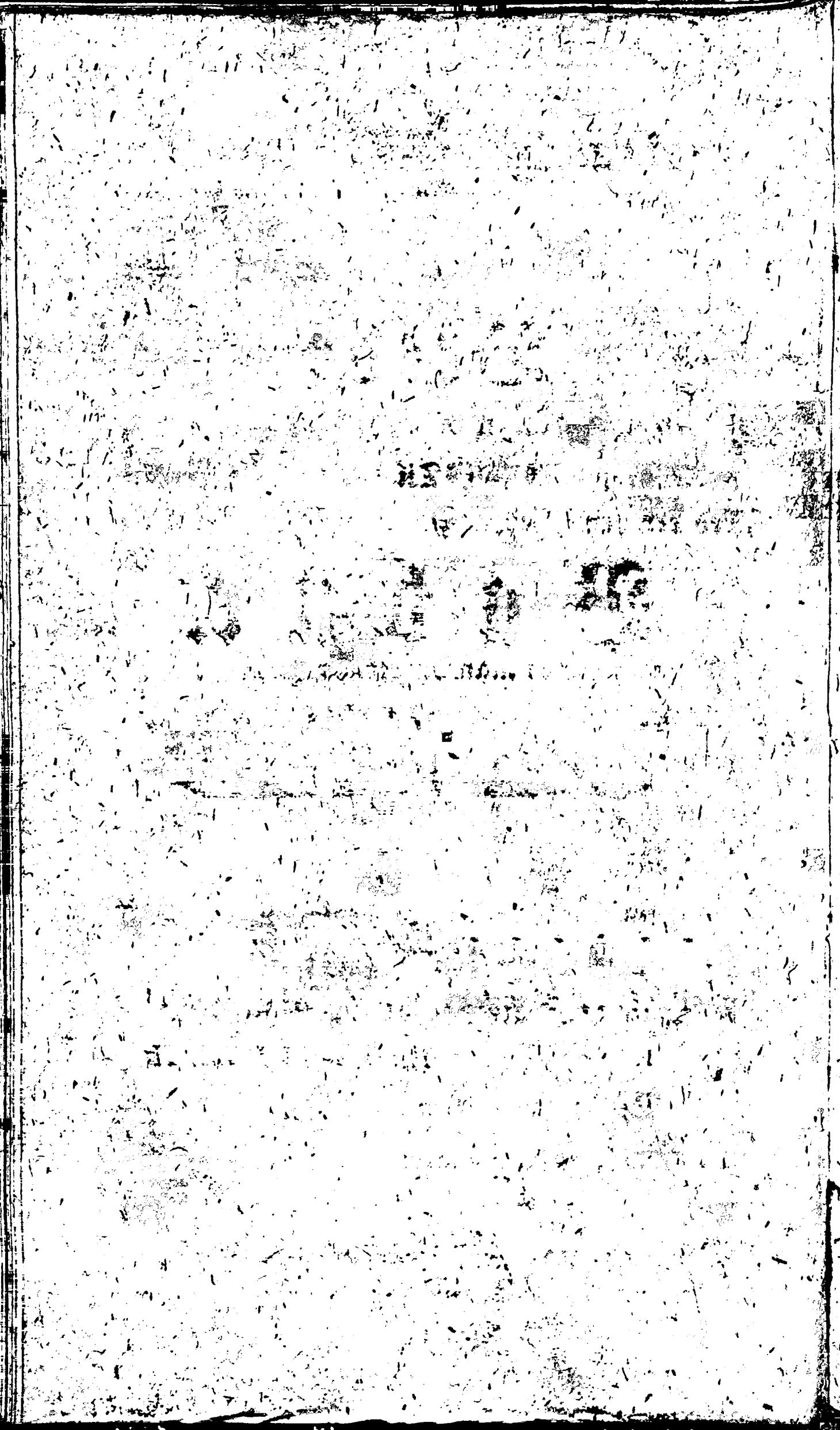
Lil

Bahuc.

Quod magis ad nos
Perrinet, & nescire malum est, agitamus.

Horat. Sat. VI, Lib. II.

Erindring.

Den, der udgiver disse Breve, har endnu
fleere af samme slags, hvilke alle ere fundne
ved een Leylighed. Undes disse, da skulle de
andre ikke blive holdne tilbage.

Bel havde man ønsket, at kunne fornøje
de Læsere, der gierne ville viide, hvo de Folk
have været, der i Brevene tale til Babuc,
samit hvo de ere, der imellem stunder nævnes;
men endog den mænsomste Undersøgelse har
været forgivæs. Man tør derfore siige med en
slags Wished, at den Tiid var spildt, hvil-
ken man anvendte paa at søger viidere.

Der er da intet, uden de Ting, Brevene
innehælde, der kan giøre deres Læsning be-
hagelig; Og skulde samme være nyttig for
nogen, da kan det kun alleene være for den,

Spæde

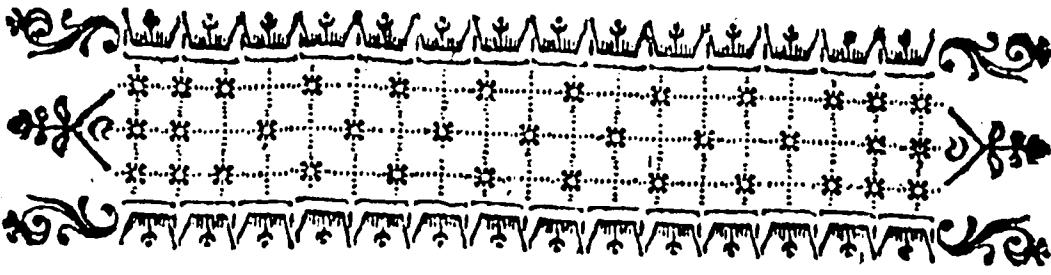
Der seer paa disse Ting, i steden for daarligen
at ville finde Personer, paa hvilke det sagde
funde passe sig.

Man har maat siige disse twende Ord,
paa det at ingen skulde plage sig med at søge
Udtolkninger, hvilke vist altiid blive fals-
ke, isald de sigte til andet, end til Ting.

Første

Første Brev.

Ginner hilser Babuc.

Babuc! hvad meener Du? er det tillæst
deligt at finde Ufuldkommenheder hos
Skytterne? ja det som meere er, at torde
onsse, de ville lære somme ting af fremmede.
Saaledes handler Ragne; han tenker sligt, og
blues ikke; han siger det foruden frygt; end
meer, han troer, den er forblendet, der en bie-
falder ham. Det smirter mig for Ragne;
O han er fast i sin vildfarelse! ja saa, at jeg
tor neppe haabe, han eengang skal erkiende
samme. Gif det kun som han ønsker, da
skulle vi snart foruden bluelse gaae hen og
søge Underviisning hos andre; det er, vi

skulle glemme, hvor gammelt, hvor agtbart
et Folk Skytterne ere. En Ven bor ikke
førsmite for den anden; jeg foreholder ham
hans Daarlighed; jeg vilde, at hans Øyne
skulle lades op; men han tor sige, at den
Tid vil komme, da det skal synes underligt,
man funde tenke, at sunne Folk i Asien ej
overgik os i stære end een Henseende.

Babue han nævner ogsaa Dig, naar man
vil viise han i hans Meenings Ugrund. Straf
heder det, at Du haver sagt, Der ere mange
Ting, i hvilke vi endnu ere langt fra Fuldkom-
menhed. Han har merket, det var fordeels-
agtigt for ham, at funne bestyrke sig med
Dit Samtrykke; saa gjør han det altiid, og
vinder ofte Seher, naar han med det, Du har
skrevet eller talt, kan beviise, at hans Tenke-
maade er ikke stridig med Din. Saaledes
bliver den Hønagelse, Skytterne ikke funne
negte Dig, et Vaaben, hvilket man bruger
imod dem selv. Paa Ragne funne man
vel

vel stoppe Munden ved at bebreyde ham hans Ungdom, og hans saa nyelige Hjemkomst fra Persepolis; man torde jo Kun ved at sige et Ord om disse to King, saa skulle alle fordomme ham, saa skulle han nok tie; men nu han kan beraabe sig paa Dig, nu er han dristig, nu lover han ved alle Lenligsheder at bestride den Fordom, at vi skulle være fuldkomne i alle Henseende: Det er Ragne, der Falder denne Meening en Fordom; Det er ham, der Falder den et Skjul, hvilket hidtil laae paa vore Øyne, og hindrede os fra at see Lyset. Babuc! forsøg at bringe ham ud af hans Bildfarelse. Siig ham, at den er en slet Skyt, der troer at vi ikke har liigesaa megen Bid og Smag, som vi har tappert Mood; at den ikke elsker sit Fæderneland, der mener, vi skulle være mindre vindstikelige, mindre belevne, mindre selvstabelige, end ærlige og standhaftige. Gior det baade for hans Skuld, og for Din egen! Viis Ragne haver Uret, naar han

paastaer, at Babuc, at Fornusten, at Erfaringen er for hannem.

Lad Perserne, Indianerne og Egypferne offentlig torde siuge, at ikke alle Fuldkommenheder findes hos deres Landsmænd! Lad dem siuge, at de vare vankundige for de blevé oplyste! Lad dem indbyrdes tilstaae hinanden visse Fortrin! lad dem lære og laane af hverandre! Hvad kommer det Skytterne ved? Hvert Land haver sine Skifte, og vores bør være, ikke at fornædre os selv, ved at erkende os mindre fuldkomme end andre. Dog desværre! vi vanskægte Dag fra Dag; jeg fiender fleere end een, der tenker og taler som jeg har sagt dig, Ragne gior; ja ja! Det gaaer endog saa vidt, at man hører siuge om Skytterne, de skulle have vundet, siden endeel af dem begyndte at troe, de kunne blive fuldkommere. Desværre! Du skal finde mange, der ville høre sligt med Lyst, mange, der ville ønske, at den Zenkemaade blev als-

almindelig. Dog bør man ej forvivle, thi til min og andres glæde, er deres tal ej lidet i blant os, der ej kunne taale at Skysterne lastes. Ja det er en lyst at høre, hvorledes de paastaae, at man har ret til at giøre den forhadt, til at betage den hans Ære, der tor finde Mangler hos os; jeg for min part priiser disses Æer, og naar nogen siiger, at de vancere sig selv; naar man bestylder dem for Uwillighed til at lade sig overbevise; ja endog imellem for Mid og Ondskab; naar nogen ynkens eller leer af dem, hvilket desværre og tit ikke, da tenker jeg, at sligt, tilligemed saa meget andet ont er Frugten af den Fordervelse, der indsiiger sig i Skyttien; og hvortil nogle siige, Du haver hjulpet.

Ragne viser mig dine Breve. Ohvis du ikke var min Ven Babuc! da veed jeg ikke hvad jeg jo sagde dig. For han meene, vore Lærde skulle kunne giøre det almindelige

større Dieneste end nu skeer! For han siige
 vore Lærere omgaaes deres Discipler snarere
 som nedrige Excelle, end som Mennester i hvis
 Hierter de ville optænde en Lust til at cære sig
 selv og Fædernelandet. Habuc! da he-
 der det, Du tenker ligefaa. Ohvis du tales
 de sligt, i Sandhed, jeg selv funde be-
 skylde dig, som den der bestormer Himmel-
 len, Selskabet, og vor Mercurs Throne. Vi
 skulle fast ingen Digttere have, vi skulle paa
 vor Skueplads have Alrsag til at græde af
 Medynk, eller til at rodnies af Bluelse over
 de, der lee; den gode Smag skulle fångsom-
 mere ubrede sig iblant os, end den snart
 havver giort i noget Land; Fordomnene skulle
 sidde som uryggelige paa deres Throne; vi
 skulle være seendrægtige i at følge vor
 Mercurs Indbydeler til at blive mægtige
 og lykkelige; vi skulle være utaknem-
 melige imod de ypperlige, der intet ønske
 uden vores Bel, der utrettede arbeyde for
 at befordre samme. Sligt og andet høres
 nu

nu af Skætter. Babuc! saaledes fordærves Verden.

Hvad hielpeer det, man agter og elser Skytterne frem for alle andre Folk? hvad hielper det, man holder dens Lykke Misundelse værd, der kan leve, ja døe den nem til Nyte? at man erkiender deres Ge myts-Arts Skønhed, at man vil, Verden skal viide, at de have mange Dyder, at de have de ædelste Hierter, at Naturen gav dem alt hvad der hører til, ikke alleene at blive et lykkeligt, men og et æret Folk.

Hvad hielper sligt? naar man tor troe, der ere Ting, i hvilke de endnu ej komme saavidt som Perferne, Indierne og Egypterne. Man regner Ravne op, der viise, at Skytten er ikke luft for Bid, for Smag, for Kunster; men hei mon man vil siige, at disse Ravne ere ikke fun faa; at der endog ere de slags, i hvilke vi ingen funne nævne. Der skal kun være een for

for Exempel, der synger saa om Helte, at vore
Naboer maae i deres Forundring misunde os
ham. Der skal endnu kun een have viist sig,
om hvilken man kan troe, at hans Nemme og
Indbildningskraft vil udi Eiden frembringe
Digtersange, ved hvilke den blandt os leven-
de Egyptiske Digtere, der og er den eeneste
i sit Slags, ikke skulde skamme sig.

Babuc jeg taler maaskee alt længe med
dig om disse Folk, der tor forgrive sig paa
Skytternes Ere. Maaskee har Ragine ret
til at regne dig blandt deres Fal. Desvær-
re! jeg kan neppe twivle derpaa. O hvilke
Eider! en Babuc raader Skytterne at
maale sig med andre, ej i det visse forst, at
ville ingen viige, men for at fiende hvad
dem mangler, paa det de ogsaa kunde een-
gang skinne iblant Asiens Folk. Jeg seer
forud, hvilke Folgerne ville blive, naar Skyt-
terne forst overbeviises om, at de, der saale-
des tale, ikke sage andet, end at blive nytti-
ge;

ge; da skulle mange forleedes til at troe os usuldkomme. Men hvor vil det da staae med Skyttiens Ere?

Endnu et Ord Babuc: Lad være vi havde Fejl (men vi have ingen) lad være saa var! hvem kom det da til at tale om samme? Aldrig dennem, der ikke have været til i siire Sneese Bintere; aldrig dennem der have levet iblant Perserne; thi at give disse ret, var det ikke, som at tilstace, at de blant fremmede havde lært at domme vel om det, der stær blant os? En Skyt vil offentlig rette os; om nogen lood prente hans Tale! om fremmede sik den at læse! hvilken skam for Skyttien! O hvi ville de giøre dig selv Fortræd! O hvi har den syn-derlige Tanke fundet Sted i deres Hierge, at de ville hielpe til, at Skytterne kunne blive flogere, vittigere, navnfundigere, og lykkeligere. Har vi ikke Mercur til Kon-ge? og er det ikke nok? Men; de ville for-
her-

herlige hans Alder. Ja , hvis at det
kan skee , da lad os opofre alting ! Kan
Skytterne blive værdigere til at have
Ham iblandt dem , da bør jo intet holdes
for umueligt.

Men Babuc ! sūg ! hvis Dine Landsmænd
Frævede , Du skulle troe om deres Land , at
Det er Soelen nærinere end Persernes , er
Det da ej Din Pligt at sige ja ? om Du end
ej kan troe det ? Og hvis Du elskede Skyt-
terne som jeg , da skulde Du og kunne troe
det. Just kommer Ragne til , og leer af
dette ; han paastaaer Du skal giøre ligesaa.
Hvad bør jeg troe ?

Vi skrive begge to i Dag til Alfred ;
mit Brev udgior kun disse twende Li-
nier : kom hjem , men last os ikke ! Ragne
derimod siger saa : Kom hjem igien !
stil dig for vor Mercur ! sūg kun du er en
Skyt ! viis du er værd at være lykkelig ;
saa

saa har du ingen Talsmand nesdig; saa vil
man haste med at opfylde dine Ønsker.
Seer du ey strax Mercur, da tael til den-
nem, der opleede de, mod hvilke han givt vel;
saa skal du leedes frem til Kronen; saa skal du
se denne Gud; saa skal Du føle en Lyst i Dit
Hierte, hvis liige Du aldrig sinagte. Vi begge
have ret, men min Formaning er dog flogest.

Engelen Ituriel bevogte Dig!

Andet Brev.

Fra samme.

Saar har dog Ragne ret! Saa kan han
nu herefter bestyrke sig med Dit Bis-
bald! Du siger, at den fortiner at lastes,
der frygter for en siden Illeylighed, naar
han

han derved kan være Menniskene, og i sær
fine Medborgere til Nytte. Nu saa lad
Ragné lobe sin egen Fare!

Dog, vi vil ikke tale meere om denne
Sag. Maasfee haver jeg uret; maasfee kan
Skytterne feyle . . . . feyle! jeg blues
ved at kunne tenke sligt; men see fun! hvad
din Tale kan virke! Ney! jeg vil ikke læse
dine Breve; de maatte forleede mig; jeg
maatte blive dem liig, der tale om vore
Mangler. Eit kan jeg intet svare dem; som
sidst, da een paastoed, at der er stor For-
skiel paa det, vi nu ere, og det, vi vare for-
tretten i Vintere siden; om tretten andre
mener han, skal man have Aarsag til at sige
det samme; saa maae vi jo kunne forbe-
dres. Det er en andens Ord, og ikke mine.
Det er saadanne Taler man alt hører af
meere end een Skyt og Skytinde.

Teg

Jeg har læst for Torvid det Stykke af
Dit Brev, der handler om, hvor smukt det
skulle være, at see Skytterne tage meere Deel
i deres Lånds Ere, end Du synes, de giore.
Men tænker Du da, en Skyt ikke er stolt af
de mange, baade Land, og Søe - Helte, der
have været blant hans Fædre? Tænker Du,
han ikke glædes, hver gang han seer hos no-
gen af hans Lands-Mænd præver paa denne
stærke Mandighed, med hvilken vi fødes, og
hvilken gjorde, at vi snart er det eeneste Folk,
der aldrig blev undervunget. Dog jeg vil
ikke giore dig Uret; Du tænker ikke pligt om
Skytterne, og beskylder dem allene for at de
ere skjedesløse i at udbreede deres Helters
Røes; ja, at de end ikke ville være dem behiel-
pelige, der søger at giore disse skjonne Navne
bekjendte for Verden. Babuc! deri er maas-
ske noget: jeg siger maaskee; Thi Gud be-
vare mig fra at laste Skytterne!

Torvid udstæffer Din Beskyldning til
 mange Puncter, og troer, Du vil biefalde
 ham; Som han meenør, saa ville vi dem saa
 lidt got, der enten i een eller anden Henseende
 giore, at Fremmede kunne faae høyere Tan-
 ker om os, end de før have havt. Han siger,
 Det holder saare haardt, inden en Skyt kan
 føre over sit Hjerte, at roese en af hans Lands-
 Mænd, der enten har skrevet en god Bog,
 eller giort et Kunst = Stykke, hvilket
 Riendere roese, eller viiset en eller anden
 Naturens Gave i en ypperlig Grad. Men
 den Ere, han taler om, mon den enten
 sylder Maven eller Pungen? Hvorfore skal
 man da tage saa stor Deel deri. Lad andre
 Folk løbe efter en Rog, som denne Ere er!
 Skytterne see paa det virkelige, og ikke paa
 saadant Spille = Verk; og hvorfore skulle de
 bramme med en veltalende Druides, en
 dybsindig Philosoph, en lykkelig Digte-
 res, en Maleres, Bildhuggeres eller andre
 saadannes Navne? Hvorfore skulle man vel
 giore

giøre megen Høftid af disse Folk? Deres Navne skulle vel lobe om fra den eene Ende af Landet til den anden! Torvid meener, dette skulle opmunstre de, der giøre os Ære, og der hos frembringe flere, der kunne og ville giøre ligesaa; Da skulle vi ogsaa engang ikke mere torde tie, naar andre opregne dem, de falde rare Mennesker og store Geyster. Det falder jeg at agte, smaa Ting saare høit; andet kan jeg ikke svare.

Men lad os komme til det, hvorom i sær tales; jeg meener, den Lyst, enhver burde have til at hielpe den, der enten vilde giøre det hele Skytiske Folk bekiendt for Verden, eller og eet af de Navne, om hvilke man siger, at der ere saa mange, baade Levende og Døde, der kunne være en ædel og skinnende Zir for Skytien. Da, om nogen kom og vilde, Du omstændeligen skulle fortælle ham, hvad Dig var bekiendt om een eller anden Mand, om een eller anden Ting; Om Du vidste, at

han ville lade prente, hvad han hørte, mon
du da ej afslog hans Begiering? Dit Navn
kunde jo blive trykt Babuc! og hvo vilde
have sligt? Man skulle sige Du hialp Folk til
at giøre Bøger; Endnu værre var det, om
den, Du havde hiulpet, var en slet og ret
Person; Det skulle hedde, Du omgikkes en
Person. Hør hrad dit Ere-fiere Hierete
siger, og svær mig saa!

Mig synes, man bør lade de Døde være
døde; Deres Been hvile ikke sådere, fordi
deres Navne nævnes uden for Skytteiens
Grændser. Om andre Folk tænke ikke saa,
hvad rører det os? Den er flogest, der kun
bekymrer sig om sig selv. Man paastaaer;
dette er at være utaknemmelig mod sine Bel-
giørere; Men hvad er jeg den skyldig, der
døde før jeg blev til? Overalt, saa gior
en Bog, et Vers, 'en Stotte eller an-
det sligt Krammerie vel ikke meget til Sa-
gen. Hvad hielper det den, der ligger i Gras-
ven?

ven? Lad andre meene, sligt kunne opmuntre de Levende til at folge de Dødes Godspoer! Lad dem sige, at skont Skytterne ere høyhierdede nok, for at opofre sig til deres Landsmænds Beste, uden at see paa, hvor stor eller hvor lidet Tak disse skulle viide den derfore, at de dog ikke med Ligegyldighed kunne ansee et heelt Folkes paa Beundring og Kærlighed grun- det Høvagtelse. Lad dem henvise os til andre Folk og andre Tijder, for der at see, hvor nyttige disse Ere-Mæler ere. Det er kun Ord, der ikke betyde noget.

Jeg for min Part vil sandeligen aldrig have at giøre med de Folk, der basine ud for hele Verden, hvad man siger dem; og dette er det sikkerste! en Mand maa kunne tie. Hvad om en Bogmagere koin og vilde viide, hvilken Riale den eller den Minister havde paa en vis Dag, om han vilde viide, enten han havde hvide eller sorte Heste for sin Vogn; Skulde jeg da sige ham det? hvem veed, hvor farligt

Det var for Staeten, om Fremmede bleve uns.
Derrettede derom. Vi leve i sibrige Tider.

Maaſkee giver du mig ikke ret; dog
derfore kan jeg dog elſte dig. Leb vel
Babuc!

Tredie Breb.

Fra * * *

Jeg spurgte een af Dine Venner nys, hvorfor du elſker Floden Onums Bredde. Han sagde mig: den viſſe liider, naar han hører Verdens Bulder, og Fiendſkabs Larm, og Avinds Klager, og vindesygens Suk; En stille Roe, det er hans sande Skat. Saa blev han ved: O Bellyst fulde Øyeblit, naar Verden tier uden om os, naar Sieslen omgaaes med sig ſelo, naar den forſtyr-

styrres ej ved vore eller andres Liidenskabs
bers Anfaerd. Da hores ret Naturens sode
Rost, da skuler intet Dydens henrykkende
Skionhed for vore Dyne, da kan vor Siel
begriibe den sande Lykke udi sin fulde Om-
freds, da optændes i vort Bryst en sm og
brændende Kierlighed for vore liige, hvis U-
fuldkommeheder vi da kun see langt borte.
O lyksalige Levnet, der lober hen udi Uskyld-
dighed! o bliide Dage, der ikke tælles efter
Suk og Sorger! Babuc siig! om Du nyder
denne Lykke. Siig! om Din Ven har Ret,
naar han paastaaer, at den ej findes paa de
Steder, hvor mange leve samlede.

Men jeg vil gaae til andre Ting, og see!
Der falder mig eet ind, hvorom jeg maa ad-
spørge Dig.

Forleden talede jeg med en Skytt, der
nyeligen var kommen fra Persepolis. Du
veed jeg er nysgierrig, saa spurgte jeg om

mange Tīng; Han talede som den, der troer
at man finder Fejl og Daarligheder overalt,
hvor man finder Mennesker. Mange Tīng
havde han loved i Persien, han havde og
beleet mange. Men eet fortalte han, hvil-
ket synes mig heel selsomt: Han paastoed, at
man ikke der faldt i Forundring over at finde
Fruentimmer, hvis Forstand var dyrket.
Troer Du vel dette Babuc? En Fader
skulle en belees i Persien, naar han vil, at
hans Datter skal kunne tænke; Et det da
et Under, at man Falder Persione latterlige
folk, naar de falde til slige Daarskaber.
Dog jeg har for gode Tanker om dem, for
at kunne troe hvad Skytten sagde. Et
Fruentimmer der kunne tale om andet end
om et Køffen, et Spise - Kammer, der
tænkte at hun kunne fordrive Eiiden med
andet end med en Sye - Maal, eller med
en Rok. Kan man forestille sig sligt som
mueligt? Men Skytten har vildet prove,
hvorvidt min Lettroenhed gif.

Er noget vūsere Babuc, end at forebygge
alt det i Østrenes Opdragelse, der kunne lede
dem til disse twende Ting, der i mine Øyne
gior et Fruentimuer fuldkommen hæsligt, jeg
meener at tænke og at læse? Endnu handle
vi i Allmændelighed klogeligen, hvad dette
angaaer; Men mon vi og ikke snart skulle
tage denne Noes? Saa mange Ting lede
os til at troe, vi kunne giøre bedre end vores
Fædre; Maaskee skal en Jonifruue inden fort
Tid torde sige, at hun ikke kan eller vil være
som hendes Beste-Moder var; Ja, ja, vi
maade nok sukke over Tidernes Forandring.
At man allerede hører Modre og Østtre tale
om vor Mercurs elskværdige Øyder, det
kan ingen klage over; thi dertil hører hver-
ken at have læst eller tænkt; Bonden kens-
der dem jo og taler derom, saa øyenlynlige
ere de; Men hvis Fruentimmerne vilde vide,
hvad Forskiel der er imellem et Lyst-Spil
og et Sorge-Spil, om de vilde domme om
Skue-Spillet var god eller ikke, om en

Acteur fortienede at bifaſdes eller at udpibes, hvis de ville meene, at der hører andet til Vers end Ruum, og andet til Musik end Larm; hvis de ville have Begreeb om hvad ſande Fortienester er, hvis de ville tænke, at Der hør andet end Penge, et got Brød, og et velfaſt Legeme til at være en elſværdig Friere. S Sandhed, da maatte alle Huusholdninger gaae til Grunde.

Her falder mig en Tīng ind, der er værd at jeg ſkal fortelle Dig den. For nogle Dage siden kom jeg til Alvide; jeg har sagt Dig, at man tit finder Perſer i hendes Huus. Juſt havde der været nogle, og de vare gangne bort. Alvide ſad for et Bord, paa hvilket laae Papirer og Bøger; Skulde Du troe, hun havde læſt i dem? ja ſaa havde hun giort til min Forundring. En af Bøgerne var ſkreven af denne Egyptiske Druide, der lever her iblant os, og om hvilke en heel Hob Sfytter, der viſt ſkionne vel, sagde mig nyelis gen,

gen, at de ret misundte Egypterne, at Druiden
var født i blant dem. Man paastaaer, han
skal tale som Brage selv. Hver Torsdag
seer jeg endes ret floge Skytter, der have et
Blad i Haanden, hvilket han lader prente;
de ønske, at kunne saae et hver Dag i
Ugen. Jeg har andet at giore end at læse
Babuc, dersor kan jeg ikke sige dig hvor-
om Druiden taler. Imellem Alvides Bo-
ger var og en af Samling Skyttiske Breve,
hvilke man ansører som et Bevis paa, at
man kan tænke vel og skrive smukt, saa-
vel i vores Sprog som udi andre Landes.
Der var end flere Boger, i hvilke Alvide
havde læst, ja hun torde være sligt bekjendt;
Men have de ikke Ret der belee hende? Det
gør mig ont, at hun forlader saa sin brave
døde Moders Fodspoer; hun fandtes vist en
med en Bog i Haanden, ja denne Noes hør
endog hende til, at hun en vidste der vare
flere Boger i Verden, end de hun brugte udi
Kirken. Jeg besrygter meest, Alvide skal gjøre
sinne

sine Børn lige saa daarlige som hun selv er; Thi hun har dem altid om sig; Hun taler altid med dem, de maae hverken være i Køffenet eller imellem Dieneste = Folkene: Sigt kan Læsning giøre hos en Moder, og silt er uden Evigt Virkningen af at tale om, hvordan det gaaer til i andre Lande. Der suges at disse Uordener i Selskabet komme for største Delen fra de mange Persiske Bøger, der ere saaledes skrevne, at et Fruentimmer endog ved dem skulle kunne begribe, at der ere flere end een Verden.

End eet fortalte Skytten mig; Han vaastoed, at begge Rionnene i Persien ere ikke hvert for sig i Selskaberne; det skal ej være som hos os, at det eene har sine Taler, og det andet sine. Hvilken Forvirring! men kan det andet være i di et Land, hvor Rionnet troer at det tor tænke? Hvad, sagde jeg til Skytten! saa maa jo Røbmands = Konen tale

tale om Bepler, og Officerens om Beleyringer. Ingenlunde svarede han; Thi den holdes latterlig, der i Fruentimmer Selskab taler om andet, end det, hvori de kunne tage Deel, og de kunne tage Deel i alt det, der begribes ved en sund og dyrket Fornuft. Jeg forstaaer ej dette; oplys Du mig Babuc.

Jeg hørte og forleden Dag en anden synderlig Tale, og erindrer mig endnu hvært Ord af samme. Man paastoed, at saalænge Fruentimmerne blive i den Vanfundighed, i hvilken de hidtil blant os opdrages, saalænge skulle vor Mercurs stræben for at oplyse sit Folk, ej kunne nåe sin fulde Virkning; saalænge skulle det, man Falder den gode Smag, ikke blive almindelig, saalænge skulle de nyttige Videnskaber beholde det haarde og ubehagelige Væsen, de have faaet i Skolerne; saalænge skulle Kunsterne ikke føste deres Boe = Pæl iblant os, efterdi Kiendernes Tal saalænge maatte være lidet,

Spro-

Sproget skulde og ikke blive gjort yndigt og
findende; Thi dette skal en Funne skee, for de;
Der tale og skrive, ikke alleene ville unders-
viise; men og behage.

Man satte til: at Kionnet sik af Matu-
turen den Gave, at giøre alting yndigt, at
det alleene kan danne Mændene, at vi fun i
deres Omgang blive stikkede til at føle, at
folgelig Smagens Udbredelse maa være de-
res Arbeyde, efterdi den bestaaer i Matu-
rens Undigheders Følelse; Ja at en Histo-
rie om denne saa kaledede Smags Udbredelse,
skulde ikke være andet, end en Historie om
begge Kionnenes meere eller mindre selfas-
belige Omgang.

Bidere vilde man, der maatte vel gis-
res Forstiel paa at være lerd, og at være
oplyst; paa at kunne tale Rommernes og
Grækernes Sprog, og at kunne tænke. De
lærde Qvinder skal og belees i Persien, som
man

man sagde, men ikke de, der besiddde en nyttig og behagelig Kundskab ; ej heller de, der, naar de en fødtes til at arbeyde med Hænderne, da tage Deel i de ødle og føde Forstandens og Hiertets Fornøjelser , hvilke en oplyst Siel kun smager.

Der var en Perser hos : Han sagde, intet var viisere, end at formeere Kionnets Yndigheder ; thi det var at formeere vores Lykke. Der komimer en Ziid, da Legemets Skionhed ikke mere rører Mændenes Hierter ; Har Kvinderne intet andet, hvorved de kunne behage, saa er det kun nogle faae Aar af Mændenes Liv, de giore yndige ; Perseren paastoed og, intet var daarligere, end at indskrænke Kionnets Handlinger og Tansker til Rigdommens blotte Formerelse ; Thi det var efter hans Mening, at fuldkaste den Orden, Naturen fastsatte, at nemlig Kvinderne skulle være Selkabets Ziiir, og Livets varende Lyst. En troe Forvalter er agtbar

og

og nyttig, sagde han; men hvor langt Føst-
barere er en Ven, udi hvis smine Omgang
vi hver Dag finde nye Forlystelser!

Saaledes sluttede Perseren: Hvis
Drukkenstab, hvis en vild Hidsighed, hvis
Haardhed i Sæderne og Omgangen ikke
findes iblant os Perser, det er ey Naturens
Verk; Thi saa længe Kionnene levede, hvert
for sig, saa længe faldt vi i disse Feil. I
Dvindernes Selstab lærte vi at fiende æd-
lere Fornoielser, der blev vi bøelige, der
vantes vi til at ville tæffes, der blev vi skif-
fede til denne venlige, denne utvungne Omgang,
hvilken gør os til de lykseligste Menne-
sser paa Jorden. Hvad tenker Du herom
Babuc?

Lev vel! Alvide vil, at jeg skal helse dig.

Fier-

Fierde Brev.

Fra ***

Balder siiger, at han spør Dignu om eet
nu om et andet, og at Du svarer hannein.
Babuc vil Du og giøre ligesaa med mig?

Her tales nu meget om Kunster og
Bidenstaber; Det er to Haandverker, saa-
vidt jeg kan slutte af det, mange have sagt
mig, og de, som ere unyttige nok. Man
paastaaer, de ere i stoor Agt paa andre
Steder; Man siger der ere Konger, hvilke
holde det for en Ere, at have Mesterne i
disse Haandværker om sig; Ja det som mere
er, (men kan du ogsaa tie Babuc?) man
meener, vor Mercur ville ret glædes, om der
vare mange af disse Mestere i hans Land;
Man fortæller meget, som Han gior, for at
bringe sligt til Venye. Svennene skulle og
paa andre Steder være regnede blant skif-
lige Folk; Siig niig Babuc, troer Du, at
Verden er saa forfeert; Siig mig og et

Ord om disse Haandverkers Beskaffenhed; Bel taler man om, at de lære Menneskene at tenke, at de giøre dem fuldkomne, at de forskaffe dem tusinde, tusinde ædle For-nyheder; Ja vi skulle uden dem være lidet bedre end Dyrerne; Babuc man hører mange underlige Taler i vore Tider.

Mogle siige: Det eene af disse Haand- værker skal være nyt i Skyttien; Jeg troer Det er Kunsterne. Det andet skal have været længe i vort Land, og samme skal kunde rose sig af at have frembragt mange brave Mestere, ja rette Mestere, særlig i den Konges Riiid, der regerede saa længe. Man skal cere disse Skyttske Mesterses Navne over heele Verden; Og den gamle Konge har giort meget af dem. Det er just Ære disse Haandverks-Folk begære; nægtes dem, da silger man, blive de unueligen i Landet! Hvilke synderlige Mennester! det er dem ikke nok med Venge.

Jeg

Jeg kunne have en heel Dag nödig, til at berette Dig alt hvad her fortelles, i Henseende til disse Haandverker; Men var det UImagen værd, at spilde saa megen Tid derpaa? Troe fun ogsaa Babuc, at jeg ikke skulde bekymre mig derom, naar ikke saa var, at man tit er med Folk, der tale om samme; saa maae man jo dog kunne siige et Ord; Og det er allerede kommet saa vidt i Skytien, at man ikke tor være bekiendt, man slet intet fiender til disse Haandverker. Dersor holder jeg mig til Dig. Svar mig nu, og jeg skal ærlig lære uden ad hvad Du siiger, paa Det jeg og kan fore Ordet imellem; Saa skal Folk maaſke troe, at jeg ret veed meget om disse Haandverker; og hvorfore skulle de ikke troe det om mig? estersom de troe det om saa mange andre, der fiende dem lige saa lidet som jeg; men man har jo en Hukommelse; Saa kan man beholde hvad man eengang har hort siige, eller lære noget uden ad, som jeg vil giøre med dit Brev, og bruge ved Leylighed, hvad man lærer.

I Gaat fortalte man mig, at een af
deres Laugs-Artikler er, at den, der ikke
arbejder for at befordre Menneskenes
sande Lykke, at han bør udelukkes af Lau-
get. Den Artikel skal være antagen over-
alt, men man siiger, at den alt for tit bliver
overtraadt; Dog ville de, at man ikke bør
anses dem, for rette Laugs-Mestere der giore
sligt. Ved denne Leylighed talede man ad-
skilligt om een af vore Druider, der ved
mange Leyligheder, og nyeligen igien skal
have viist, hvorledes det eene Slags af
disse Haandverker, kan være Skyttien til
Fordeel. Du fiender Druiden! Det er
ham, der har giort sig saa megen Umage for
at lære os, hvordan vi funne doe med
Vished om, at blive lyksalige; Man siiger
Skytterne ere ham megen Ere, og megen
Tak skyldige. Jeg for min Part vil ham
dist meget got. Nyeligen skal han og have
villet viise os, hvordan vi funne blive lyk-
selige her paa Jorden, ved viislingen at be-
tie-

tiene os af de Naturens Fordeele, der ere
faldne i vores Land. Han skal viide, hvor
mange Skytterne ere i Tallet, og hvor
mange Dariker der ere i vores Land; Men
hvortil hielper denne Kundskab; Jo Babuc!
Det skal jeg siige Dig; thi jeg har hørt
tale derom af kyndige Folk: Det er kun
med Mennesker og med Dariker man kan
forsvare sig i Krigen; saa er Det got, at
man veed, hvor mange der af hvert Slags
ere i Skyttien, paa det man kan formeere
dem; Thi der kan jo komme en Alexander,
som der for er kommet; og hvis vi da sej-
lede Dariker! Babuc, den Druide hvor-
om jeg taler, skal være heel bekjendt i an-
dre Lande; Du har vel tit hørt tale om
ham. Han skal og have giort en anden
King, som mange ville ham megen Tak for;
Det er, at det nu herefter skal være skifte-
lige Folk, der lære dette Haandverk; Thi
som man siiger, saa satte Forældrene for
deres Born dertil, blot fordi de sikk Foden,

imens de stoed i Lære, og derover skal Haandverket snart være blevet foragteligt.

Der er endnu en synderlig Ting ved disse Folk; De kan ikke siide, at nogen af Deres Laugs-Brødre skammer sig ved, at Faldes med sit bare Navn; thi de siige, at naar een har giort sit Meister-Stykke, at den saa skal have Aarsag til at skamme sig, der ikke nævner ham med Høyagtelse. Andre Lande skal det saa gaae til. Hvad tenker Du Babuc? skulle en fornemme Mand i Persien og Indien funne gaae ind i Lauget, uden at fornедre sig? Kan han uden Skam for hans Forfædre omgaaes med Folk, der ikke giore andet, end skrive nogle Boger, eller giore nogle Billeder af Steen, eller bygge Huuse, eller male noget hen med en Pensel. Perserne falde i saa mange Daarligheder, saa funne de og vel falde i denne; men Indierne, de ere vel flogere; ney aldrig kan jeg troe,
hvad

hvad man sidst sagde om dem: at naar de opregne de Zing, hvoraf de meest bryste sig, at de da og anfere en halv Snees Folkes Navne, hvis Tanker og Tale man har ladt prente.

Der ere de Babuc, der meene, at disse Haandverker blive alt meere og meere agtede i Skyttien; men er det at undre sig over, siden vor Mercur ærer og beskytter dem. Man taler og om adskillige, men i sær om to af de fornemste Mænd iblant os; der i sær skulle være deres Benner; Og begge Haandverkerne love vist, at desse to Navne skulle staae saalenge Skyttien staaer; Jeg troer de ere Folk, til at holde hvad de love, og dersom de giorde anderleedes, da maatte de være heel utaknemelige.

Jeg veed ikke selv hvad jeg skal tenke om alt dette: Giig mig Babuc! meener Du disse Haandverker ere værd, at man

Skal lade sine Born lære dem; jeg vilde nes-
dig giøre noget uanstændigt; Siiig mig, om
Du meener den Eiid skal komme, som man
spaaer om, at den der vel har lært eet af
disse Haandverker, om hait endog fun Fals-
des ved sit bare Navn, skal i det ringeste
blive agtet dem liig, der ere mindre end
fornemt Folke, men hvilke ville være meere
end skiffelige Folke.

Mht er her: at nogle Fremmede, som
man kalder Sinag og Genie, skal være
ankomne. Har du ikke hørt tale derom.
Man laver sig til at tage vel imod dem.
Bor Mercur skal ønske, at de ville blive i
hans Land; Saa maae der dog være noget
got hos dem. Kunsterne og Bidensfaberne
siige, de kunne ikke blive, uden disse Fremmede
slaae deres Boepæl iblant os. Man spaaer om
Gudinden Fordoms Landflygtighed. Skul-
le vi ønske, at Spaadommen bliver opfyldt?

Genite Brev.

Fra samme.

Jeg har altiid noget at spørge Dig om,
Babuc! men fiedes Du ej ved at
svare mig? Dog nej, Du har jo eengang
sagt, at jeg maae blive ved; og hvor for-
bunden er jeg Dig derfore! Saa lær mig
då, hvorledes jeg skal indrette mine Børns
Underviisning og Opdragelse, paa det at
Dine Raad kunne tiene mig til en Rette-
Snoer.

Gierne vil jeg give Hundrede Dariker
til en ung Skyt, hvert Aar, han anven-
der paa at lære mine Børn; ja Hundrede
Dariker Babuc! er dette ikke en anseelig
Løn? Dog det maae nu saa være; thi den jeg
giver samme, skal jo og være een af mine for-
nemste Huis-Gesunde. Men for de Hundrede
Dariker bor han vist ogsaa viide meget; Det

er vel billigt; ja han skal viide alt hvad viides kan; jeg skal vel finde saadan een; jo, jo for Hundrede Dariker. Babuc Du skal see, naar Du kommer, at mine Born ere Bidunder i Lærdom. O hvor mange fremmede Ord, hvor mange gamle Navne skulle de viide! ja de skulle have lært heele stoore Bøger uden ad; Babuc Du vil vist glædes ved at see Dem!

Jeg taler tit med Sigur derom, han er besynderlig i dette saavelsom i saa meget andet; forleeden kom han til mig, da der just stoede vel en Snees unge Mennesker, hvilke alle ville fortjene de Hundrede Dariker, jeg havør udlovet. Een af dem nem stoed mig ret an, thi jeg saae i ald hans Adfærd, at han ret erkendte det for en Lykke, at blive en ringe Eiener af saadan en Mand som jeg er; i det ringeste sagde han sligt, og det med en Tone, hvilken vidnede klart noε om, at han meente det. Sigur hørte denne Tale, men

men, som han forsikrede mig, saa hørte han den med Bæmmelse; Du skulde kun viide, hvorledes han udtrykte sig, da han merkede, at jeg gierne havde udvalgt dette Menneske. Hvad, sagde han, en Fader vil betroe sit Barn, til den, der viser sig foragtelig ved en Lenke-Maade, ved en Aldfærd, liig den Trælles, der endog kan holde Laget for en Vrydelse! Jeg lader Sigur tale, og retter mig ikke efter hans selvomme Indbildninger. Alt give Hundrede Dariker til en Lævere, er det ikke, at giøre alt hvad muligt er for sine Barn. - Ja Babuc, dette ydmige, fattige Menneske, skulle fra den Time af, været i mit Huus, hvis ikke en Mand, der har læst mange tusinde og tusinde Bybøger, havde lovet at skaffe mig et Menneske, der skient han kun har levet 24. Vintere, dog alt har læst 9999. Bøger. O Babuc, om min Son eengang kunde siige, at have læst saa mange!

Sigur paastaaer, at han dersore
 Funne være liige unyttig, ja det som er det
 selvsomste, han vil, at han funne være liige
 unyttig; thi Gud veed, hvad det er for en
 Forskiel han gør paa, at viide, hvad an-
 dre have sagt, og paa at funne tenke selv.
 Han taler altiid om, at danne Forstanden
 og Hiertet; Det skal være Opdragelsens
 Hensigt, men ej at fylde Hukommelsen med
 Ord og Navne. Den Fader, siger han, er
 uviis, der beregner hans Barns Fremgang
 i Kundskab, efter de fleere; eller sære Be-
 ger og Blade de have læst; men sligt skal
 være en almindelig Fejl hos Fædrene, hvor-
 ved de faa Lærere; Der viide at foresette sig
 det rette Maal i deres Arbejde med Bor-
 nene, endog hindres fra, at følge den Ven,
 Fornuften, og Erfaringen viiser dem som
 den eene goede. Men hvortil hialp det, at
 Barnet havde Forstanden og Hiertet dan-
 net, som Sigur vil, naar det ikke vidste
 mange Ord og Navne? saa kunne man jo
     ikke

ikke mærke, at det havde lært noget; Er det ikke nok, at det veed, hvad der er skeet, uden at viide hvorfore? Mig synes, Liiden spildes aldrig unyttigere, end naar man anvænder den paa at giøre disse Betænninger over de Døde og Deres Gierninger; Er det ikke bedre, at man veed mange Tings Navne, end at man om faa haver disse rigtige Begreeb, hvilke Sigur paastaaer, at være den eeneste Grund, hvorpaa en vis og ordentlig Kundskab bygges?

Babuc, Du kan ey forestille Dig, hvor vanskeligt vor Ven holder det, at finde et Menneske, til hvilket man kan betroe sit Barn; Det Menneske maatte først elste Barnet som sit eget, thi ellers skulde han aldrig troeligen paatage sig ald den Møye, Opdragelsen fører med sig, naar den er vel indrettet; Dernest maatte han besidde alle de Egenskaber, der høre til at opvække en paa den eiceligste Fortroelighed grundet Hoy-

Hoyagtelse. Sigur vilde, Barnet maatte ingen Forskiel giøre paa sin Fader, og sin Lærere; deraf slutter han, Fædrene burde være saare varsomme i at vælge den, der skal forestille dem nem selv. Bæbuc, jeg har ont ved at begribe dette; Min Eiener skulde være min Ven! hvilket Exempel var det for Bornene! Overalt saa er det jo nok, naar Læreren kan nøde Barnet til, at læse mange Besger, og til at erindre mange Ting, thi for andet tager en Fader ham jo ikke. Og dette lover jeg, at saalenge min Son har Bogen i Haanden, saalenge skal han adlyde; men legges Bogen bort, da maae den jeg lønner, paatage sig sin rette Skiffelse, og det er en Eieneres. Vel indseer jeg, at Barnet maae have den, der altid plager det; og derfore er det just got, at man kan bruge en anden til at underviise sine Born; thi sligt kan dog vel ikke skee uden idelig Evang og frygt, siden disse Midler saa almindeligen bruges; Men hvad

hvad gør dette Had, og den **Ufſkje**, det faaer til Underviisning. Man har jo haarde Midler til at giøre det hydigt, naar de mildere ikke forſlæde. Lad endog være, Barnet foragtede den, der lader sig betale for at være dets **Piinere!** Det ſkulde jo ikke giøre meget til Sagen. Det fornemfte er, at Læreren kan blive adlydt, naar han ſūger, ſaa mange Bladē maae den unge Herre læſe i Dag.

Sigur vil ikke bieſalde mig; ja **Bas** buc, ſkulde Du troe, at han ret ſukker af Græmmelſe, naar jeg og andre ſūge ham, hvordan vores **Tenke-Maade** er. Men om han havde **Børn!** hvorleedes mon han vilde giøre? Eit spørger jeg ham derom. ſaa ſvarer han: O naar jeg elſkte mit Barn! og naar jeg fandt een, der kunde legge Grunden til en **Lyfſalighed**, hvilken Det ſkulde nyde her, ſaalenge Det var til, ja hvilken Det ſkulle førs med ſig ud over **Lis-**

vets Grændser! O naar denne vilde opofre
sig til dette mørksomme Arbeyde! hvor høyt,
vilde jeg da elſke ham! hvor udhygtig vilde
jeg erkende mig til at belonne ham værdes-
ligen! hvor tit vilde jeg tale med min Son,
om denne hans Ven! Det halve af min
Lyfke skulle høre ham til, i Fald han trængte.
Men Babuc! kan da en Lærere giøre mit
Barn lyksaligt? Det er jo mit Navn, og
mine Midler, der skulleaabne Lyffens Ven
for det. Bel paastaaer Sigur, man kan
være riig og stoer, men dog ej lykkelig.
Saadanne Taler ere goede i en Bog, men
Babuc, hvo vilde grunde sine Børns Op-
dragelse derpaa?

Var Sigur Fader, han vilde vist noſ
giøre sig det meget tungt; hvor skulle han
finde en Lærere, saadan som han vil have
ham. I det ringeste skulle ikke een af de
mange staae ham an, der have løbet om
Kap for at vinde mine udsatte Hundrede Da-
rifer.

riker. Det stilstaer han selv; ja tenk! han vilde end ikke i denne Sag tage Raad af en Mand, der havde læst 100., 000. Bybler, naar denne ikke havde gjort andet, end at læse.

Babuc! hvad meener Du? er Sigur ikke daarlig, naar han sukker over det, han Falder ungdommens Skæbne; naar han hebrenyder Fædrene, åt de ikke betenke, hvad Opdragelsens rette Hensigt bør være; naar han i sær laster mig. Jeg vil jo give Hundrede Dariker; betenk hvad dette er, og svar mig saa!

Siette Brev.

Fra * * *

Jeg talte forleden med en Perser om een af vore Lands-Mænd, der reyste ud til Persien; jeg beklagede, at han ingen Caracteer havde, efterdi det uden Evigt vilde giort ham meere agtet blant Fremmede. Hvad sagde Perseren! har denne ingen Caracteer! jo sandelig! og det den skønneste en Mand kan have; han er jo reedelig, fornuftig, vittig, velgivende, omgiængelig; han er jo fuld af Kærslighed for Skytien; det er en Caracteer, der altid finder Ere; Men jeg forstoed ej Perseren; Sigt satte ham udi Forundring; tilsidst forklarede jeg mig tydeligere, og sagde han: at Kun den blant os havde en Caracteer, om hvilken vor Mercur sagde, at han skulde have en saadan. Babuc! meener Du ikke Perseren smiilede af min Tale?

siiden

suden underrettede jeg mig om, hvad Kar-
sag saadant kunde have; en Skyt leie-
te mig, at det Ord Caracteer paa
Persisk betyder en Gemyts-Art: da gaae
jeg, hvi Perseren maatte finde underligt,
naar man sagde, at vi ere uden Caracteer,
saa længe indtil vor Mercur giver os
samme.

Men Babuc, hvorledes vil det gaae
vores Ven udi Persepolis. Mon Eiinneren
tor lade hannem ind til Herren, naar han
kan ikke nævne sig ved andet end sit Navn?
Mon brave Folk torde omgaaes ham
foruden Frygt at andre skulle viide det?
Mon han ey tit skal see i deres Ansigt, der
ville ham vel, at det gior dem Ont paa
hans Begne, naar de skulle falde ham blot
Monsieur * * *; Dog de Perser ere saa
hoslige, de sige vel Herr * * *; og dette
er uden Evnl meere end Monsieur, liigesom
det er hos os.

Perseren paastaaer, at saadant finder
ikke Sted udi hans Land; han siiger, det
er nok, at være agtbar ved egne Egenskaber;
Dog jeg maae sige, det er langt fra han
paastaaer, at der jo og i Persien er Uliighed
iblant Menneskene; men denne Uliighed skal
ikke svare til den, der blant os alleene grunder
sig derpaa, at somme kunne kreve, man aldrig
maae falde dem ved deres Navn uden at
legge noget til.

Du Fiender fleere end eet Lands' Ei-
stand; Du har overvenyet, hvorved det bor-
gerlige Selskabs Lykke formeeres! siig mig
da Habuc! om de have ret, der meene, at
denne Uliighed iblandt os, der gior saa
Fiendelig en Forsticel paa Folk, hvilke baade
i henseende til Fodsel, til Bilkaar, til
Forretninger ere hinanden siige, at den skal
de være een af de Aarsager, der hindre man-
ge nyttige Kings Fremgang i Skyttien.
Zeg hører adskilligt siige; Den skal nedtrykke

Sies

Sielene, den skal iblant andet betage Kunster og Videnskaber, den Erens Belønning de burde finde i dem selv. Du veed jeg lærer gierne; derfor fremsetter jeg disse Spørsmaal.

Da, siger man, gaaer alting best, naar Druiden søger at skille sig fra sine liige ved en større Beltalenhed, ved et større Tillob; naar den Handlende gior det ved sin Rigdoms Silvext, og den Lærde ved sine Læses res Antals Formeereelse. Mon personlige Fortiuester derved blive almindeligere, som adskillige meene? Man negter ikke, der jo bør være adskilte Ordener i Staeten, og at den eene bør være hæderligere end den anden; man vil og at Embederne bør give en Anseelse der svarer til deres større eller mindre Vigtighed; Man vil, at der bør være Eres Tegn hvorefter Borgeren fait hiige, efterdi han derved skal bringes til mange nyttige Foretagender; man paas-

staar fun, at det kan skade, der afvender Borgerne fra at soge ære i de Ting, hvilke befordre Selskabets sande Nutte; der gør, at de personlige Fortjenester, at rare Gaver, blive udygtige til at forstaffe, endog fun den Anseelse, uden hvilken man neppe kan leve med Belbehag blandt sine Medborgere.

Og det, hvorpaa man meget staaer, det er, at visse Handteringer i sær ikke skulle have nødig at laane nogen fremmed Glands; thi ellers, meener man, stræber Borgeren ikke efter at bringe det vidt i disse Handteringer, men at gaae ud af samme, esterdi andre ikke for troe ham Ere værd. Saa vil man og at denne Uliighed, der finder Sted blant os, skal føde og vedligeholde en Overdædighed, der er den skadeligste af alle esterdi den vil viise sig ved Drøfesleshed. Lad en i mit Land, sagde en Perser sidst, have den meest brændende Lyst til at skille sig fra

fra sine Liige! han kan kun naae sit Maal
ved en fordobbled Iver; setter han Eren i
at blive virkeligen agtbarere end de, der lobe
paa een Bane med hain, da sees, at Staeten
vinder; setter han den i udvortes Glands,
da kreve hans Formeerede Omkostninger
og en meere hurtig vindskibelighed. **S**kyttien , sagde Perseren , tilbeder han sig
en Caracteer; saa legger han sig hen paa
fine formeente Eres Krandse; saa mettes
han af Forsengelighed; saa blive endog
hans Born et Offer for denne hans Lia-
denskab.

Jeg vil rette mine tanker efter det Du
figer mig ; thi selv at domme om denne
Sag, Det tor jeg ikke giøre.

Shvende Brev.

Fra * * *

Gridulph har ingen Dienesté faaet endnu, og det er nemt Vintere, han hver Dag er i Ministerens Stue. Er det bilsigt Babuc? Du vil dog vel en svare som Demok, at man bor ikke domme om et Menneskes Fortienester, efter hans sterre eller mindre Dumdriftighed. Ja! Demok bruger just dette Ord, og paastaaer: at den er dumdriftig, der ter meene, at han bor hielpes, blot alleene fordi han anvendte mange Aar paa at siige hver Morgen, at han enten er meget duelig, eller at han doer af Hunger.

Hvis Du vidste Babuc, hvor vreed Demok er mod dennem, der turde sette sig for ved Raab og Overloben at trenge sig til Det de attræe. Han Falder slig en Opførsel
Egn

Eggn til en ret nedrig Siel; han siiger, at endog den svageste Folelse af Ere maaatte giøre det umueligt for en Skyt, og for hver anden at vælge sleg en Bey for at komme til Lykke.

Men i sær taler Demok om Fædrenes uvilje Opsørsel, der foraarsager denne store Uliighed, hvilken hos os er imellem Eu- bedernes Fal, og deres, der sege samme. Kun faa betenke hvor hæderligt, hvor berørligen de det er for Sindet at kunne ernære sig uden at bede; Kun faa give deres Born til disse nyttige Handteringer, hvilke tilbyde enhver Ophold, der kun vil arbeyde, og hvilke tilbyde den Rigdoms Overslodig- hed, der kan komme for de, der løbe med ham paa Banen. Demok haver sex Son- ner, de fem oposrer han til Handelen, til Kunsterne, til vindstikeligheden; kun een skal tiene Muserne, fordi han vüser et Nemme og en Geist, der venteligen vil fer-

Skaffe hannem Gudindernes synderlige Øns-
dest. Biefalder Du Demok? Synes
Dig, det staaer ham an at see sin Son sid-
dende ved Bæven, eller farende paa Riss-
mandsskibet? Jeg siiger ham dette, og Des-
mok leer. Men er det dog ey hæderligere
at sætte sine Barn til Bogen? da kunne
de faae Embeder; da kunne de og faae
en Rang.

Demok spørger, om sligt er
umueligt, naar alle Fædre gjorde saa.
Skal Staeten da ernære alle? Vil alle bes-
soldes? vil ingen drage Riigdommen ind i
Landet? Da maae jo de blive utallige, der
liide Nod; Da bliver det jo umueligt, at
alle kunne hielpes. Dog intet synes mig un-
derligere, end naar han paastaaer, at det
og i visse Tilfælde kan have gode Virknin-
ger, naar en Deel af Embederne sælges;
thi da, siiger han, veed Faderen hvad hans
Son kan vente? har han det, hvorfor
et

et Embede kan fiobes , da kan Sonnen
være vis paa at myde det; da opdrages han
derefter.

„Du indseer vel, han taler ikkun om
de verdslige Embeder ; ja han udstrekker
end ikke sin Setning til alle disse. Skulde
Du have Lust til at viide hans Meening
udførligere, da skal jeg maaßke formaae
hannem til at skrive dig et Brev om deir-
ne Sag.

Forleden gif vi uden for Porten sam-
men: da saæ vi mange Bogne, der kom-
me ind til Celtopolis , beladte med unge
Skytter. Demok sagde: alle disse ville i
Liiden være Embedsmænd , og ingen har
udregnet, om der og doe saa mange af Sta-
tens Betientere hver Aar , som de ere, der
indskrive sig i deres Fal , der , igien vil-
le besette Embederne. Nu træde de ind
udi en Stand , der burde være saare aghbar,
men

men de besticæmme den siden ved de Midler,
de nødes til at anvende for at faae det for-
nødne. Endeligen anmeldte de sig for at
beklædes med Embeder; da føle de, hvor
uviiise deres Fædre vare, men alt for sildig, for
at funne oprette sammes Fejl; saa liide
de; men Staetens Tab er størst. Hvor
mangen een af disse, sagde Demot, er taget
fra de Ordener, paa hvilke Selskabets Bes-
stand beroer! hvor meget Got skulle de
have virket, om de vare blevne udi samme
Ordener, og hvor meget lykkeligere vare de
selv blevne!

Hvad skulde jeg have svaret Des
mot?

Ottende Brev.

Fra * * *

Babuc! hvad er Smagen? Hvad vil det siige, at den er forderved hos et Folk? Hvilke ere Midlerne til at forbedre den? Lad mig nyde got af den Kundskab, jeg veed, Du har om disse Ting.

Bestaaer Smagen i at have læst tusinde Boger? i at have fyldt sin Hukommelse med Byers og Menneskers Navne, med gamle Ord, med Aarstal eller slige Ting? Bestaaer den i at viide, om man før mange Aar siden bandt sine Strompebaand før man droeg Skoene paa? Bestaaer den i at indfore en Hær af mørke Ord i Videnskaberne; i at opfaste Hindringer paa den Bey, der fører til Kundskaben; i at giore Saundhedens Opdagelse til det kiedsommeligste Arbejde?

Er

Er Smagen fordervet, der, hvor saadant skeer? der, hvor man meener ikke at have Lov til at spørge den Lærde, der vil beundres, om og det, han veed, er nyttigt for Menneskene; hvor den Eing holdes vigstigst, der for sin Uvigtighed er bleven meest forglemt, og altsaa vansteligst at finde; hvor det agtes umagtbaarliggende, om Sandheden fremsettes i et klart og hvidt Sprog, eller ikke; hvor Forstandens Dannelse er ikke Undervisningens Hensigt; hvor man ikke fiender den almindelige Kunstud, der passer sig til alle Stænder, og hvilken just er det, der skiller oplyste Folk og Aldere fra vankundige og Morke; hvor de hvidige Videnskaber regnes for uvigtige; hvor Naturen vanziires i Digterens og Kunstnerens Arbejder; hvor i Oden tales, som i Hyrde-Sangen; hvor Helten en fanfiendes uden paa hans Klædedragt, og den gamle Mand en uden paa hans falske Skæg; hvor de Eing opvekke i Parterret en

Døben:

Døvende Latter, der ere skiffede til at fylde hvert
føleligt. Hierte med Skræk og Uroe; hvor
man heller seer Tienerens nedrige Goglerie
end, Helten's ædle Dæsen; hvor i Lysspillet
ikke høres den Tone, den Udtale, der brus-
ges i Selskabet, men snarere den, Værlin-
gen bruger, naar han staer med Bogen
udi Haanden; hvor den Glades, den Be-
drovedes, den Forbittredes, den Fortvible-
des Hiertes Eilstand kun fiendes af Orde-
ne alleene, han fremfører, men ej af Maag-
den paa hvilken de fremføres, men ej af
Laderne, af Legemets Bevægelse med hvilken
de geleydes; hvor Ornenes ikke lide ved at
høre alle Provinkernes Mund-Artes sani-
menblandede paa Skuepladsen, saaledes at
den, der forestiller Hoved-Stadens Barn,
ofte taler, som om han var fød ved Landets
Grændser; hvor Sprogets Dyrkelse reg-
nes for orkesløse Menneskers Arbenye;
hvor . . . . jeg vil holde op Babuc,
paa det Du ikke skal kiedes ved at høre mig.

Der

Der er det tredie Spørsmaal tilbage; Det er; hvorledes Smagen forbedres? Seer dette Babuc! naar man med Upartiskhed ligner sig og sine Arbeyder med andres? naar man erkänner, at den, der sidst begyndte at løbe paa en Bane, bør ikke blues ved at være længst tilbage, hvis han fun bliver ved at løbe frem; naar de ret skjonne Mønstere, hvilke kunne tiene til Regel, blive almindeligen bekendte; naar Bid og Neimme holdes i di Ere; naar de der torde angribe Fordominene, ikke blive undertrykte af Avind eller af Myndighed; naar det ej ansees som Formastelse at tenke, en Levede kunne overgaae de Dode; naar de Upperklige nerne Kunsterne og Bidenskaberne til sig, og derved give dennem en Glands, den kan antænde Erelysten i deres Dyrkeres Hierter, og derved vænne dennem til dens ne cdle Friemedighed, til dette yndige og vel-anstændige Væsen, der bør fremskjyne i deres Verker, og derved selv forherlige sig ved

Deres

deres Kundskabs Formearelse ; naar den
meest agtede , naar den best opdragne Deel
af Landets Beboere tager Deel i det, der
forfremmer deres Levealders og deres Fa-
dernelands Ere, og vil den vel, og opmun-
trer den, der synes dygtig til at virke dette ;
naar ikke Sicelene ere saa svage, at det
fremmede roeses, blot fordi det er fremmed ;
naar man tilfulde indseer , at det Folk als-
leene er foragtelsigt , der foragter sig selv ;
naar Kunsternes og Videnskaberernes Arbej-
der dommes efter deres indvortes Værdie ,
uden Hensigt til deres Navn , ved hvis Pen
eller hvis Haand de bleve frembragte ; naar
en saa skarp, som rigtig , som fin , som vel-
anstændig Critik nøder denneni, der ville læ-
ses af et heelt Folk til at domme sig selv
med Strenghed , til at lade Eiiden sonder-
rive det Dekke , hvormed Egenkierlighed
saa letteligen skyller et Arbejdes mangler
for den , der gjorde samme ; Siig Babuc !
om disse Eing kunne hielpe til Smagens
Forbedring.

C

D

Du seer, mit Brev indeholder intet
uden Spørsmaal ; dog kan een siden af
de, jeg kunde giøre Dig i denne Henseende.
Bil Du, da skal jeg maastee siden spørge
Dig om mere.

Niende Brev.

Fra * * *

Babuc ! Ficere Babuc ; hvorfore mon vi
skulde fødes i denne Verdens Alder ;
hvorfore mon vi skulle see disse Dage !
O de lyksalige Mennesker , der levede for
hundrede Aar ! Da gif det anderleedes til
end nu ; mit Hierte brister af Græmmelse ,
naar jeg seer rundt om inig ; der er Daar-
ligheder , der er Elendigheder overalt ; ja

hvo

hvo kan telle dem. Lad os faste et Øye
paa Opdragelsen! hvordan er den? nu det
er ikke nok at de Unge kunne læse og skrive,
de skulle nu kiende heele Verden; de skulle viis
de hoad der er skeet siden Skyttien blev bes-
boet; de skulle have Smag; de skulle tenke.
Babuc skal man see eller ynfes over vore
Dages Daarskab?

Og hvordan gaaer det med Fruen-
timmerne? Spinde-Rokken, denne en
Stues skinneste Zirat, sees snart al-
drig; Fruen sidder ikke meere blant alle
hendes Dieneste-Folk, som for, da hun
skinnedde der, som Soelen iblant Stiernerne;
Moglerne bæres ikke meere ved Süden;
O Babuc! hvilken sod Musik gibre de dog
ikke, naar Knippet er ret stoort; freim-
mede, der komme i Huuset, leedes ikke hen
for at see Faderburet. O Züder! Tomfruer-
ne lære at skrive, og hvor mange andre liigesaa
skadelige Ting. Manden onfes ikke meere til

Lykke fordi han faaer en dygtig Køfse-Piige i sin Kone; men fordi han faaer et artigt, et fornuftigt, et elskværdigt Fruentimmer. Ungdommen tier ej som før; man hører den tale med, der endnu ej haver fyrretive Aar paa Bagen; Bogerne, denne Pest i Huusene, forinceres; Læsningen holdes for en tilladt Tjids-Fordriv.

Lad os gaae til vore Saminenkomster! der see vi Daarkigheden ret i sin højeste Grad. Begge Kionnene begynde at udgiøre eet Selstab; Fruentimmerne have Lov at lee, de torde tale med Mandfolke-ne; ja man troer, de kunne tale om andet end om Kærighed. Det er ikke som før, da unge Mennesker komme ind, fast stiælvende af Undseelse, bleve staaende og neyde ved Doren eller bukkede, indtil man bad dem sidde, da de gjorde det, og saa siden aldrig loede sig høre, uden med et Ja, eller et

et Mey, naar de bleve tilspurgte. Nu Babuc! nu kommer man sammen for at tale; om nogen Liid troer jeg, skal man regne Maalstidet for det mindst væsentlige i Selkfabet. Da vare vo're Fædre klogere; vel saaes de kun siælden, men deres Conventer og Gisder vare saaledes indrettede, at man havde Got af dennem i meere end een Dag; hvor brodersigen giorde de hinanden til Gode! Babuc, jeg haver sandeligen gode Tanker om de Venkfaber, der sluttedes med Pæle-Randen udi Haanden; Og deres Bryllupper, de stemmede overeens med denne Høytids Vigtighed; i meer end fulde otte Dage holdt man ved at glæde sig over det unge Pars Foreening; da ylædede man sig i Gierningen; da vilde man, at den gode Mumme skulde fordrive al Sorg, paa det man oprigtigen kunde onse dennem til Lykke. O! de Folk havde Hiertet paa Læberne.

Hvorledes gaaer det nu? Bruden, prydes og begaves med kostbare Ting, i Steden for at Pengene for anvendtes paa at giøre sine Giæster til gode; Endog een af vore Konger haver maattet besale, at ikke fleere end halvtrediesindstive Par maatte bydes til Bryllups Færd. Hvilke Züder have de forrige været! man kunde sylde heele Boger med deres Lov; men da jeg skriver Dig kun et Brev Babuc, da maae jeg være fort imod min Villie.

Om den almindelige Overdaadighed i Klæde-Dragten kunde vel og meget siis ges; men see her! hvor underligen man tasler: man paastaaer at vore Fædre havde og deres, og at den var da skadeligere end nu. Hvad meener Du Babuc? skulle de stoore Pumphoosser, de kostbare Knipplings Klude og Kraver, skulle Fruentimmers lange, Fløjels Kioser, skulle Ærelsteenene, skulle de af Guld og Elv virkede Sager, have

have draget stoore Skatter ud af Skyttien? I hvor det er, saa saae man dog ærværdigere ud i den Dragt, end vi i vore lette Klæder. Forleeden hørte jeg een siige, at naar vi ville drage fremmede ind til os, naar vi ville, at der skal ikke mangle Nærings-Midler for Folket, naar vi ville bringe Kunsterne og vindskibeligheden i Floer; at vi da bør forfrenme Arbejdernes Ufsetning, isald vi ikke ville falde i Modsiigelse med os selv. Var kun ingen saa nedrigsindet i Skyttien, at han ville beriige Fremmede paa Staetens Bekostning; laae kun vor Land saaleedes, at vi kunne hindre Snigehandlerne fra at komme, da meente han hver Fløjels og Silke-Klædnings Forbrugelse skulle være et Middel til Skytiens Berigelse; Men forarmes ikke Øderen? man svarer jo? men han har opholdt heele Slægter, eg formeeret Menske; saa har han jo formeeret Skytiens dyreste Skat. Saa spørger man, hvad skal hans Børn blive til? Kan han holde dem til

Bogen? Kan han opføde dem hos sig selv, indtil de funne maae et Einbede? man siger. Ney! men han kan giore dennem til arbejdssomme og nyttige Borgere. Lad dem leve af de Folk, der bære Føjet og Silke, saa funne de selv komme til at bære samme. Denne Orden, siger man, maae altid Tingene folge paa hinanden, i Henseende til Overdaadigheden og dens Virkninger. Hvad skal jeg troe Babuc? Have de ret, der paastaae at de fleeste af dennem, der tale om vores Liiders Træghed, ikke have rigtige Begreeb om Forsticellen imellem heele Staetens og den enkelte Borgeres Fordeel, og at dette er Grunden til mange Klager.

Man siger og, at den nu er fattig, der ikke for var det med den samme Indtegt, og at dette er en anden Grund til Klagerne. Man paastaaer, at de uden Ende forniedede Fornødenheder, hvilke vi nu have frem for for, unueligen skulle kunne

nie opfyldes , hvis ikke Nærings-Midlerne
vare blevne formeerede , og folgelig Riig-
dommen.

Men et har jeg især lagt Merke til , man
meente nemlig , at en Forandring i Staetens
Huusholdning , liig den , der siden nogen Tid
er foretaget hos os , maae ufeylbarligen føde
Klager til en Tid ; thi Handteringerne ere
indrettede efter de forrige Omstændigheder ;
Man er allereede i en vis Næring ; Det er
for sildig at begynde en nye ; man feyler
den fornødne Kundskab , man kan og feyler
Lyft . Men de der begynde efter Forandringer ,
de viide hvorefter de kunne rette sig ;
de kunne vælge Handteringer der stemme
overeens med Regieringens Hensigter , og
med Staetens Bel. Faderen kan give sin
Søn Compasset , eller Bæverskijten ,
eller Penselen , eller Gravstiffen i Haan-
den , i Steden for Alnen . Nærings-Mid-
lernes Formearelse gotgior Levemaadens

Rostbarhed. Zingene, siiger man, komme i den Politiske Verden af sig selv tilsidst i Ligevaegt, som de giore i den naturlige. Dette passer man paa den eene Classe i Staeten; om de andre siiger man, at hvad Fordeherne angaae, da kumme de ved de raae Materiers Formeereelse og fordeelagtigere Afsætning igien vinde det Overskydende i deres Udgifter; Overalt tilbydes vindskihedens Belohninger.

Hvad dennem angaaer der intet have uden deres Renter, eller deres Betienings Indkomster, da tilstaaer man, at Fornodenhedernes Formeereelse og Levemaadens tiltagende Rostbarhed er en virkelig Byrde paa dennem. Men kan Staetens Belfærd opfres for nogle faaes Skyld? Med eet Ord, de der have indrettet sig efter som Zingene for vare; de der alt sidde i Næringer, hvilke ved de nyttige Forandringer blive mindre fordeelagtige; de der alt have

Bes-

Betieninger, og ikke kunne tage Deel i de Midler til at vinde, hvilke Handelen og Windstibeligeden fører med sig: De bør undskyldes, hvis de flynke, naar sligt fun stear med semmelig Beskedenhed; men alle andre Klagende ere altiid lastværdige i den gode Borgeres Øyne. Thi knurrer nogen over det, han kunde see forud, da rober han enten sin Skioddesløshed i at vælge det for deelagtigste, eller og et Sind, hvilket vil overalt finde Mangler. Saaledes tales.

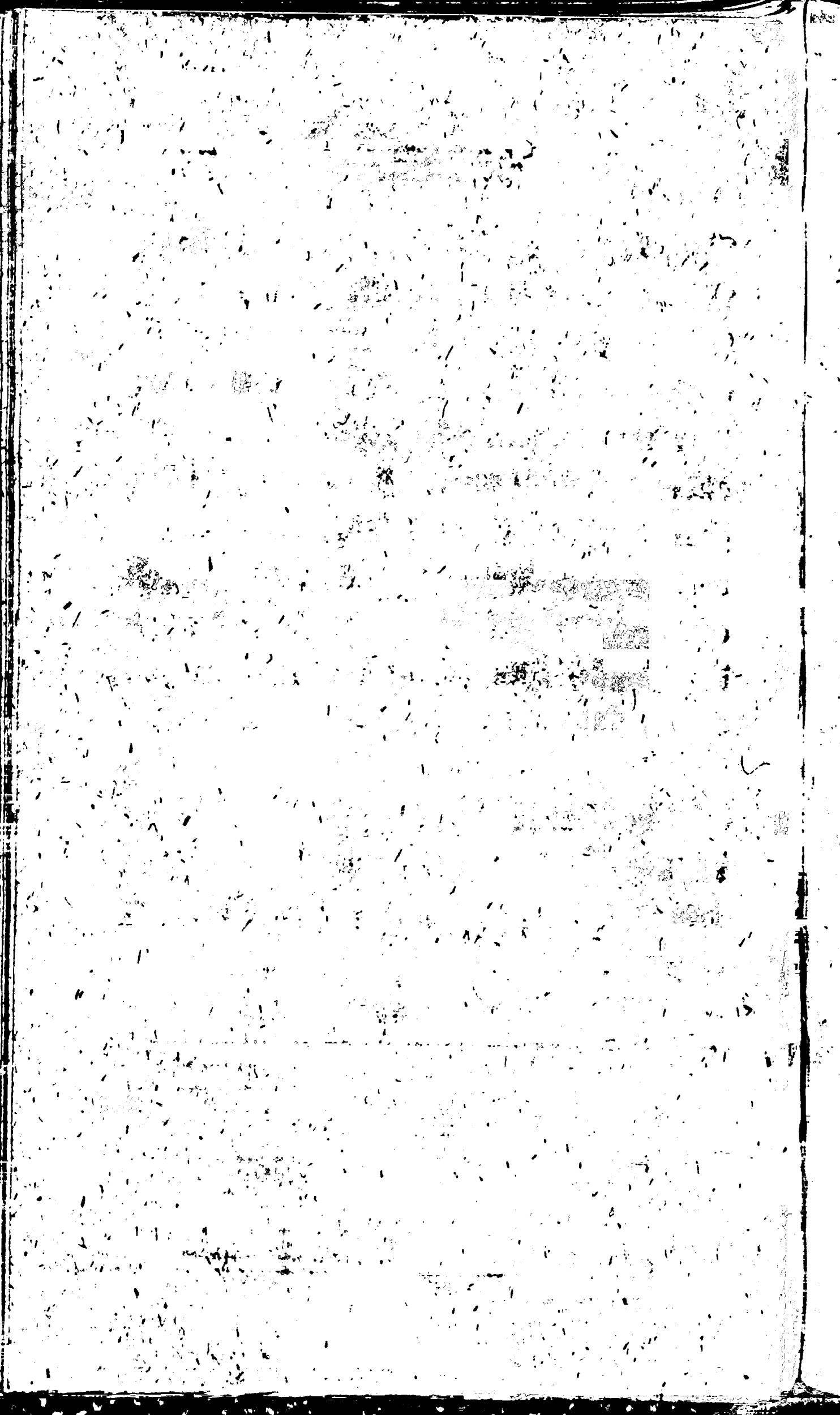
Lev vel Babuc! Engelen Juriel styre Dine Hied! hans Vinger bedekke Dig for alt det der kan skade; Lev vel endnu eengang!

Kjøbenhavn 1759.

Trykt hos Nicolaus Møller.

---

4)

Brahmes Gedicht, paa nogle Breve til Ham.

Sorøe, 1759.

Etrykt hos Jonas Lindgren, det
Ridderlige Academies Bogtrykket.

Fortale.

a jeg elsker de gamle Efter-
retninger ligesaa meget
som de ny, naar de lære
os at kende den menneskelige Na-
tur, Folkenes Sæder, Love og Stats-
Forandringer, samler jeg og gierne
ved Leilighed paa saadanne. Det
lidet Stykke, som Hr. Voltaire har
udgivet af Babues Reise, har
opmuntret mig til at søge efter flere
af denne gamle Schyters Skrifter.
En god Ven i Stockholm, med hvil-
ken jeg paa nogen Tid har verlet
Breve angaaende det gamle og ny
nordiske Sprog og Sæder, besad en
Samling deraf, som en af Kong
Carl XII. Følgeskab havde bragt med
sig fra Constantinopel. Han har for-
sikret, at adskillige fornemme Thyrker
skal have Oversættelser deraf, at de læ-

Fortale.

ses med ligesaa stor Fornbielße af Sul-
taninder som Tusende og een***, men
at man ikke før lade dem komme ud af
Frygt for at noget af det, som Babue
for mange 100 Aar siden har sagt om
Druiderne og Magerne, skulle kunde
hentydes paa nogen af deres Dervisser.

Denne gode Ven, som er den
samme af hvilken Hr. Voltaire har
faaet det første Stykke af Babues
Reise, har meddeelt mig Fortsættel-
sen deraf tilligemed nogle andre Skrif-
ter; men da disse indeholde Svar paa
nogle Breve som andre har skrevet
til Babue, falt de mig noget ufor-
staaelige indtil en af mine Lands-
mænd, som har været saa lykkelig at
finde disse Breve paa sin Reise, ud-
gav en Samling deraf. Jeg har der-
for ikke længere vildet forholdet for
dem iblant de Lærde som er Elskere
af

Fortale.

af gamle Brevskaber, en Samling
af Babues Svar, der kan tine til
at oplyse meget i de forbigeangue Ti-
ders Historie, i Haab at de dermed
vilde finde dem ligesaa forniede som
Sultaninderne, og ikke være saa mis-
tænkelige som Dervisserne, men me-
get mere tillige med mig skonne paa
den Lykke som vi og vores Alder har
freim for mange andre Folk og Tider:
at ingen af de Sandheder som kan
tine til at oplyse og forbedre Menne-
skene behøve at skules.

De, som er sterkere i det gamle
Celtiske og Schytiske Sprog end jeg,
vilde undskynde de Feil som jeg kant
have begaet i Oversettelsen. Det
er jo dog i alle Ting bedre at giore
noget som ikke er gaanske fuldkomment,
end at giore intet. Maastee nogle
besidde andre Afskrifter af Originalen
hvil-

Fortale.

hvilke, naar de blev hold imod min,
kunde tiene meget til at forbedre Skri-
verigtigheden i Grund-Texten, i Fald
en leerd Mand vilde paataage sig dette
mittige Arbeide, hvortil jeg ikke har
Tid og Taalinodighed nok.

Jeg haaber og at kunde giøre vo-
re Kunst-Dommere og Elskere af den
særde Historie en behagelig Tjeneste
ved at forsikre, at denne Schyters ret-
te Navn er Babue og ikke Babuc.
Nogle sige Babye; Men da Perserne
skrive alle Baboue, kan man ikke tvi-
le paa at jo U i det Schytiske er ble-
ven udtalt ligesom i vores Sprog.
Jeg veed vel, at det i Babues Tid var
brugeligt i Schytien at forandre sine
Navne; men jeg finder ikke nogen
Aarsag til at troe at en Mand der pre-
dikede mod sine Eiders Feil, skulde selv
have begaaet den Forsængelighed.

Babues Svar paa nogle Bredde.

I Brev.

Seg skulle have hiulpen til at forberede Schyterne, Gimel? Engelen Ituriel bevare mig derfra! Skulle jeg søger Egennytte i mit Folkes Fordervelse og Ere i deres Skam? jeg som lever her ved Flodens Bredde fornoiet med mine Fædres Lod, og som troer at de Velgierninger som jeg har nydt i mit Fædreneland har paalagt mig en uendelig Gield, som jeg aldrig kan betaale. Er det at forberede Schyterne, at

A 2

tro,

tro, at de kan blive fuldkommere? Er det
at foragte dem, at tanke, at nogle Folk
i Asien overgaae dem i visse Egenstaaber,
hvilke, naar de blevne forenedes med dem
som Schyterne allerede besidde, vilde
giøre dem til det lykseligste Folk paa Jord-
en? Er det en slet Schyter som troer
at der er noget got uden for hans Fædre-
neland, som reiser for at fiende Verden,
som søger at udvælge det Gode i andre
Folks Sæder for at forbedre sig selv og
sine Medborgere? Er dette at være en slet
Schyter, Giner? saa er ikke alene Ragine
og jeg slette Borgere, men Anacharsis
selv; (Du fiender nok denne Schyter,
som Grækerne ikke skammede sig ved at
regne blant deres Vise) saa var han jo og
en slet Schyter, ja han fortiente den Dod
han sik, da han bebereide sine Medbor-
gere deres Had og Misundelse, fordi han
vilde indfore Græernes Sæder og Videns-
kaber i Schytien. Men hvad sogte A-
nacharsis? sogte han at herske over sine
Medborgere? sogte han at berige sig ved
deres Tab? vilde han sælge Schytien til
Croesus? Du erindrer dig vel, Giner,
hvad han skrev til denne Prints, da han
ind-

indbød ham til sig: Jeg kom til Grækenland, siger han, for at lære Grækernes Videnskaber, Sæder og Stiftelser. Jeg behøver ikke Guld. Det er mig nok at komme tilbage til Schytien bedre og visere. Naar har Hyfle-
re og Forsørere talt saavant et Sprog til Printser? Var det saaledes at Demagogerne talede i Athenen, disse nedrige og egenyttige Mennesker som misbrugte deres Vittighed til at hyfle for Tyranner og smigre for Folket? Var det deres Lænke- og Tale-Kunst Anacharsis vilde ind-
fore i Schytien? Nei, ligesaa lidt som Lydiernes Pragt; Han lærte ikke Regie-
rings-Kunsten af Pissistrat, men af Solon; Det var denne ædelmodige Lovgi-
vere som underviste ham om de Grund-
Regler, hvilke han siden gjorde Schyterne
bekiente i hans Boger om Lovene; Men
han lod sig ikke forblinde af det falske og
glimrende i Grækernes Stats-Kunst;
Han saae tillige deres Svagheder og deres
Fejl; Han lærte af Atheniensernes Erex-
pel at Videnskaber og Kunster nytte lidet
naar et Folk er fordervet; Han indsaae
at de beste Love er uden Dyd og Sæder

som Spindel-Væve, der holde kuns-
de Svage, men sonderives af de
Mægtige. Solon sogte forgieves at
høde paa denne Mangel, ved at forbunde
Egenmytte med det Allmindelige. Efter-
tiden har lært os at Anacharsis havde
Ret. Det var denne Erfarenhed som
gjorde ham saa frygtsom ved alle Foran-
dringer; Han ønskede at forskaffe Schy-
terne mere af Grækernes Vittighed, Ven-
lighed og af de øde Fornsielser, som findes
ikke alene i Sindets Forlystelser, men og i
Sandernes og Indbildungens, naar de
er under Fornuftens Herredomme; Men
han troede tillige at hvis Schyternes
Siele ikke funde tage mod disse Følelser,
som Vittighed og Smag opvækker, uden
at blive ligesaa velystige, forfængelige
og letsindige som Grækerne, var der
mere tabt end vundet. Han beslittede
sig paa Grækernes Niissdom, uden at
lade sig indtage af deres Forfængelighed.
Han troede at Schyterne ikke funde efter-
ligne Grækerne i Rigdom og Pragt, uden
endnu at blive mere ulykkelige og forder-
vede end de; Han ønskede dem alene de
Kunster som forbedre Sindet og Hiertet
og fornsie uden store Bekostninger; Han
høe-

boede selv, klædede sig, spiste og drak som en Schyter; Han gjorde sine Venner til gode med sin Overflodighed, og samlede ikke Skatter. Naar man tilbed ham store Gaver, bad han, at man vilde give dem til hans trængende Medborgere eller til de udsadelige Guder. Saaledes tænkte og handlede Aliacharsis. Guderne veed hvor gierne jeg ønskede at kunde tænke og handle som han, endstiant jeg troer om mig selv at jeg endnu er langt fra den Fuldkommenhed, som jeg ønsker alle Schyter. Naar Magne tænker ligesaa, vil Du da at man skal foragte ham fordi han er ung, fordi han ikke har levet fire Snesé Vintere, fordi han ikke taler Grædsk, fordi han har været i Persien og ikke i Grækenland? Dersom Perserne i Aliacharsis Tid havde været det de er nu, dersom Zoroasters Bøger havde været bekente, havde han vel ikke søgt den Viisdom i en anden Deel af Verden, som han kunde finde tet ved Schytiens Grændser. Skamme vi os ikke selv ved at der har været en Tid da vi ikke kente Grækerne? da vi foragtede deres Videnskab, og gjorde os til af at være Barbarer?

De, som nu meest forbittres over dem, som tro at Schyterne kan blive fuldkommere, og at de kunde lære noget af Per- serne, tilstaae de ikke Grækerne et For- trin for alle andre Folk? brøste de sig ikke deraf at de have deres Wiisdom af dem? blues de ikke ved deres Forsædre som ikke kunde læse Græckernes Skrifter? Men det Grædſke Sprog er nu dødt hos os, vi har ingen Anacharsis mere; Per- serne har oversat alle Græckernes Skrifter. De har lykkelig efterfuldt dem i mange Ting, og maaske overgaet dem i nogle, deres Sprog tales over hele Aſien, det falder os lettere end det Grædſke, det har mere Overensstemmelse med vores eget; Der- som da vore lærde Schyter øre Anachar- sis, som gjorde Græckernes Skrifter be- kiente i blant os, hvorfor kan de da ikke taale at Schyterne lære Græckernes Vi- denſkaber af et levende Sprog som tales i blant os? Hvorfor vilde de misunde vor Aldel og vore Fruentimber at læse det paa Perſisk og Schytisk, som ingen uden nogle faa af vore Druider kan læse paa Grædſk? Tro vi at Perſerne ikke bør for- agtes, fordi Grækerne har forekommet dem,

dem, at de har mere vundet end tabt ved
at være deres Efterfolgere, hvorfor skulle
da Schyterne tage derved at de er kom-
men sildigere? hvorfor skulle de samme
sig ved at tilstaae Perserne et Fortrin,
som disse tilstaae Graferne endog paa en
Tid da nogle ikke uden Grund mene at
de overgaae dem? Vredes derfor ikke
over Rague eller over dem som have
Haab om Schyterne, men udsv al din
Midtierhed mod dem som fortvile om deres
Forbedring, og negte dem naturlige Ga-
ver til at giore det samme som andre Folk.
Jeg tilstaaer, Gimier, at saa meget
som jeg ønsker Schytiens Forbedring,
og saa vist som jeg troer at den er mulig,
saa meget kan jeg vredes selv over nogle
af vore sydlige Nabover, som endskjont
de for 20 Aar siden havde ikke mange flere
Skrifter i Smag end vi, dog indbilde
sig saa meget af nogle saa Mester-Stykker,
som de siden har faaet, og hvis Tal dog
i Betragtning af deres Lands Størrelse
og deres Skolers Mængde er meget lidet,
at de understaae sig ikke alene at sætte sig i
Eigning med Perserne, men og at hovmøde
sig saa meget over os, at de ville lære os

at tale vort eget Sprog. Du veed, Gim
mer, at jeg kan være Fortienester uden at
forblindes deraf, jeg veed, hvad Magt
Vane og forudsatte Meninger har over
de flogeste Mennesker. Jeg er vant til
at see Ont og Got blandet til sammen i
Verden. Jeg vredes derfor ikke over
disse Skobeligheder. Jeg priser endog
deres Ridkierhed som vil forbedre os,
naar jeg troer at den er grundet paa rede-
sigé Hensigter, men imellem os at sige,
Gimur, kan jeg med al min Schytiske
Alvorlighed ikke bare mig for at lee lige-
saa meget af de Fremmede der tro, at
man over den 50 Grad ikke kan tænke
og skrive vel; som du fortæller at Ragine
søe af dem, der mene, at om vore Lands-
mænd fast paa at tro, at Schytien laa
Solen nærmere end Persien, burde vi
tro det med. Der er Pobel blant alle Folk,
og naar Du hører Perfer eller Egypter af
denne Classe bebreide dig at Du er en
Schyter, svar dem da, Gimur, det sam-
me som Anacharsis svarede de Greker,
som hovmodede sig af deres Nations For-
tieneste, uden at have selv megen Deel
deri: Siiig, at det er bedre at ikke have
stor

stor Ære af sit Fædreneland, end at gis-
re det Skam.

Else saadanne Medborgere der tale
og skrive som Ragne, sion paa deres
Fortieneste, misund dem ikke deres Læ-
seres Bisald, forsvar dem mod deres
Medborgeres Misundelse og mod Frem-
medes Indbildninger, og Du skal snart
see meer end Mueligheden af den For-
bedring som Du nu twiler om. Jeg kien-
der Ragne, jeg veed at han er i blant
dem, som elске Schyterne frem for alle
andre Folk, og at han holder dens Lyk-
ke Misundelse værd som kan leve og døe
dem til Nytte, han troer at Naturen gav
dem alt hvad der hører til at blive ikke
alene et lykkeligt men og et æret Folk;
Jeg har levet med ham her ved Flodens
Bredde. Han folte den Tid hos sig Itu-
riels Kald, en Lyst til at kiende Verden
og tiene sit Fædreneland. Denne Drift
førte ham over Schytiens Grændser, han
har seet andre Folkes Saeder, han har
vidst at vælge det Gode, at forene Bit-
tighed og Ulyldighed, Dyd og Ære,
han tænker som en Troglodyt og taler som
en

en Perſer; Men han har ikke glemt ſit
Fædreneland, han lærer endog ſine Lands-
mænd at elſke det med en fornuftig Kier-
ſighed. Merkur har fundet ham vær-
dig til at danne en af de dyrebare Siele,
ved hvilke vores Efterkommeres Lykke
ſkal blive lige med vores, og jeg ønsker
at Folkenes Skyts-Engel vil ſtadfeste
hans Kald. Naar Rague taler om
Pligterne bedre end mange af vore
Druider ſom har lange Skæg, vil Du
da foragte ham fordi han er ung og for-
di han er mylig kommen fra Perſepo-
lis? Dersom vi taale, Gimer, at Mis-
undelse og Alwindshyge undertrykker hos
vore haabefulde Schyter den Følelse af
Ere ſom er Dydens Spore, og bør over
dem den Noes ſom er Dydens værdigste
Belønning, dersom vi maale Fortiene-
ſter efter Alder og Titler, da fortiene vi
forſt at faldes flette Borgere, da havde
Du Alarsag til at ſige at det vilde ſtaae
Net til med Schytiens Ere. Dersom
en Schyter for en god Gierning ikke i det
Mindste kan vente ſig den Belønning at
man tilſtaader at den er god, maa Schy-
terne enten intet giøre eller og være fuld-
kom-

Komme end andre Folk; Thi at eve Dyden alene for sin egen Skyld, og ikke bli-
ve træt af at giore vel imod dem af hvilke
man foragtes, er en storre Fuldkommen-
hed end de fleste Menninger kan opnaae,
og dersom enten Ragné eller jeg eller no-
gen anden forlangte det af Schyterne,
havde de Alarsag til at sige at vi forlangte
for meget.

Merkur selv forlanger det ikke.
Han, under hvis Bluforsel Schyterne tro-
at intet af alt det som andre Folk har
giort er dem umueligt, seer need af Thro-
nen og bemærker med en Faders Glæde
hvert Skrit som Schyterne gør til at bli-
ve selv fuldkommere og forævige hans
Ravn. Dersom vore Erefiere Schyter
kiente og folte denne Ere, saaledes som
de burde, skulle de snart overlade alle de
falske Ere-Tegn, hvormed saa mange
nedrige Siele prange, til de Folk, som
er saa ulykkelige, at en Borgere ikke kan
giøre sig bemerket ved Fortjenester alene.

Skriv derfor Kunis til Alfred hvad
Ragné har sagt, lad ham komme hien
og

og stille sig for **Ner**ue****, lad ham sige at han er en Schyter, og det skal være nok, dersom han har Fortieneste. Men han maa elſke sit Folk, han maa være noisom og føge en ædel Ere; Han kan derfor gjerne tro at Schyterne kan blive fuldkommere, det er ham endog tilladt at giøre dertil hvad han kan; Han maa bestride alle Daarligheder, enten de begaaes af hans Landsmænd eller af Fremmede, men han bør og være villig til at see Fuldkommenheder hos dem begge, og det maa være ham en dobbelt Glæde at kunde finde Fortieneste hos en Landsmand.

Er det ikke at elſke sit Fædreneland med en formuftig Kierlighed? Tænker Du ikke saaledes selv Giner? naar Du ikke lader Dig forlede af Mængdens blinde Øver, men følger Dit eget Hiertes gode Drift. Engelen Ituriel styrke Dig i disse Tænker. Hils Ragne, jeg veed at Jeg er gode Venner, og at Dit Hierte sværer til hans Tænke-Maade. Jeg er Din oprigtige Ven og Landsmand Babue.

2 B r e v.

Var der Edelmodighed, var der Øyd
 til i Verden, dersom det var til-
 ladt at frygte for en lidet Uleilighed,
 naar man kan være Menneskene og i sær
 sine Medborgere til Nutte? Er det inue-
 ligt, Gimier, at en Schyter kan twile om
 en Sandhed, som saa mange af vore
 Helte har stadsæstet ved at udøse indtil
 den sidste Blods-Draabe for Fædreneland-
 det? Hvor er den Midtierhed som Du
 taler om? Bestaaer den alene i den ma-
 gelige og orkesløse Tanke at vi ikke kan
 blive fuldkommere, og at der er intet me-
 re for os at giøre? Saaledes tænkte ikke
 de Fædre af hvis Navne vi bryste os.
 Skulle den ædle Dristighed som kommer
 af Lyst til Ere og af Midtierhed for sine
 Pligter, ikke mere findes hos os, Gi-
 mer? Skulle en Schyter funde frygte
 for en lidet Uleilighed, naar han kan
 tiene sit Fædreneland? Nei, saaledes kan
 Du ikke tænke, Du troer maaskee at vi
 har Mod nok til at dræbe vore Fiender,
 og ikke Dristighed nok til at gavne vore
 Landsmænd. Ja Du har Ret, der skal
 og

og mere Mod til at oplyse Folk end til at undertvinge dem; Thi Mængden elsker Vaner og Meninger mere end Frihed og Love.

Dersom Ragne har det Førstet at forbedre Schyterne, er det ikke Under om han er frygtsom; thi han har da ikke sinaa men store Vanskeligheder at overvinde. Men bør Du og jeg, naar vi see en af vore Venner stride mod Fædrelandets farligste Fiender, legge Hænderne i Skiodet og sige: Lad ham løbe sin egen Fare? Har Du glemt Solduriernes Love? Du siger Ragne er ung, de unge Krigsmænd er dristige, og Du fiender de gamle Kiempers Treskhed; Kan de ikke overvinde ham, saa forraske de ham. De vil sige: Han bruger utiladelige Vaaben, han omgaaes med Trolldom, han overtræder Krigens Love. Dersom Du ikke selv vil vove Dig i Striden, saa meddeel ham dog noget af Din Kold sindighed; Stil nogle af de forbitrede Kiemper tilfreds, at Striden i det mindste kan blive lige; Siiig at haade Ragne og jeg elsker alle brave Schyter lige-

ligesaa meget som Du, og at vi ikke er
Fiender uden af dem som er Schyternes
vørste Fiender: Jeg mener dem som mis-
unde deres Medborgere og Efterkommere
den Roes at have giort noget til Schy-
ternes Ere.

Torvid, siger Du, mener at det
holder haart inden en Schyter kan
føre over sit Hierte at rose en af hans
Landsmænd, der enten har skrevet
en god Beg eller giort et Kunst-Styk-
ke, hvilket Kiendere rose, eller viist
en anden Naturens Gave i en vpper-
lig Grad. Forlad mig at jeg ikke kan
tro det, uden om saadanne som selv
ikke har giort noget der fortiner Roes.
Du siger jo selv, at Schyterne troe, at
de ikke kan blive fuldkommere, der maa
jo da i det mindste være noget af deres
Landsmænds Arbeide, som de rose; Thi
jeg kan ikke begribe hvorledes et heelt Folk
kan besidde Fuldkommenheder, som ikke
findes hos nogen Person i sær. Hvis
Du dersor troer at Schyterne har Ret-
teri, at de holde sig ligesaa fuldkomne
som andre, maa Du og tilstaae, hvad

Torvid siger, at de har Uret deri, at de ikke mere ære dem som gør dem Ere og forevige de Personers Navne som de bryste sig af.

Jeg føler en brændende Nidkierhed i mit Hjerte saa ofte jeg hører nogen af disse Navne nævnes med Skadesløshed. Og imellem os at sige: Jeg hører det ofte af de Schyter som vredes meest over dem der understaae sig at finde Mangler i Schytien. Men dette gør mig dog ikke saa ont, som naar jeg hører det af Freimede. Jeg tænker at Schyterne tale om saadanne Feil for at undgaae dem. Jeg tænker at de tale derom som Brødre og Slektninger om deres fællede Familiers Anliggende, disse sige hinanden deres Feil, men de høre ikke gjerne andre tale derom. Saaledes taler Ragne og jeg sammen, vi sige hinanden vores Feil med en Schytisk Oprigtighed; Thi vi tro det samme om os selv, som vi tro om vores Landsmænd, at vi kan blive fuldkommere. Saaledes tale vi endog om den udsadelige Schyter, som har lært os at sige paa vort eget Sprog, hvad Anacharsis sagde paa det

Græd-

Grædske. Vi understaae os at sige det samme om ham, som Græferne sagde om denne, at hans Stil er noget Schytiske. Men det gør os ont, naar man i Skrif-ter som gaae ud af Landet ikke kaaner en Mands Ere, som har giort Schytien saa megen Ere. Sandelig, i hvor meget jeg end elsker Perserne og hvor megen Hoiagtelse jeg end har for den Perser som har skrevet om Schyterne, i sær for det første Stykke af hans Verk som hand-ler om deres Sæder, har jeg dog af den Alarsag ikke fundet overtale mig til at rose ham saa gierne som jeg vilde; Hvad me-ner Du vel man vil sige om denne Virks-ning af Kierlighed til Fædrenelandet? Skulle den og være en Fordom? Spør-Dig selv, Giner, spør Dit gode Hier-te, spør denne brave Perser om man gierne rose dem som ikke tale vel om sine Venner og Belgjørere. Jeg har derfor ikke lastet ham, jeg har endog tilstaaet ham det Fortrin som ham tilkommer, frem for den Landsmand som jeg ærer, hvorfor er ikke Perserne ligesaa billige? Skulle den Schytiske Lust maaskee have meddeelt dem nogle af de Tilbøjeligheder, som Du

siger at man tilskriver os? Nei, Persernes Caracter er at øre Fortienester hos alle Folk. Ingen Nation er mere fri for nationale Fordomme, ingen har mere Lust til at elsker og elskes. I deres Fængelighed selv er en Følelse af Menneske Kierlighed som undertrykker Stolthed, og det er den, Gimer, som jeg har anpriset mine Landsmænd. Men hvad skeer? Man beskylder mig for at foragte den Schyter, hvis Hukommelse jeg ører; Schyterne sige, at jeg er alt for Persif-sindet, og Perserne ansee mig for deres Fiende. Hvad for en Landsmand er jeg da? Egypter er jeg ikke. Lusten er mig for skarp og Foden for haard. Jeg faaer da gaae over til Indianernes Leier, man siger at de give en halv Kobber-Penge meer end Perserne. Men skulle jeg derfor kunde glemme Itriel og Theone? Nei, Perserne er selv aabenhertige og rundtalende. De kan ikke finde Mishag i en Egenskab, hvor ved de tildrage dem selv ofte andres Kierlighed og undertiden deres Had. De er maaskee de eneste af alle Folk, som ikke regnede Kierlighed til sit Fædreneland, og Tak-nem-

nemmelighed mod sine Belgiorere blant
Fordomme.

Hils den Perser, som har skrevet
om Schyternes Bedrifster og siig ham,
at jeg ærer ham ikke mindre end den an-
den som har skrevet om vores Regiering
og Love; Thi hvad denne angaaer, tvi-
ler Du vel ikke paa at jeg jo agter ham
hoit, ikke alene fordi han har giort Grund-
Reglerne af vores Regierings-Art bekient
for Fremmede, men og fordi han har giort
dem bekiente for os selv. Hvor ukyndige
har Schyterne ikke været om det som er
dem meest Magtpaaliggende at vide? Med
hvilken utaalelig Hovmod har de
foragtet de Lys som andre har antændt
for dem? Zoroasters Aland hviler over
Denne Perser og Du veed, Gimur, at
jeg ønsker intet mere end at den hellige
Ild som Zoroaster antændte for Perserne,
maatte brænde i Schyternes Hierter som
det behageligste Offer for de udodelige
Guder.

Engelen Ituriel som har antændt
den i Dit Hierde, lade den brænde frem-

deles til at oplyse Dig selv og dine Landsmænd, og opvarme Dit Bryst med den brændende Kierlighed til Fædrenelandet, som er den sødeste Følelse for Zoroasters Efterfolgere.

3 Bre v.

Min Ven har sagt Dig, hvorfor jeg elsker Floden Onuns Bredde, hvi skulle jeg ikke elsker den Plet Jord hvor hvort et Sted erindrer mig om Tusende Belgierninger som jeg har nydt fra det første Dieblik jeg saa Lyset indtil nu, og hvor jeg uden at tage Deel i Schyternes, Persernes og Egypternes Partier kan leve rolig og elsker mit Fædreneland med en reen og uegennyttig Kierlighed? Her kan jeg opbygges af Persernes Vittighed uden at lade mig forvilde af deres Forfængelighed. Her har jeg Frihed til at leve efter Zoroasters Love, her fristes jeg ikke til at dyrke Alfguder, og til at bringe dem hykkelste Offere for at møtte min egen Forsængelighed. Her kan jeg leve noisom, her kan jeg elsker mine Eige uden at misunde dem. Her seer jeg den hellige Ild brænde daglig paa tvende Altere, hvor af det ene

ene er opreist for de udsadelige Guder og
 det andet for Merkur: Vore unge
 Schyter komme her for at ofre og bede,
 og hvad mener Du at de begiere? at de
 maa være lykkelige Tøgere? finde Leilighed
 til at hevne sig over deres Fiender?
 giøre stort Bytte i Krigen? Nei, saaledes
 bede de vilde og grumme Schyter.
 Disse bede om Lykke til at blive værdige
 Redskaber til at giøre Mennesker lykkelige
 og til at herliggiøre Merkurs Alder.
 Al! Ragner! (jeg kan endnu ikke tænke
 paa ham uden Suk) Ragner døde her
 for Alteret, Guderne tog ham til sig paa
 en Tid da hans Hjerte brændte af den hel-
 ligste Iver for at tiene sine Medborgere.
 Sandelig saadanne Følelser som Ragner
 havde, dannes sielden i de store Stæder
 hvor Tankerne, som Du siger, adspredes ved
 Verdens Bulder, Fiendskabs Larm,
 Avinds Klager og vindesygens Suk.
 Derfor er det og rart at finde saadanne
 Siele iblant Schyternes ædle?

Jeg kan i denne stille Roe, hvor
 Natur og Venstebab fornær mig uden For-
 fængelighed, indskrænke mig til mine

Pligter alene, og jeg funde glemme alle
Persiens Skønheder indtil Theone selv,
dersom Du ikke fornøjede hendes Thu-
kommelse ved at tale saa meget om Alvi-
de. Du fortæller mig ikke om hun er
smuk (men Theone er det maaske ikke
heller mere;) Du tillægger hende en an-
den Hvidhed som er mere bestandig,
at hun elsker Vittighed. Deri ligner
hun Theone; Men jeg slutter af de Bo-
ger hun læser, at hun og elsker Dyden,
og da overgaaer hun Theone, da skal
Alvide herefter være min Heltinde. Gid
hun tillige var smuk. Dyden skulle da
tale igennem hendes Læber med mere
Knyd; Den skulle blodgiøre vore haarde
Schytters Hierter, den skulle giøre alle
de Mands-Personer foragtede, som søge
at behage uden Dyd og Fortieneste. Der-
som Alvide er ugift, saa siig hende at de
gamle Schyter havde en Lov at ingen
Fruentimmer maatte giftes, førend de
med deres egen Haand havde nedlagt
nogle af Fædrenelandets Fiender; Var
det Under at Schyterne havde Helte,
da Fruentimret tænkte saa? Føler Alvi-
des blede Hierte noget af denne Drift,
som

som besielede hendes Mødre, da lad hen-
de vise Foragt mod alle de Mands-Perso-
ner som vancere deres eget og forderve
hendes Kion, lad hende giøre nogle af
disse nedrige Siele ret latterlige, lad hen-
de ikke see venlig til nogen Mands-Per-
son, som ikke har giort sig bekient af no-
gen ædel Gierning og lad hende ved hen-
des Bisfalde opmunstre alle dem som bestri-
de Fædrenelandets allerfarligste Fiender
Bankundighed og Laster. Giør hun dette,
jeg tor love hende en af de viseste og dy-
digste Schyter til Brudgom.

Hun læser den Egyptiske Druides
Blade, hun kan ikke giøre bedre Val;
Hvis de gamle Egypter havde tænkt som
denne Vise, skulle Schyterne før have væ-
ret oplyste.. Jeg agter et af hans Blade
meer end alle de Millioner Bybler, som
man tilforn har fort herind fra Egypten.
hans Landsmænd har vel Alarsag til at
misunde os ham. Saadan en Medborger
havde hverken vi eller de for faa Tider siden.
Men veed Du hvorfor jeg i sær agter dette
Skrift? Jeg betragter funs den Deel
deraf som angaaer Lovene og Staten,

Du veed at man gør sig adskillige Begreb om en Stats Welstand, nogle slette den i et stort Navn, andre i Magt, andre i Rigdom, andre i Pragt, andre i Regierings-Formen, andre i visse Videnskaber. Du veed jeg tenker gjerne paa disse Ting, men jeg finder tillige at de alle kan giøre Skade, dersom ikke Religion, Dyd og Sæder lægges til Grund. Saa ofte jeg tenker derpaa bliver denne Slutning altid den sidste af alle mine Betragtninger, og jeg troer derfor at jeg ikke tager Feil; Alle Nationers Erfarenhed er paa min Side. Du veed, jeg ønsker Schyterne mere Vidensfab og Konst, jeg ønsker dem og nogen meer Rigdom og Overflodighed, men dersom de derved skulle tabe de Dyster, hvoraf Du selv tilstaaer at de nu har mere end andre Folk, vilde jeg ønske at jeg aldrig havde talet. Denne Druide bygger Schyternes Forbedring paa de rette Grunde, og derfor elsker jeg ham.

Dersom Alvide har megen Lyst til at tænke, saa bed hende og læse hvad en anden Egypter har skrevet om de menneskelige

Ælige Pligter for alle Stænder. Hun vil falde i Forundring, naar hun af den Bog og af en anden som snart skal komme for Lystet, kan forstaae mange Sing, som Druider og Mager selv ikke har forstaaet. Du veed nok jeg roser ham ikke fordi han er en Egypter, og Du kan være lige saa vis paa, at jeg ikke roser ham fordi han er min Ven.

Men hun glemmer vel ikke at læse den Persiske Oversettere, og hun kender vel Biekuben, de Schytiske Vers som Du selv har rost, de aanderige Taler af den ypperste Druide, hvis Tab Schyterne endnu begræder, de Tanker om Kierlighed til Fædrenelandet, hvori jeg finder meget af den Persiske Weltalenhed. Jeg skal med det første sende Dig en Tale over Merkur, som for nogle Dage siden er holdet i den Tempel som han har ladet bygge her ved Flodens Brede. Denne Schyter känner de gamle, han känner Grækerne ligesaa vel som Anacharsis, og han taler dog Schytisk ligesom Demosthenes talede Græsk. Skulde vel nogen, Gimer, understaae sig at falde det

det en Fordom, om jeg sagde, at jeg følede en dobbelt Glæde ved at rose disse Skrifter, ikke allene fordi de fortjene det men og fordi de er frevne af Schyter? Jeg sender alle saadanne Bøger til Theone, og hvad mener Du, hun lærer Schytisk af dem. Var det ikke artig om du kunde overtale Alvide til at sette et Forsøg paa, hvor vidt hun er kommen deri. Alvide kunde skrive hende til paa Persisk og Theone svare hende paa Schytisk, de skulde da ikke bebriude hinanden deres Fejl.

En Ting har jeg endnu at erindre: Du veed at jeg ønsker at Schyterne kunde forene Persernes Dyder med deres egne uden at tage Deel i deres Laster. Vore Schytinder har altid haft Ord for at være gode Mødre, flittige og huuslige. Men saaledes er det ikke nu i Persien. En rig Rissmands Kone tænker ikke paa sin Huusholdning, hun kommer aldrig i Rækkenet, hendes Børn opdrages uden for Huset; hun omgaaes meer med alle hendes Raboer og kiender den bedre end hendes egen Mand og hendes Huusfolk.

Folk. Det er sant, hun læser meer, og er mere vittig end mange store Fruer i Schytien, men hvad hielper det at læse meget om sine Pligter, at kunde tale smukt derom, naar man ikke udsover dem, og naar man forsommer de allervigtigste. Hils Alvide, og sig at jeg ikke kan holde det Øøste som jeg har giort, dersom hun ikke er lige saa omhyggelig for sit Huus, som hun er vittig og dydig. Schytien er ikke saa rig og overflødig som Persien, den kan heller aldrig blive det. Naturen selv forbinder vore Mænd til at være arbeidsomme og vore Fruentimmer, til at være huuslige.

4 Brev.

Oplosningen af de Spørsmåale som Du foregger mig i det 4de, 5te og 6te Brev, kommer an paa en Ting som skal have være Schyterne meget bekient i gamle Dage, men hvorom man siger at de nu har meget vrang Begreb. Du kan vel neppe giette hvad det er. Det er Ere. Skulde Schyterne ikke fiende Ere? vil du svare, hvem fiender den da?

da? Er der noget Land i Verden, hvor
Ære søges med mere Æver? Schyterne
svare jo endog ved denne Gud, de agte
den højere end deres Liv, de har over
hundrede Navne og Titler at betegne den
med, de veed rigtigere at inddæle den og
noiere at udregne alle dens Grader, end
noget andet Folk. De forstaae ved Mi-
ner, Gang, Bøielser, Ord og Tegn
paa det noieste at udtrykke den Ære som
en hver tilkommmer efter hans Stand.
Ja! Gid de forstod kuns saavel at
maale den efter Fortienneste? Da skulle
Schytien være det lykseligste Land i Ver-
den. Man skulle med en mild Mine,
med et Vinck kunde udrette der hvad man
paa andre Steder ikke kan udrette ved
store Summer. Schyterne har nignge
gode Tilbeieligheder, de har endnu megen
Følelse af Ære, jeg glæder mig ved at
kunde sige det; Thi meget rige kan de
vel aldrig blive. Dydén er nu omstun-
der for svag til at regere noget Folk, og
Gud bevare dem fra at de nogen Tid
skulle regeres af Frygt alene. Hvad
mangler dem da? Begreb om den Ære
de føle. Maar har de haft dette Be-
greb?

greb? Da vore Cureter, Druider og
 Barder uden at maale sig med andre i
 Rång, i Pragt, i Rigdom, ved at un-
 dervise Folket og synge Lovsange til Gu-
 dernes og Hæsternes Ere havde forhver-
 vet sig saadan en Anseelse at de i Striden
 kunde adskille tvende Krigshære: Da de-
 res Anførere, deres Helte, deres Kemper
 sogte at overgaae hinanden for at vinde
 de Krandser som de Schytiske Tomfruer
 gav til den værdigste iblant deres Friere,
 og for at indbydes til de aarlige Gieste-
 buder som deres Konger holt for dem som
 gjorde sig bemærkede ved ædle Bedrifster:
 Da den Vise, Skialderen, Sangeren,
 Harpeslageren ingen anden Ere forlan-
 gede end at blive nevnt med Hosagtelse,
 viiste i Forsamlingerne, og ærede i deres
 Gilder. Da understod ingen at forag-
 te en Person som havde gjort sig bekient
 af nogen ædel Gierning: Da under-
 stod ingen at forlange Titler af Egen-
 skaber som han ikke besad, og af Embe-
 der som han ikke forrettede: Da under-
 stod ingen at nærme sig til Tronen, for at
 forlange Værdigheder førend han havde
 gjort sig bekient iblant Folket ved For-
 tjenester.

tienerster. Saadanue behøvede ikke at
søge, deres egne Gierninger og andres
Bidneshyrd talede for dem. De blev
kaldede til at hente de fortiente Beløn-
ninger, og disse bestod ikke i kostba-
re Gaver, ikke i Titler som forte til Be-
fostninger, men i Krandse, i Skiolde
som forestillede deres Bedrifter, eller i
Tegn som gjorde Personen mere bemær-
ket end hans Klæder. Men den dyre-
bareste af alle Belønninger, det sikkerste
Tegn paa sande Fortienester bestod i
Mængden af Elskuerne som trengede sig
frem for at see saadan en Patriot, som
fulgte ham fra hans Huus til Thronen
og fra Thronen hjem igjen, og i den Mid-
tierhed hvormed de længe talede i deres
Gilder om Patriotens Fortienester og
Belønnings Billighed. Da fant man
hos vore Digtere de høje og dristige Lanke,
de ædle Følelser af Ere, den naturlige
og sikre Smag, og den Lethed i at ud-
trykke sig, som gjorde dem værdige til
at besynde Heltenes Bedrifter: da sang
man ikke en Vise uden at rose Digteren,
man betragtede ikke et Konststykke uden
at ære Mesteren, ja mener Du vel at den
ringe-

ringeste iblant disse Druider som underviste Folket, blev af dem som han underviste anderledes betragtet end en Fader? Da havde Du ikke haft nedigt at byde hundrede Guld Dariker for at faae en til at undervise Din Son. Den beste Drude havde giort det for Halvparten, men han havde frævet Ere af dig til Belønning, og Lydighed og Taknemelighed af din Son. Men han havde ikke giort mange Opvarninger for at nyde den Ere, han havde ikke tænkt som den af hvis Aldsærd du sluttede at han erkiente det for en Lykke at blive en ringe Tiener af saadan en Mand som Du er, han havde troet at Du burde holde Dig selv nok saa lykkelig, fordi du havde fundet saadan en Lærere til din Son som han var. Han skulde dersor ikke have glemt den Erbædighed han var dig skyldig. Han skulde øste have formonet din Son til at folge sin Faders Erefulde Fodspor; Thi vore Druider regerede deres Discipler ved den samme Drift som de følede selv, ved Ere og ikke ved Frygt.

Dog vil jeg ikke derfor raade Dig til at forkaste dette fattige og ydmige Menneske, hvis Du ingen anden Aarsag har end den, at en Mand som har læst mange tusende Bybler har lovet at forskaffe Dig en anden, som eens har levet 24 Vintere og dog alt læst 9999 Bøger. Enkønt han er frygtsom, endenkønt han ikke har den Frimodighed som vore gamle Druider havde, kan han dog have et ædelt Hjerte og Følelse af Ere; Vane er ofte sterkere end Natur og Fornuft. Bores Opdragelse har i lang Tid været grundet paa Frygt. Der er dessvære mange vanslegtede Fædre iblant os, som vil at en Lærere skal ansee det for en uskatterlig Lykke at være en ringe Tjenere af saadanne Mænd; fatter ham intet uden Frimodighed, den kan Du give ham selv. Omgaes ham som en Ven; thi hvis Du selv vil behandle ham som en Tjenere, gjør han Dit Barn til en Slave. Undre dig ikke saa meget over! en Mand som Du maa jo holde det for en Lykke at kunde have Venner, Konger selv agte det jo høit at kunde finde saadanne iblant deres Undersætter, og dersom Du ikke finder Venner iblant

iblant dem som Du selv lønner, hvor
skal Du da finde dem? Dette fattige og ny-
myge Menneske kan være Dig i gien dersom
han er forstandig og vittig, han kan giøre
Din Søn værdig til Ere, han kan maa-
fkee besyngle de Bedrifter, som giør Dig
selv meere Ere end Din Stand, Din
Rang og Dine Klæder. Fortiener han
da ikke dit Vensteb Meer end den Foged,
den Skrivere, den Slave, som Du giør
saa meget af? Men for alting spør ham
hvad han vil lære Din Søn? fortroe dig
ikke til den Mand som har læst de mange
tusende Bybler, lad Sigur oplede Dig
en. Han tænker som de gamle Druider,
han vil have du skal vælge en som kan
danne Forstanden og Hiertet.

Derved forstaaer han ikke, at Du skal
vælge en som giver sig ud for at Here,
for at lære Din Søn i en fort Tid saa
og saa mange million tusende Ord, som
han enten ikke forstaaer eller om han for-
staaer dem, dog ikke giør ham visere og
bedre, en som lover at give din Søn
Skionsomhed, Vittighed, Hukommelse,
gode Tilbøieligheder, endog om han

manglede disse Ting ganske af Naturen, men en som vil føge at forbære disse Egenskaber, saa viit Tiden og Omstændighederne tillade. Dersom han uden at kende og prøve Din Søn, lover at vilde giøre ham til et Vidunder i en fort Tid, saa tag ham ikke an, han vil bedrage Dig, og om han i den Tid lærte alle Hieroglypher, forstod at op löse alle mørke Taler og vidste at tale om alle Træer fra Ederen til Ysopen, saa var Du dog bedraget, og det som endnu var værre, Landet funde blive bedraget tillige med Dig. At danne Forstanden og Hiertet er en langt vanskeligere Sag. Ja det er saa vanskeligt, at den som Sigur udvælger Dig, skal lettere funde giøre det, end jeg kan beskrive dig hvori det bestaaer. Der skal ved Omgang, Venlighed, Fortroelighed, en med Bal og Smag udsogt Læsning og Samtale, og Afverling i Fornsielser antendes i den unges Hierte en Lyst til sine Pligter. Deri bestaaer Vanskeligheden: Naar dette er vundet, skal den Unge elske Dig, sit Fædreneland og sine Medborgere med en fornuftig Kierlighed, han skal giøre alt det som der

der udkræves til at blive en værdig Son,
Borgere og Menneske Ven, uden Frygt,
uden Twang, uden Kiedsommelighed,
og uden at behøve andre bevægende Grun-
de end de Følelser som Dydens Skionhed
og Ere opvækker. Læreren behøver da
allene at udsoge af de mange Millioner
Bybler nogle af de faa Bøger som handle
om Borgerens Pligter i den Stand hvor-
til Din Son er bestemt: Ved disse Bø-
gers Læsning måae han tænke, og naar
han kan tale fornuftig med dig om disse
Ting, og viser Lyst til at forbedre sin
Kundskab og at udøve den, da er Din
Son lerd i dette Ords rette Forstand
om han og ikke vidste at Hermes Tris-
megistus og Anubis har været til, hvor
mange Caracterer der er i det Egyptiske
Sprog, og hvad hver betyder. Da er
Du, han selv og Fædrenelandet hans
Lærere forbunden.

Da skal han selv søge den sande
Ere; Da skal han ære Videnskaber-
ne og Konsterne efter deres Nytte for
det Allmindelige: Da skal han ved
sine Skionsomme Domme give vore

Druider, vore Konstnere den Følelse af Ere og den Frimodighed, som ikke kan bestaae med Foragt, og som alle udvortes Crestegn ikke kan give dem. Da skal vores Merkur ophoie ham i blant dem ved hvis opinuntrende Bisald han søger at give Schyterne igien de rette Følelser af Ere, og naar mange saadanne Siele er dannede i Schytien, da skal vi see hvad den sande Ere formaer: da skal vore Druider ikke mere bryste sig af deres lange Skieg, og af deres Selfska bers og Ordener's Elde: Ingen viis skal skamme sig ved sin Ungdom, ingen flittig Arbeider ved sin Armod og ingen Konstner foragtes fordi han ingen Titler har: Da skal vore Druider, vore Kobbænd, vore Konstnere holde sig ærede nok i deres Stand og de skal ikke misunde Din Alskom beres Navne og deres Skiolde. Da skal vi ikke maale vores Magt allene efter Mængden af de Dariker, som der er i Landet. Vi skal med mindre Rigdom udrette mere end andre Folk. Vi skal kisbe store Dienester med Ere. See! hvor meget got saadanne Folk som Du kan giøre med 100 Dariker? Skeer det

det ikke nu, skal den tilkommende
Slægt ikke kunde giøre det med tre gange
saa meget.

Tal med Alvide, hun skal sige Dig
hvad der giør en fuldkommen Mands-
Person. Dersom hun kan overtale de
smukke og vittige Schytinder til at for-
agte alle dem, som har saa nedrige Tan-
ker om hendes Kien, at de tro, at de
kan behage det uden virkelige Fortiene-
ster, ved Rang og Klæder alene, da skal
disse Schytinder giøre deres Fædreneland
større Dienester end alle vore Druider, ja
meer end saadanne Mænd som Du med
deres 100. Dariker.

Det Selskab af Kunstnere, som Du
taler om i Dit fierde Brev, kan og giøre
meget til at forbedre Schyternes Begreb
om Ere, dersom de altid vil følge
den Regel, som Du siger skal findes i
deres Laugs-Artikler, at den der ikke
arbeider for at befordre Menneskenes
sunde Lykke skal udelukkes af Lauget,
og at den ikke bør ansees for en Me-
ster i sin Kunst som skammer sig ved

at bære sit Navn. Sandelig, dersom disse Folk ikke vil bruge deres Vittighed til at øre andre end dem, som understytte Merkurs ødle Hensigter og soge Schytiens sande Beste, da er de af alle vores Medborgere dem som fortiene meest Ere; Thi skulle de som har Gaver til at øre andre og til at belonne Helte ikke fortiene Ere, hvem skulle da fortiene den?

Jeg kiender af disse Haandverker ikke mere end deres Nytte for Staten, og derfor ønsker jeg at see dem ørede og understyttede ved alle saadanne Indretninger, som kan befordre denne Nytte; Men at giøre Forslag til saadanne Indretninger, at domme om Reglerne af Kunsten, er noget som overgaaer min Indsigt, og Du veed at jeg blander mig ikke i Ting som jeg ikke forstaaer. Man siger, at Egypterne har skrevet mange Bøbler fulde om disse Haandverkers Regler, men at de store Kunstnere findes alene i Persien. Vil Du vide noget derom, kan Du selv vælge hvem Du vil raadsføre Dig med, Bogerne eller Kunstnerne. Maaskee det kunde forbedre Smagen om nogen

nogen af disse Boger blev oversatte paa vores Sprog; Maaskee det var endnu bedre om Schyterne øvede sig efter gode Modeler og lærte af Perserne at giøre saadanne Kunst-Stykker som Kun's beskrives i Bogerne?

5 Brev

til

Svar paa det syvende.

Jeg beklager den arme Gridulph, som nu i 5 Vintre har vartet hver Morgen i Førgemakket. Jeg veed, hvor utaalmodig jeg selv var i de 4 Timer jeg stod der og kommer dersor ikke tiere end jeg bliver faldet, eller nogen Pligt udfordrer det. Men den arme Gridulph er jo nod dertil, dersom det ellers er sant hvad han siger, hver Morgen at han er nær ved at døe af Hunger; Og dersom det andet er ogsaa sandt at han er duelig, hvi hielpes han da ikke? Jeg tilstaaer at det klæder Schyterne ikke meget vel at rose sig selv, at det meget maa fornindre deres Siele at tigge Belønninger, og at hvor duelig Gridulph end er, kan Ministeren dog ikke tro ham paa hans egne Ord.

C 5

Men

Men er der da ingen som fiender Gridulph? Har han slet ingen Venner eller og har disse maaskee saa meget at forlange for dem selo, at de ikke tor tale et Ord for en trængende Ven og en fortient Landsmand?

Dersom Demok holder Gridulph for dumdriftig, fordi han betler om Brød, hvad vilde han da have sagt om de fornemme Tiggere som stod mig i Veien, da Engelen Ituriel indgav mig at soge den ædelmodige Minister for at tale en trængende Vens Sag. Hvad mener Du vel deres Erende var? at soge den Ere som Du siger Perserne har ingen Begreb om. Ligesom Gridulph sagde at han maatte døe af Hunger, dersom han ikke fik Brød, saa forsikrede disse at de maatte døe af Skam, dersom de ikke fik den Ere de sagte; Thi anden havde de ikke, og deres store bevægende Grund var den, at de nu i saa mange Aar havde ført Titler af Embeder hvorved der var intet at forrette. Jeg kan ikke beskrive Dig hvor meget jeg fortørnedes over denne Dumdriftighed, og hvor meget jeg tillige forum-
dre-

drede mig over den Koldſindighed og Taalmodighed, hvormed Ministeren anhørte deres Begieringer og Klagemaal. Eigesom de udødelige Guder ikke fortørnes naar vi mene, at vi dyrke dem ved at fremlegge i lange og Kunſtige Bonner alle de daarlige Onſter ſom ligge ſtulſte i vores forſængelige Hierter, ſaa anſaæ og denne fromme Mand deres Bonner ſom et Beviis paa deres Tilliid; Jeg kunde læſe af hans Anſigt at hgn beklagede dem i ſit Hierte og at det giorde ham inderlig Ont at han ikke kunde Ere dem paa den Maade, ſom han onſkede, ved at roſe dem af nogen ypperlig Gave. For at giøre dem nogen Fornøjelſe fremkaldeſe han fra den yderſte Ende af Salen en Kunſtnere og viſte dem hans Mester-Stykke. De roſte det alle fordi Ministeren roſte det, men ingen værdigede at ſee til Kunſtneren, og vil Du tro at jeg kunde læſe af deres Dine og Miner, at ingen gav Algt derpaa og at de alle med en stor Utaalmodighed ventede Svar paa deres vigtige Anſøgning?

Men for at komme til Gridulphigien, hvoraf kommer det da at ſaa mange

ge Forældre sætte deres Born til Bogen at de ikke alle kan faae Embeder? Kommer det ikke deraf at man holder det for den eneste Wei til at faae Ere? Deraf at Kunsterne, at de nyttigste Forretninger i Livet er foragtede? Thi dersom de gjorde Rigdom, Bequemmelighed og Frihed til deres Maal, var jo alle disse Ting lettere at faae i en anden Stand. Skal da Misbrug af den Wedelste af alle Hierrets Følelser af Eren giøre Schyterne saa ulykkelige, at nogle skal døe af Hunger, fordi de af Forsængelighed har forsømt at lære det, hvorved de kan fortjene deres Brod, andre døe af Skam fordi de torste efter en Ere, som de ikke veed at forskaffe dem selv, og nogle af de faa Fortiente hvilket endnu er det værste, mangler Brod og Ere, fordi de enten ikke har Dumdristighed nok til at rose dem selv som Gridulph, eller kiende den sande Ere for vel til at tigge den som andre?

Dersom Demok er af Stand, skal hans Exempel giøre Nytte. Demok skulle være af Stand, siger Du, og sætte fem af sine Sønner til Handelen og Kun-

Kunsterne og funs opofre en til Miserne? Ja giore ikke Thrierne og Phoenicerne det samme? Mener Du at disse er mindre ædle end Schyterne, fordi den ældste Son alene beholder Faderens Navn og Stam-Gods for dermed at tiene Staten, og fordi de andre træde tilbage i Borger-Standen for at giore Videnskaberne, Kunsterne og Handelen Ere, og for at samle Midler til at oprette et nyt Stam-Gods for deres Efterkommere? Mener Du at Ere uddør i disse Linier, fordi de lade deres Adelstab hvile saa længe indtil de har samlet Midler til at understytte det? Nei, i et Land hvor alle Stænder æres, hvor hver Stand har sin egen Ere og tragter ikke efter en andens, der kan Læreren, Købmanden og Kunstenren tænke ligesaa ædel som Krigsmænden og Landmanden: Tænke ikke Thrierne saa? Skulle Du ikke tro at deres Køb mænd var alle ædle? og dog misunder ingen af dem de Upperlige i Landet deres Rang. Hos Schyterne derimod vil endog Trælle være Herrer.

Schyterne har jo dog længe fient Rigdom. Deres Edle holde det ikke for

for Skam at have Penge; Men siig mig, hvori skal de sætte deres Formue? Hvilket er meest anstaendigt for en ædel Schniter, at handle med Korn og Qvæg, at lade drive aarlig saa mange Øren til Thrus, eller at handle paa Persepolis, paa Ophir med Guld, Edel-Stene og Silke? Men jeg veed at Ere grunder sig paa de almindelige Domme, og at disse er sterkere end Fornusten, ja undertiden sterkere end Regieringen.

En gammel og stor Konge af Persien gav en Lov at de Ædles Sonner funde handle paa Ssen uden at tage deres Adelskab; Men de har indtil denne Dag heller vildet være Munke. Naar Du fortæller dette til dem af Dine Landsmænd, som hader Perserne, hvor vil de da ikke lee? Lad dem kuns giøre det; Thi Persernes Daarlighed fortiener sandelig at belees. Men naar de har udleet, siig dem da, at i Persien arver den ældste Son alt Godset for at være i Stand til at vedligeholde Familiens Ere, og for at tiene Kongen ved Høfet eller i Krigshæren. De andre blive Munke fordi

di de ikke vil handle eller arbeide. Spør
Dine Landsmænd om de kan og om de vil
giøre det samme?

Teg er vis paa at ligesaa mange
vil lee af det Forstag som Deinok gjør
at sælge Embeder, saasnart de faae at
høre at dette og er brugeligt i Persien;
Thi den Gave at lee er givet os til man-
ge Ting. Med den oplive vi jo vor
Skue-Plads, og forsvare os imod dem
som vil forbedre os; Med den belonne
vi vore Narre og bestemme vore Wise.
Men ingen vil lee meer end de, som selv
gierne kibte Embeder, og som i Mangel
af alle personlige Fortjenester maatte on-
spe at de var til Fals. Siig disse, at til
saadanne Folk sælge Perserne ikke Embeder,
ikke engang Titlerne deraf. De sæl-
ge kuns saadanne Embeder hvortil der
ikke behoves meer end almindelige Ga-
ver, som udkræve meer Erfarenhed end
Videnskab og Vittighed. Denne Erfa-
renhed kan en Fader, naar Betieningen
er arvelig, bedre give sin Son, om og
denne kuns havde maadelig Forstand,
end den Vittigste kan forskaffe sig den selv,
naar

naar han i et ubist Haab enten driver Tiden
bort, eller spilder den paa mange Ting
som er unyttige i det Embede som han
ved en Hændelse omsider faaer, et Embede
som han maastee mindst havde ventet,
og hvortil han altsaa med de beste Gaver
i nogle Aar maa vere ufficket. Denne
Indretning har derfor ikke alene den Nyt-
te, at saadanne Embeder blive bedre for-
synede, men og den, at Familierne ikke
saa let forarmes og forsoede deres Gods,
at ikke saa mange af et forsaengeligt Haab
søge at forlade deres Stand, og blive
dem selv og Landet til Byrde. Der bli-
ver endda Betieninger nok tilbage for de
faa, som Naturen har udrustet med nogen
besynderlig Gave til oplyse, fornsie og
forbedre deres Medborgere, og som der-
for kan synes berettigede til at underholdes
af Selskabet.

Ingen er mere at beklage end de
som bygge deres Lykke alene paa Embeder
naar de bedrages i deres Haab. Du kan
ikke tro hvor meget jeg yntkes over de un-
ge Schyter som i denne Tanke aarlig reise
til Staden. De foragte Kunsterne og
bryste

bryste sig af Videnskaber som sielden giore dem visere, bedre eller nyttigere. De glæde sig over deres Frihed, ligesom en Slave i det Dieblik, da han kaster Slaget af sig for at flye af en haard Herres Dieneste, uden at betænke, at han snart maa give sig i Dieneste hos en anden, dersom han ikke vil døe af Hunger. De fleste maa paatage dem Dieneres Skikkelse for at lære andre de fri Kunster paa samme Maade som de har lært dem selv, med Sovben, og der er funs faa Herrer, der byder dem 100 Dariker for deres Image som Du. Mange belonne ofte de Slaver som bryste sig af deres snorede Klæder bedre for deres blinde Lydighed, end disse myge Dienere som ikke har anden Fortidense end at have undervist deres Barn. Naar de omsider efter at have levet mange Aar i Armod, Foragt og Trældom, blive Druider (thi dette er jo deres Haab?) Skulle de da vel have Vittighed, Lust, Smag og Hoihiertighed nok til at give Schyterne den Kierlighed til Dyden og den Følelse af Ere, som alene kan giore gode Borgere? og hvor mange er der ei som ikke engang

D

kan

Kan bringe det saa viit? Men mener Du
 at dette skulle komme alene deraf, at de
 Personer som aarlig lade sig indskrive for at
 føge Embeder er flere end Tallet paa de Em-
 beder som aarlig bortgives. Jeg har hørt
 Personernes Tal beregne til 200. Man
 siger at der dser henved 80 Lærere hvert
 Aar, og at der er ligesaa mange smaa Be-
 tjeninger som ikke maa gives til andre saa
 længe der er Druider som føge dem; der bli-
 ver da 40 tilbage, og naar Du regner alle
 vore Dommere, som jo og bør være kyndige
 og oplyste, mener Du da ikke at der snarere
 skulle være Mangel paa Personer? Men,
 Fiere Landsmand! mon der ikke skulle ha-
 ve været nogen Feil i vores Undervisning
 og Opdragelse, som har giort vore unge
 Druider ubeqvemme til mange Forret-
 ninger, til hvilke de dog burde være
 mere stikkede end andre? Jeg slutter
 det deraf, at jeg seer med stor Fornoelse
 deres Skiebne blive daglig bedre lige-
 som de blive mere oplyste. Du forlanger
 jo ikke at jeg skal forskrive Dig en Lærere
 til Din Son fra Egypten? Du maa alt-
 saa troe at der kan findes iblant Schyter-
 ne dem som er beqvemme nok dertil.

Det

Det lader og som Du ikke var ganſke uvillig til at troe hvad Sigur ſiger, at Du hør selv omgaaes Læreren ſom Din Ven og at Dit Barn hør elſte ham ſom ſin Fader; hvis ſaa er, agter og belønner Du ham vel og meer end Din Tie-ner? Saaledes tænkte ikke for nogle Tider ſaadanne Mænd ſom Du, og maaſkee det var mere Lærernes end deres Skyld?

6 B r e v.

Hvorfor spør Du mig om det, ſom Du känner ſelv ſaa vel, og ſom ingen kan beskrive uden for dem ſom kende det. Kunde vi af Beskrivelſer og af Bøger lære dem ſom ingenunge har hvad ſødt er, dem ſom ingen Dine har hvad Farve er, og dem ſom ingen Øren har hvad Lyden er, da ſkulde haade Du og jeg ſkri- ve lige ſaa mange Bøger ſom andre om Smagen.

Spor Alvide, hvor hun har lært at pynte ſig ſaa vel, at trefſe denne lyk- kelige Blanding af Farver i ſine Baand, ſom behager Diet uden at trette det,

disse ædle Miner, dette yndige og indtægende Væsen, som viser Vittighed, Forstand, Fromhed og Ulykeldighed og hvorved hun behager alle uden at giøre sig nær saa megen Umage derfor som Clarice, der kruiser og Maler alle sine Baand efter Regler, som gaaer, staaer, sidder og slaaer med Bistten efter Taktten. Mener Du at hun vil giøre som denne, vise Dig til den Bog som en Dantsemester har lagt paa hendes Natbord, og som handler om den Konst regelmaessig at gaae, regelmaessig at staae, og regelmaessig at giøre en Reverenz?

De Konstnere, som Du taler om i Dit fjerde Brev, hvoraf mon de have deres Smag? Af Egypternes Bybler eller af Persernes Mesterstykker? Du kiender Perser som i Videnskaberne har bragt det ligesaa viit som hine i Konstne, Du har læst deres Skrifter, Du har omgaaet med dem, Du har sunde Begreb om alle de Ting Du taler om, Du kiender Verden, Du kiender det mennekelige Hierte, dit eget føler Dydens Skønheder, anden Tænke- og Talekonst

Konſt havde ikke Homer. Sūg i det Schytiske Sprøg hvad Du tenker og hvad Du føler, men giv noieagt paa om Ordene ogsaa altid svare til dine Lan-kers Værdighed og til dit Hiertes Følel-ſer. Skriv saa for Dine Lands-Mænd, og Du ſkal give dem et bedre Begreb om Smagen, end om Du oversatte alt det som den store Græker Aristoteles har ſkrevet om Tale-Konſten.

Naar Smagen først begynder at dannes hos et Folk, maa der være no-gle som bilde sig ind at de er kommen til Fuldkommenhed, endført de endnu er langt derfra. Saaledes er det for hun-drede Åar siden gaaet mange i Persien, og saaledes gaaer det endnu mange i Egypten. Det vil altsaa uden Vil gaae lige saa til hos os. Sprogets Mang-ler kan ofte være Skyld i disse Ufuldkom-menheder. Og Smagen kan derfor u-muelig forbedres, dersom der ikke er no-gle som har Indſigt og Dristighed nok til at domme om nye Skrifter uden Per-sons Anſeelse. Du ſeer let, at disse maae forſtaae det Schytiske Sprøg saa vel som

det er mueligt at forstaæ noget Sprog,
det er at sige som deres Moders Maal,
det maae altsaa være lærde Schyter.
En Perser eller Egypter er ikke engang i
Stand til at domme saa vel om det Schyt-
tiske som Du eller jeg kan domme om det
Persiske eller Egyptiske; Thi disse
Sprog er dannede, vi har fra Barns
Been af læst mange Boger deri, vi tale
og skrive dem, men det gør jo ikke Per-
serne og Egypterne, ikke engang de, som
boe her i Landet. Saadanne Dommere
maa desuden være upartiske, de maa ei-
giøre det til en Regel at ikke rose uden
deres Landsmænd og deres Tilhengere.
De maa unde andre i det mindste noget
af den Frihed som de tilegne sig selv til
at domme et heelt Folk. De maae have
Frihed til at skrive, men deres Frihed
og Myndighed bør ikke være grundet paa
andet end paa deres Fortienester og paa
deres Beskedenhed. Naar der i Schyt-
tien var nogle Personer som havde givet
Prover af, at de besad disse Egenskaber,
burde vi da ikke agte dem, endskjont de ikke
havde Titler, endskjont de ikke altid roste
os selv, endskjont de ikke havde man-
ge

ge store Benner, og endskjønt de under-
tiden tog sig den Frihed at laste dem
iblant vore Druider som havde længere
Skieg end de? Skulde vi taale at nogle
af vore Medborgeres Had og Alwindsyge
formørkede deres Fortienester og skilte
dem ved den Roes og Belønning som
tilkom dem? Såig mig Dine Tanker
herom; Thi Du maae og tillade mig
at spørge om noget. Såig mig, om
jeg tager fejl dersom jeg troer at vi
ikke har haft et Selskab i Schytien
der har været mere skifket til at forbæ-
dre Smagen end de som har skrevet
de Efterretninger om nye Boger,
som til en ubodelig Skade for Bi-
denskaberne igien har ophørt; Tager
jeg fejl dersom jeg troer at vi har in-
tet bedre Beviis paa at Schyterne be-
hove at blive fuldkommere, og at de kan
blive det? men er det for meget, maafee,
om jeg tænker tillige at de aldrig blive
det, dersom disse oplyste og nidsfiere
Lands-Mænd ikke understyttes for at frem-
ture i deres ædle Foretagende?

Forlad mig at jeg ikke kan svare
paa de Spørsmaal som Du gør mig om
Smagens Forbedring, forend Du først
har svaret mig paa dette. Dersom Du
troer at jeg har Ret, dersom Du tænker
at mine Ønsker er billige, skal jeg sige
Dig, hvorledes jeg mener at de kan op-
fyldes.

Jeg har læst det Brev som Du har
skrevet paa Persisk til en Schyntisk Dig-
teres Roes; Jeg tænkte om Dit Brev
det samme som om hans Sang, at begge
gjorde Schyterne Ere. Jeg ventede
at høre baade Perser, Egypter og Schy-
ters Tale længe om denne Digtere for at
opmuntre ham til flere Sange. Men
jeg hørte kunns faae tale derom, og nogle
laistede ham for at vise at de kunde see
saadanne Feil som Du ikke havde merket.
Dersom Dine Landsmænd skrev flere saa-
danne Sange og flere saadanne Breve,
skulle Perserne og Egypterne omsider troe
at Schyterne kiende Smagen. Ja de
skulle sandelig troe det, men skulle de
derfor og altid sige det?

Du veed jeg plages ikke af Dadle-Syge. Jeg roser heller end jeg Laster; Men jeg gior ingen af Delene af Ere- eller Binde-Lyst. Engang falt det mig ind at forsvare en Setning som jeg troede var vigtig og som en anden havde negtet; En anden Gang falt jeg paa at rose en Mand som havde Fortienester, og som en anden havde lastet. Der kom en Mand til i det samme (jeg veed ikke hvad Landsmand han var), han sagde med en myndig Tone, at han undrede sig over at jeg, som endnu ikke havde skrevet to tusend Bybler fulde torde domme om Smagen; At jeg understod mig at tale om Folk som havde den Ere at være hans gode Venner, og om Bo- ger som han allene var berettiget til at dominne om. Hvad mener du jeg skulle have svaret ham? Skulle jeg have spurt hvor mange eller hvor gode Bybler han selv har skrevet? Skulle jeg have forlangt at see hans Monopole, og undersøgt, om han havde faaet det af Mu- serne eller skrevet det selv? eller skulle jeg have givet ham Tid til at betenke sig?

Denne Gang vil jeg lade ham tale
 allene. Jeg vil vise ham Dit Brev, og
 uden at sige et Ord spørge ham, om han
 mener at Smagen, som Du siger, forbe-
 dres, naar de der torde angribe Fordom-
 mene, ikke blive undertrykte af Avind
 eller af Myndighed; Naar den best
 opdragne Deel af Landets Beboere
 tager Deel i det der forfremmer de-
 res Leve-Alders og deres Fædre-
 lands Ere, og vil den vel og opmun-
 tres den, der synes dygtig til at virke
 dette; Naar ikke Sielene ere saa
 svage at det fremmede roses blot for-
 di det er Fremmed; naar en saa
 skarp, som rigtig, som fin, som vel-
 anstaendig Critik nøder deuineim her
 vilde læses at et heelt Folk . . . .
 Jeg vil ikke gaa videre, han skulle ellers
 troe, at Du og vilde forestrive en Kunstdo-
 minere Lov. Du veed jo at mange
 har ingen anden Lov end den: Lad os
 forbedre vore Wilkaar og ødelegge
 alle de andre: En Regel som de har
 tilfelles med de Persiske Munke-Or-
 dener.

Men hvor skulle det fornøie mig,
om jeg funde høre ham rose Dig, skulle
det endog skee paa min Bekostning.
Jeg vilde da troe han havde Smag, jeg
vilde holde ham berettiget til at domme
om Smagen, men jeg vilde i sær ansee
det for en onskelig Leilighed til at vise
Dig at jeg ikke er misundelig, og at jeg
med megen Hengivenhed er

Ditt

oprigtige Ven.

P. S. Hør det og til Smagen at
funde slutte et Brev saaledes?
Hvad mon Aristoteles siger
derom?

7 Brev.

Du skiemter med vor Alders Forder-
else. Af! gid den bestod ikke i
andet end deri: at Ungdommen taler i
Selskaber; at Bøgerne formeres; at
Læsning holdes for en tilladelig Tids-
fordriw for Fruentimret; at begge Kion
ud

udgiore et Selskab; at man kan troe,
at de kunde tale om andet end om
Kierlighed; at man regner Maaltidet
for det mindst væsentlige i Selskabet;
at man ikke mere slutter Veniskaber med
Pæle = Rænden i Haanden; At vi ikke
mere høre Pumphøser og Fruentimret
lange Klojels Klæder! = = bestod vores
Alders Fordervelse ikke i andet, jeg vil-
de da skiemte dristig med alt det gamle,
jeg vilde understaae mig at falde det
en Fordom at rose de gamle Tider frem
for de nye.

Men hvor meget udkræves der if-
fe til at overregne begge Tiders Forhold,
at maale os med vore Fædre og med
Fremmede, at holde Fordeelene og Mang-
lene paa begge Sider mod hinanden, at
domme om begges Indflydelse paa Sta-
tens sande Beste, at see hvorvit det On-
de i dette usuldkomne Liv lader sig skille
fra det Gode, i hvad Tilfælde de beste
ting kan være skadelige for den Misbrug
som er uadskillelig fra dem. Naar et Go-
de ikke kan haves uden et andets For-
liis, en Pligt ikke opfyldes uden en andens

Over-

Overtrædelse, hvor meget udfordres da ikke til at kunde domme med Visshed, hvad der bør vælges, og hvad der bør opføres?

Jeg skielver, naar jeg betænker, hvor mange Ting der bør overvejes af dem, som arbeide paa nogen Forandring i et Folkes Løve og Sæder. Jeg frygter selv ved hvert Ord jeg taler til Schysterne, ikke for de mægtiges Ugunst, ikke for Fremmedes Domme, ikke for mine Landsmænds Brede, men for Engelen Ituriel. Dog, han kender mit Hjerte, han veed at jeg heller vilde døe en Misdæderes Død end have Deel i nogen Tanke, som kunde fordærve Schyternes Sæder og styrke dem i nogen af de Laster, hvorfor han vilde straffe Persepolis.

Men Perserns har jo og været dydige! der har været en Tid, da de elskede deres Ere og Pligter mere end Rigdom og Overflodighed; da gode Sæder gielte mere hos dem end nu de beste Løve; da et lidet og fattigt Folk var mægtigt nok til at undertvinge hele Asien; da de skiefede

fede de undervungne deres Frihed,
 deres Love og deres Gods; da Sei-
 erherren blev af de Overvundne an-
 seet som befriere; Da Noisomhed gjorde
 at de aldrig oposfrede enten Menneskets
 eller Borgerens Pligter for Egennytte
 og beholt endda meere tilovers for det
 Allmindelige end nu, da de er rigere; da
 Regieringen var grundet paa Tillid imel-
 lem Regenten og Folket; da deres Kon-
 ger talede som Fædre i de Forsamlinger,
 hvortil de indbad de Eldste og Viiseste i
 Landet for at raadsføres af dem; da Er-
 lighed var det ene Rions, og Erbarhed
 det andets Prydelse. Men naar var
 dette? Jeg frygter for at sige det. Det
 var da Perserne endnu ikke vare saa vit-
 tige, saa konstige, saa rige, saa belevne
 som de er nu.

Skulle det Onde og det Gode væ-
 re saa uadskilleligt i Verden? Skulle man
 ikke kunde forandre eller forbedre noget
 i de gamle Sæder uden at oposfre det dy-
 rebareste af alting som er Ohyden? Skul-
 le det være sandt hvad Zoroaster siger
 i den 5 Bog 6 Cap. om Lovene; at der
 er

er meget vundet i Henseende til Sæderne ved at holde over de gamle Sædvaner; at de fordervede Folk sielden udrette store Ting; at det ikke er dem som har stiftet Selskaber, bygt Bner, givet Love, og at de derimod som havde enfoldige og strænge Sæder har gjort de fleste Stiftelser. Alt føre Menneskene tilbage til de gammels Grundregler, skulde det, som han siger, gemeensligen være det samme som at føre dem til Dyden? Skulle vi maaskee staa paa Spidsen af dette brakke Field, hvorfra han siger at man glider uformert ned i Fordervæsens Afgrund, og hvoraf det skal være saa vanskeligt om ikke reent uunueligt at klavre op igien! Skulle vi, min Ven! se vore Medborgere i denne Fare og ikke advare dem? Skulle vi endog raade dem til at haste til deres egen Fordervelse?

Maar jeg læser den Sammenlingning som en af vore viseste Druider har gjort imellem vore Fædres og vores Levemaade i hans fionsomme og grundige Overslag paa Schytiens naturlige og

og borgerslige Formue til at giore sine Indbyggere lykkelige, bestyrkes jeg meere og meere i den Mening som Zoroaster har haft, en Mening som er grundet paa alle Tiders og alle Nationers Erfarenhed og paa vore hellige Bøger selv: At Overdaadighed er Aarsag til det meste Onde der er i Verden, og at naar man vil indfore Konster, Videnskab, Rigdom, og Overflodighed hos et Folk, kan man ikke bruge Forsigtighed nok for at forebygge de Laster som gemenlig pleie at indsnige sig med disse Ting, og som giore Menneskene tusende gange meere ulykkelige end den Enfoldighed og Armod, hvori vore Fædre levede. Bilde vore Druider tænke som denne Mand, og vore Stats- og Lovkundige som Zoroaster, da skulle vi see, at Menneskets og Borgersens Pligter, at det Livs og det tilkommendes sande Lyksalighed er bygt paa en og den samme Grund. En Sandhed som er af den yderste Vigtighed, men som vore Lovkundige og vore Druider, om jeg tor sige det, sielden indsee, og derfor ofte modsige hinanden, ja ofte fører Menneskene langt

langt fra det Maal hvortil de dog begge
sigte.

Teg anseer Overdaadighed som en
Kilde til det meste Onde der er i Ver-
den; ja jeg blues ikke ved at sige det
paa en Tid, da jeg veed at alle Lande
er opfyldte med Skrifter hvori den und-
skyldes; men det har jo aldrig manglet
paa dem, som forsvare herskende Daarlig-
heder. Jeg har derfor læst med For-
noielse hvad hin Druide, hvad den
Menneske=Ven, hvis Grund=Regler den
Egyptiske Druide har gjort Schyter-
ne bekiendt, og hvad en af vore ødle
og haabefulde unge Schyter har skre-
vet derom. Engelen forbyde, at an-
dre Lærdommie nogen Tid skulle faae
Indpas i Schytien. De som laste O-
verdaadighed, laste dog gemeenslig funs-
den, som begaaes i fremmede Bahre,
der ikke kan betales med Indenlandske;
de betragte den alene saavidt den forme-
rer eller formindsker Rigdommene, og
ikke saavidt den forbedrer eller forderves
Sæderne, formindsker Indbhæggernes
Tal, formerer deres Trang og Missfor-
noielse

nsielse og formindsker deres Midtierhed
for det almindelige; og disse Virkninger
har dog Overdaadighed, naar den stiger
for høit, om og en Stat laae adskilt fra
alle andre og forbrugte intet af fremme-
de Bahre. Jeg undrer mig over, at
man anseer Konsterne som et Middel til
at nære det overflodige Aantal af Men-
nester, paa en Tid da man i alle Lande
flager over Mangel af Arbejdsværkere, og
da de fleste Nationer har ikke alene store
Colonier, men ogsaa Provinser. Kon-
sterne er et bekvemt Middel til at fornsie
Menneskerne, og til at give dem Smag,
Vittighed, og Bequemmelighed, men
de ere sielden et Middel til at formere
dem. En maadelig Brug deraf tiener til
at formilde Sæderne, formere Livets For-
noielser og til at høiine den Smag hvor-
ved Sandheden og Dyden gjores beha-
gelige og faae nye Indigheder. Men
dersom Bequemmelighederne alt for me-
get formeres; dersom man vennes til at
finde Smag i de Forandringer, som
ikke fornsie uden fordi de er nye, usædvan-
lige, og fordi Moden besaler dem, da
svækkes Sindets Styrke; da blive vi
fei-

feige Slaver af vore egne Sandser og
 Indbildninger, og af andres Domme;
 da lære vi at forlange saa meget for os
 selv, at vores Begierligheder ofte maae
 komme i Strid med vores Pligter; da
 beholde vi intet tilovers for det Allmin-
 delige. Vi opoffre endog de helligste
 Pligter, for at forstaffe os saadanne
 Ting som ikke fornsie os mere saasnaart
 vi myde dem. Vores Begierligheder gaae
 tilsidst over alle Grendser, og jo mere de
 opfyldes, des mere vører vores Ulyksalig-
 hed; Thi vi vennes til at sette den
 aldrig i de Ting som vi har eller let
 kunde faae, men i de Ting som vi ikke har,
 som er rare, usædvanlige og vanskelige
 at bekomme. Vi undertrykke vore
 Medborgere for at leve af deres Sveed,
 og disses Vilkaar blive daglig slettere,
 baade fordi vi berøve dem det Nøddven-
 dige for at møtte vores Indbildung, og
 fordi de misunde os vores efter Anseende
 tilværende Lykke, og støde sig over den
 udvortes Ullighed, uden at betænke, at
 vores sande Lyksalighed formindskes i
 samme Forhold som deres. Enhver
 tragter efter en høiere Stand i Haab

at blive lykkeligere; Bonden kan ikke mere nære dem alle, og ingen vil gaae tilbage. De høiere Stænder skyde Egtestanden, fordi de ikke kan opføde deres Børn efter deres Rang, og Bonden gifter sig ikke fordi han ei har Brød til dem: Det skader ikke siger man, at Øderen forarmes, han opholder hele Slegter; men hvor tager han det fra, som han giver dem? han arbeider jo ikke selv? det gaaer til sidst fra Bonden, og naar Øderne blive mange, og de Slegter som de opholde ogsaa mange, maa jo Bonden til sidst ikke kunde føde dem uden at blive elendig selv, Algedyrkernes Tal maa tage af og hvem skal da give Øderen det hvormed han kan føde Kunstnerne? Hans Børn blive meget sieldent Bonder, de blive før Tiggere, Dagdrivere, og det som endnu er værre, Mennesker som nære sig af deres egne og af andres Daarigheder og Laster. Sindet taber ikke alene den Styrke, som er grundet paa Noisomhed, og som alene kan giøre det bequemt til at øve store Ørder, men det taber endog Følelsen af den sande Ere. Naar man kan giøre sig bemsret

ket

Ket nok med en Fløiels Riol, og ikke tie-
ner sit Fæderneland og sine Medborgere
uden for at komme til at høre den, da
er den meinnestelige Natur allerede me-
get forringet; og om man end i denne
Hensigt gjorde Ting som var andre me-
get nyttige, hvilket dog sielden seer, var
man dog selv langt fra det, hvori haade
vore hellige Boger og Fornuftens selv si-
ger os, at et fornuftig Væsens sande Fulde-
kommenhed bestaaer. Skulle denne
Tenkemaade nogen Tid blive almindelig
hos Schyterne, da vilde jeg ønske, at de
aldrig havde kient Kunsterne.

Mig synes at man ikke kan læse en
Historie eller Beskrivelse af noget Folk i
Verden, uden at see overalt disse forskräck-
elige Fodspor af en tilligemed Kunster og
Videnskaber tilvorende Overdaadighed;
og da Schyterne ikke har meget store na-
turlige Rigdomme, og Vinstibiligheden
aledede er bragt saa vidt hos andre Folk,
at vi ikke let kan tage Mæringen fra dem,
vilde Overdaadigheden endnu have skräck-
ligere Folger hos os, dersom den gif saa
vidt som hos andre.

Du kan ikke troe, hvor meget disse Betragtninger ængste mig, naar jeg tænker paa den ædle Midkierhed som mange af mine Landsmænd vise for at forbære sig. Jeg frygter tidt, at meget af det som baade De og Du og jeg ansee for en Forbedring, skal være et Skrit til Fordervelse. Jeg seer en Middelstand imellem den ensfoldige og naturlige hvori vore Fædre levede, og den alt for kunstige hvori jeg fandt Perserne : En Tilstand hvori Dyden understøttes ved Ere, Kunst forenes med Naturen og Vittighed med Uskyldighed. Denne Tilstand onskede jeg Schyterne, men hvor vanskeligt er det ikke at bestemme den; Det er en Sag som fortienner alle redelige og retskafne Menneskers Undersøgning, men ak! den er desværre unyttig i den største Deel af den beboede Verden, hvoraf Frygt regerer den største, Ere en lidet, og Dyden den allermindste Deel. De Folk som engang er gået over Maadeligheds Grændser, kan ikke gaae tilbage. Men Troglodyterne og Schyterne, disse Folk, hvilke, som Du selv tilstaar, er mindst fordervede af alle, skulle De ikke

under en Anforere som Merkur, hvis
Venner er Menneske = Venner, kunde
finde denne Middelwei? Skulle det ikke
være muligt at bygge den almindelige
Velstand paa saadan en Grund at de sil-
digste Efterkommere kunde myde den Lyk-
salighed som en Foreening imellem Dyd
og Ære, Natur og Kunst, Vittighed
og Utskyldighed tilveiebringer, en Lyksalig-
hed som fast alle andre Folk i Verden
ikke har kiendt uden for en meget kort
Tid.

Hvor meget ønskede jeg ikke, at en
Druide som af vore hellige Bøger har
lært at elsker sine Lige, en Viis, en
Løvgivere som havde Zoroasters Aland,
vilde forene deres Indsigt for at udfinde
disse Grunde; thi dette veed jeg af lang
Eftertanke og af alle Nationers Erfaren-
hed at Videnskaber, Kunster, Vittighed,
Rigdom, Magt og Overflodighed forøge
ikke Menneskets Lyksalighed, uden saa-
vit de har Dyden og den sande Ære til
Grundvold; men hvad Midlerne angaaer,
hvorved disse tilveiebringes, da er der
endnu for alle Nationer meget tilbage

at opfinde i en Videnskab, som, endskont
den er den vigtigste af alle, dog altid
har været næst forsømt.

En vitløstig Alfhandling derom vil-
de føre mig langt over Grændserne af et
Brev; jeg vil forsøge, om jeg fortelig kan
sammendrage nogle af de fornemmeste
Midler til at treffen den Middelstand hvor
i Lyksalighed findes, og til at stifte den
Forening imellem det Gode i Schyternes
og Persernes Sæder, som jeg ønskede.

Ere forenes med Dhyden,
naar man sætter sin Ere i sine Med-
borgeres Kierlighed, men mere i Ef-
terkomernes end i den nærværen-
de Alders, mere i nogle faa Bisces end
i Mængdens Domme; naar man viser
fortiente Folk en personlig Hoiagtelse,
som ikke forleder dem til at forlade deres
Stand; naar man opfinder saadanne
Eres-Tegn, som ikke behøve at under-
styttes ved Rigdom og Pragt; naar man
ikke tillader Folk at søge Eren uden ved
at vise sig værdige dertil; naar man ud-
deler den mere efter de almindelige Domme
end

end efter Indest; naar de Store beære
Videnſtaberne, Handelen og Kunſterne
med deres egen Flid og Opmerksomhed
og derved dempe den Misundelſe, Rang-
ſyge og Lyſt til at forlade ſin Stand,
ſom maa yttre ſig hos de ringere Stæn-
der, dersom de høiere undſee ſig ved de-
res Forretninger; naar man ikke taaler
at Rigdom og Stand misbruges til at
undſkyldde Laster og giøre dem til Morder;
naar man i Underviisningen og Opdra-
gelsen søger at oplyſe de Unge om Bor-
gerens Pligter, at udrydde ſkadelige
Fordomme, og at venne Mennestene til
at agte mere det ſande, det gode og det
nyttige end det store, det ſinukke og det
uſedvanlige.

Kunſten forenes med Naturen,
naar man ikke søger uden ſaadanne Be-
quemmeligheder, ſom paffe ſig til Luf-
tens og Landets Beskaffenhed; ſom kan
vore eller forarbeides i Landet, eller i det
mindſte tilverkes for egne Bahre; ſom er
grundede ikke ſaa meget paa Indbildung
og Vane, ſom paa en naturlig Forniel-
ſe; ſom nydes med Maade og ſaledes

at de ikke giore Folk fielne, dorſke, feige og ubeqvenime til Arbeide og alvorlige Forretninger; naar der er et tilbørlig Forhold imellem alle Stænder, og den ringeste Arbeidere nyder sin Deel i den almündelige Velstand; naar de Mægtige ikke drive Pragten saa vit, at de maa giore Mængden til Trælle eller beroeve den det fornødne; naar det er storre Ære for Middelstanden at vinde og eie Rigdomme end at forsøde dem; naar den Ørkess-loses Overdaadighed gibres foragtelig, og Arbeidernes Farvelighed øres; Naar Lovene give alle saa stor Frihed til at arbeide og fortiene, at ingen kan være satlig uden af Ladhed; Naar alle ærlige Forretninger holdes i Priis og alle lære en Handtering, hvorved de i Nødsfald kunde fortiene deres Brod; Naar man ved Opdragelsen venne de lluge til at finde baade nyde Beqvemmelighed og til at undvære den; og naar man verner dem til at agte det sindrige, det naturlige, det smukke og det forlystende mere end det kostbare, det rare, det ny og det fremmede.

Vittighed forenes med Uſkyldighed; Naar man tillader alle Folk unge og gamle al den Frihed som ikke strider mod Pligterne, men derimod har den strengeste Opsigt som mueligt er over Sæderne; Naar man søger mere at forbedre Folk ved Overbeviisning end ved Ewang, mere at forebygge Easterne end at foruge Strafferne; Naar de Gamle ved deres Venlighed bringe det dertil, at de Unge finde Fornsielse i deres Omgiengelse og forstille sig ikke; Naar begge Kion tilig vennes til at omgaaes med hinanden; Naar man verner Folk til at føge mere Sindets end Sandernes Forlystelser, mere Fornuftens end Indbildungens, mere de offentlige end de private Selskaber; Naar man ikke roser nogen alene fordi han er vittig og behagelig, dersom han ikke tillige er viis, dydig og nyttig; Naar man paa Skue-Pladsen søger at fornøie Tilskuerne enten ved at giøre Feil mod Belanständigheden latterlige, eller ved at giøre Dydens behagelig; men ikke ved at spotte med Uſkyldighed, ikke ved at blotte Dydens Svagheder, ikke ved at sætte Sminke paa Easter, ikke ved at cere dem,

deni, naar de oves med Dristighed,
 Snildhed og Lykke; og endelig naar man
 sætter Vittighed ikke i en vild Brug af
 Indbildnings Kraften, ikke i den Frek-
 hed hvormed man giver alle Lyster Toi-
 len, ikke i at tale uden at tænke, eller i
 at handle uden Overlæg, men i en fri
 Brug af Sindets Kræfter, som er over-
 eensstemmende med Natur, Sandhed
 og Pligt.

Folkenes Sknts-Engel ledsgage selv
 Schyternes Beherskere og hans Raad-
 givere ved hvert Skrit som de giøre til at
 forsøge Folkets Welstand! Han oplyse
 Schyterne om deres sande Beste og give
 dem de Følelser af Dyd og Ere, uden
 hvilke deres Lyksalighed ikke kan være
 fuldkommen og bestandig! Han give dem
 Indsigt og Lust til at vælge det Beste af
 andre Folkes Sæder og Indretninger,
 for selv at blive det fuldkomneste og meest
 fornsiede Folk paa Jorden, men for al-
 ting bevare dem fra de Laster og den For-
 dervelse, som har opvakt hans Brede
 over saa mange Folk i Asien.

Be-

Beskrivelse af Schyterne.

Den Gyldne Alder i Saturns Tid
 levede vore Fædre i en uskyldig
 Eensfoldighed; de spiste endnu ikke eller
 ofrede Dyrrene; de levede af Honning
 og Melk. Deres Fyrster var Fæ-
 dre for Stammerne. De havde deres egne
 Hiorde, de vogtede dem selv, de boede,
 flædede sig og spiste som andre; de drog
 aarlig om i Stammerne for at domme;
 man ydede dem hvert tiende Lam, men
 de gav denne Overflodighed igien til de
 Fædre som havde saa mange Børn at de
 ikke selv kunde føde og udstyre dem alle, til
 dem hvis Hiorde var fortærede af Syg-
 domme eller af vilde Dyr. De holt aar-
 lige Giestebuder for de gode Huussædre,
 Druiderne gjorde Sange til disse Hoiti-
 der, Hyrderne spillede dem paa deres
 Gloiter og Hyrdinderne sang dem. De
 aabnede deres Sandser for alle Naturens
 Undigheder; og tillod dem at vidne om
 Skaberens Godhed i deres bløde og u-
 skyldige Hierter. De prisede i disse San-
 ge Fyrsternes og Dommernes Retsfærdig-
 hed, Lærernes Viisdom, Hyrdernes Op-
 rig-

rigtighed og Hyrdinernes Kydskhed. Modrene sang siden ofte disse Viser for deres Born, og Hyrderne for deres Børn og Kierester; Græferne tilstaae selv at vore Fædre har havt Digttere, Sanger, Viser og Lovgivere før de. De ærede Guderne med en enfoldig Oprigtighed og havde Alskye for Græfernes Dyrkelse. De holt det uformuftig at troe, at en Gud kunde forlede Menneskene til saa mange Daarligheder som dem Græferne begik paa deres Bachus-Fest. Men Al! denne Lyksalighed varede ikke længe, vi har neppe Spor deraf i vore Historier.

Vore Fædre kunde ikke længe leve for dem selv. Et Folk som boede paa Biergene, og levede af Jagten fandt Veien til deres Sletter, de streifede ind i deres Enge og tog deres Faar bort. Deres Hyrder blev nød til at forlade deres Hiorde, og at samle sig til Grændserne for at beskytte dem. De førte Krig først for at forsvare sig, siden af Hevn, derefter af Ære, og om sider af Begierlighed efter Rov og Bytte. De levede i Begnyndelsen enige imellem dem selv, fordi de havde intet at trette om, men

da de lærte at føre Krig af Kære og Vin-de-Lyst, vendte de deres Vaaben mod dem selv. Et uaforsigtigt Ord, en Hyr-dindes Venlighed bevæbnede de unge Hel-te mod hinanden; de dræbte deres Lige, deres Venner for at blive roste af deres eget Kion og for at behage det andet. De forlod deres Hiorde, for at legge dem efter de Konster som høre til Krigen, de lærte at giøre Skiolde, Pile, Spyd, Buer; de øvede deres Born i at skyde og ride, og overgik deri saa meget andre Folk at det endog blev til et Ordsprog, at Schyterne forstod ligesaa vel at om-gaaes med Buuen som Græferne med Li-ren: Persiske og Mediske Prindser besøgte vore Tornéninger og Ridder-Spil. Krigen gjorde Hyrdestanden foragtet. De Schyter som bar Vaaben var alene ødle, og de andre blev Trælle. Schy-terne var endda mægtige og talrige, saa-længe de lod dem noie med lidet, og ikke fortærede uden Landets Frugter, var der nok til at nære mange Indbyggere; Tap-perhed, Arbeide, Noisomhed og Afhold gjorde dem saa frugtbare at de endog be-folkede de andre Dele af Asien, og saa stær-

sterke at de af Alderdom ofte blev kied af Livet, og for ikke at bære længere paa et frøbeligt Legeme, enten styrtede dem i Floderne, eller lod dem som Massageterne ofrè til Guderne. De holt og da Giestebuder men for at sammensvære dem mod deres Fiender. De ofrede hver hundrede Mand til Guderne, de gav Fyrsterne deres Hoveder i Skat og dræf af deres Pander. De sang ogsaa da Visser til Gudernes og Helsternes Ere, men deres Guder var Menneske-Hadere og deres Helte Rovere. De lærte omsider at kende Guld og Sølv, men de opgravede det ikke af Jorden, de tilverlede sig det ikke for Landets Frugter og for deres Hænders Arbeide, de røvede det fra de Persiske Fyrster og fra Kibtmændene af Tyrus. De vidste ikke at gennime og bruge disse Rigdomme; de forrådede dem paa en fremmed Overdaadighed. Denne lærte dem efterhaanden at begære mange Ting som de ikke havde kient. De blev med Tiden fornødne. Da andre Folk ved Kunster havde lært at beskytte sig saavel at Schysterne ikke mere funda udplyndre dem merkede disse en Mangel og en Fat-tig-

tigdom, som de tilforn ikke havde kændt. En Fattigdom som gjorde dem svage og misfornøjede, fordi deres Mægtige lagde Hærerne paa Almuen, og denne vidste ingen Midler til at forhverve. Da saae man i Schytien alle de skadelige Følger af Ullighed, som har styrket saa mange Folk i den yderste Elændighed. Schytere-
ne var saa lykkelige at de fik raadet Bod-
terpaa, forend Fordervelsen endnu var
bleven almindelig, og da de Følelser af Dyb-
og Ere som havde besielet deres Fædre
endnu ikke var reent udsukkede; De var
saalystelige at de havde en dydig Mand
til Konge; Men han havde ikke Magt
nok til at giøre dem saa lykkelige som han
vilde. De tog ham til Dommere imellem
sig og for at forbunde sig ham endnu me-
re, gjorde de hans egen og alle hans Ef-
terkommeres Lykke uadskillelig fra deres;
De overgav ham en uindskækhet Magt u-
den at betinge sig andre Vilkaar end
disse: at han og hans Efterkommere vil-
de efter de hellige Bøger regiere som Men-
neskers Venner, og altid have dette sto-
re Bevis paa deres Folkes Kierlighed og
Tillid for Dine. De skulde da søge at

F

ved-

vedligeholde hos Schyterne den Dyd som lagde Grunden til deres Magt. Denne Konge lagede Regieringens Feil; hans Efterkomnere forbedrede Lovene; den tredie gav Staten den Eigevægt med sine Nabøer, som var fornøden til dens Sikkerhed; og den fierde sagte at legge den Grund i Schyternes Hierter som den viseste Konge har falt Begyndelsen til Viisdom.

Saaledes banede Merkurs Fædre Veien for ham til den Fuldkommehed hvortil han søger at føre Schyterne. Han folste i det Dieblik, da han besteeg Thronen, den Drift, som er Gudernes Tolk, ved hvilken de aabenbare Dydens Ekiønhed for ødle Sæle, og indgive dem lykkelig Anslag til at opfylde deres Pligter; Alle de Schyter som fortiente at blive lykkelige, hørte strax i deres Hierter en Stemme som sagde dem at de kunde blive fuldkommere. Vore Druider aabnede de hellige Boger for at lære Folket Menneßets og Borgerens Pligter. De talede som Gudernes Sendebud Dydens venlige og indtagende Eprog. De skulde ikke noget af alt som kunde være Men-

ne-

næstene nyttigt at vide. De nedbrød alle de Alsguder, som Hovmod, Myndighed og Elde havde opsat i Viisdommens Templer, de horttog alle Vandfundigheds Skul, og foragtede al den Kunstdæk som ikke oplyser og forbedrer. Vore Edle søgte ved Videnskab og Dyd at giøre sig værdige til den Ere som deres Fædre havde fortient ved deres Vaaben. Vandfundighed, Avindshyge og Ladhed søgte forgivels at giøre Modstand. Viisdommens Tilbedere frugtede ikke for at angribe dem i deres Forskandsninger og Gudinden bedækkede dem med sit Skjold. Vore Skialdrere og vore Kunstnere var ligesaa lykkelige i at fordrive den falske Vittighed. Belanständighed blev indført paa Skuepladsen, Naturen fremstunnede i alle Kunsterne, Sandhed og Pligt veiledede Digterne. Kibmanden lærte at kende de Midler hvorved han kunde berige sig selv uden Statens Tab og forskaffe mange af sine Medborgere Næring. Agerdyrkeren blev opmuntret til mere Flid. Han fant paa hans egen Grund en nye Kilde til Rigdom som han ikke før havde kient. Men hvo kan opreg-

regne alt hvad der er gjort og hvad der
kan gieres, naar en paa Kierlighed grun-
det Forbindelse imellem Regenten og Fol-
ket har antændt saadan en brændende
Middkierhed i alle Hierter, at ingen troer
at han er Fuldkommenhed saa nær, at
han jo ønskede endnu at komme den nærmere!
Og naar alle ønske at legge saa-
dan en Grund til Efterkommernes Lykke,
at disse ikke skal have andet at giøre
end at vedligeholde den! .

Imprimat. in fidem Protocolli.

J. B. B A S E D O W.
